stripschrift

juli/augustus 1972 nr. 43/44

prijs f 3,25/55 bfrs.

GRUWEL STRIPS

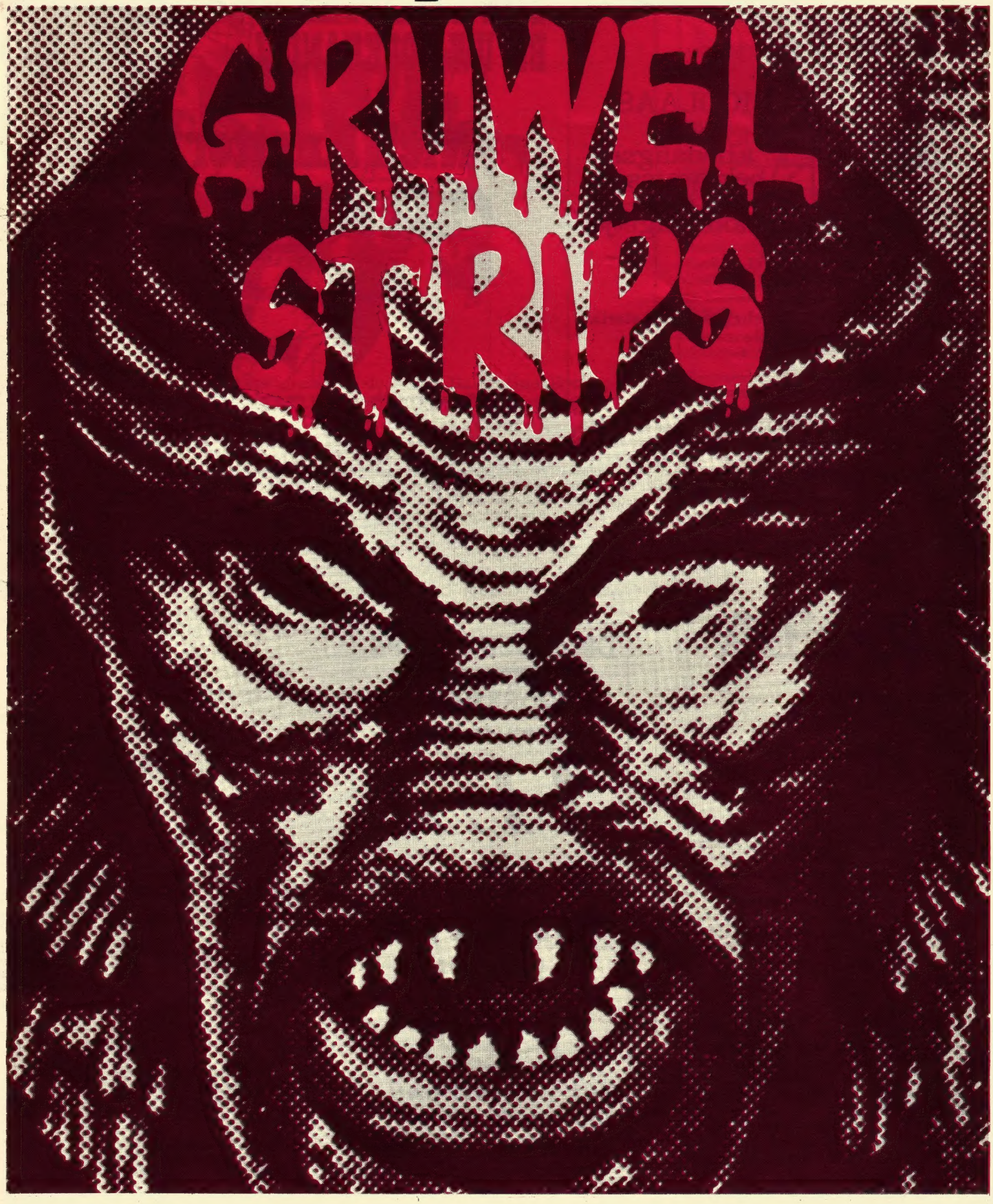

verder in dit nummer: Fritz the Cat en Timoer

NICOLAAS of de alledaagse belevenissen van een schooljongetje

Tekst GOSCINNY de schrijver van Asterix

Tekeningen SEMPÉ

Geen stripboek. Wel twintig heerlijke verhalen van de meester scenarist Goscinny, barstensvol geïllustreerd door de cartoonist Sempé. Paperback van *f* 7,90; 128 pagina's; 85 tekeningen. Ook volgens uw Stripschrift een absolute 'must'. Al sinds 1962 een grandioos sukses in Frankrijk. Kruip ook in de huid van een schooljongetje en beleef uw jeugdsentimenten met Goscinny.

NICK KNATTERTON IS TERUG

HAAL NU ZIJN KONKLUSIES BIJ UW BOEKHANDEL

6,90

Degenen die in 1954 en later elke morgen (vaak languit) op de grond de Volkskrant bestudeerden om vooral niet de kwistig met konklusies rondstrooiende meesterspeurder te missen, moeten zich onverwijld naar de boekhandel spoeden om dat ongekende gevoel weer eens te kunnen beleven. Niet-Volkskranters dienen toch ook eens na te gaan wat dat gevoel is om met een meesterspeurder samen te leven. Konklusie: wat een heerlijk ouderwets gedrang in de boekhandels.

PANDA

Frederikstraat 151, Den Haag,
Telefoon (070) 11 13 75
Open dagelijks van **twaalf** tot **twee** en van **vier** tot **zes.**
Een greep uit onze kollektie:
— honderd tot tweehonderd S&W's
— In Korea en De onbemande vliegtuigen
— Zwaardvis I en II
— Alle Blauwe Sperwers
— Jef, Dolfske en Rob (Dupuis-uitgave 1938: in 't Frans)
— Het geheim van de calumet (Jacques Martin)
— Blader mee-serie (Tom Poes)
— Kuifje pop-up-albums: Kuifje op de Maan en Kuifje in de Zonnetempel
— Alle CISO-uitgaven
— Tom Poes weekblad: 2e, 3e, 4e jaargang; 1e jaargang ± 25 losse nummers
— Kuifje verzamelde nummers banden 6, 7, 8, 9, 12
— Kuifje Chromo's: album Vliegtuigen II en album La Marine II
— Honderden Robbedoesen, Kuifjes, Donald Ducks, Peps, Arends, enz.

P.M. Exclusief!:

vier verschillende kleurenposters van Blueberry-tekenaar Giraud (67 x 101 cm).

DE BESTE STRIPS ALTIJD IN VOORRAAD BIJ BOEKHANDEL

ILA

EN STATIONSBOEKHANDEL

bruna

DUS IN MEER DAN 100 FILIALEN VAN BRUNA N.V. IN NEDERLAND

STRIP-ANTIKWARIAAT MORTIMER

is verhuisd naar het centrum

nieuw adres is:
ACHTEROM 20,
DEN HAAG
(evenwijdig aan de Venesstraat)

Openingstijden:
elke dag van 2 tot 6 en
zaterdag van 10 tot 6 uur.
Er is weer een nieuwe voorraad strips binnen.
Kom eens kijken!
Wij wachten op telefoonaansluiting.

INHOUD

GRUWEL STRIPS

Uit 'Tales from the Crypt' nr 1, in de serie Ballantine Books, herdrukten wij het gruwelijke verhaal 'Blind Alleys' oftewel 'Blinde Gangen'. Het verhaal dateert uit 1954 en werd gemaakt door Reed Crandall. Pagina 5 tot en met 9.
Rolf van de Kamer volgde de opkomst, ondergang en weder-opstanding van de gruwelstrip door de jaren vijftig, zestig en zeventig. Pagina 10 tot en met 14.
In een franse versie van het tijdschrift 'Creepy' vonden wij het ijzelijke verhaal 'Fin du Monde' oftewel 'Het Einde van de Wereld'. Het verhaal stamt uit de zestiger jaren, werd geschreven door Archie Goodwin en getekend door Dan Adkins. Pagina 15 tot en met 22.
Een nadere kennismaking met de personen die deel uit maakten van de EC-staf en destijds de vijftiger jaren tot de glorietijd van de gruwelstrip maakten. Pagina 23 tot en met 25.
Het verhaal 'Hoe Howie het maakte in de echte wereld' (oorspronkelijke titel 'How Howie made it in the real world') komt uit het tijdschrift 'Slow Death' nr 2. Het verhaal dateert uit 1970 en werd gemaakt door de 'Crumb' van de Underground: Gore. Pagina 26 tot en met 29.
Eindelijk zijn we dan uitgegriezeld!

Binnenkort gaat in Nederland de tekenfilm 'Fritz the Cat' in première. Kees de Bree vertelt welke moeilijkheden over-wonnen moesten worden (en eigenlijk nog steeds niet overwon-nen zijn) voordat deze film er kwam. Pagina 32 tot en met 34.
Rob van Eijck vertelt over de stripheld Timoer en diens schepper, de tekenaar Sirius. Pagina 36 tot en met 39.
Daarop aansluitend een herdruk van het verhaal 'Timoer en de Gouden Afgod', eerder verschenen in het weekblad 'Sprint', 2e jaargang, nr 8, 12 januari 1956. Pagina 40 tot en met 43.
Brieven van lezers. Pagina 45.
Ruiladvertenties. Pagina 46.
Mededelingen van het bestuur van Het Stripschap. Pagina 47.
Stripnieuws en -wetenswaardigheden verzameld door Kees de Bree en Frans Netscher. Pagina 48 tot en met 52.
Heer Bommel beleeft nog steeds zeer vreemde avonturen met zijn Iksel. Vierde aflevering. Pagina 53 tot en met 56.

stripschrift

Uitgegeven door
N. V. Levisson M P S voor
het stripschap

Nederlands centrum voor belangstellenden in strips, goedgekeurd bij Koninklijk Besluit van 30 september 1968.
Doel: de waardering bevorderen voor strips in het algemeen en Nederlandse strips in het bijzonder.

Hoofdredaktie: Cornelis Jan Aarts, Kees de Bree, Rob van Eijck, Sandra Griffioen, Fred A. Julsing, Rolf van de Kamer, Frans Netscher, Henk Siebels

Nieuwsredaktie: Kees de Bree, Frans Netscher

Vormgeving: Fred A. Julsing, George Noordanus

Advertentie-exploitatie: Cees Weijers

Adressen:
Hoofdredaktie: de Bruyn Kopsstraat 10, Rijswijk zh; (070) 908780 tst 12

Nieuwsredaktie: Kinkerstraat 59'", Amsterdam

Advertentie-exploitatie: de Bruyn Kopsstraat 10, Rijswijk zh; (070) 90 87 80 tst 43

Stripschrift is verkrijgbaar via een abonnement à ƒ 18, -- per jaar, (voor leden van Het Stripschap ƒ 15, --), giro 226312 t.n.v. Levisson MPS, Rijswijk zh.
In de losse verkoop ƒ 3, 25.

Aan dit nummer werkten verder mee:
De heer F. Bouwen
Dupuis Uitgeverij
Irene de Groot
Ger de Knegt
Henk Oonk

Iedere bijdrage aan Stripschrift, in de vorm van een artikel of alleen maar informatie, is welkom. De redaktie bekijkt het dan wel....

Summary:
Horrorcomics are the main subject in this issue of Stripschrift. There are 3 complete horrorcomics. "Blind Alleys" from the Fifties, "The End of the World" from the Sixties and "How Howie made it in the real world" from the Seventies. A background article describes the rise and fall and resurrection of the horrorcomics during those years.
Furthermore there is an article about the 'Fritz the Cat'-movie, which will soon be in the Dutch theaters; a very interesting story about Timoer and his creator Sirius and a reprint of a Timoer-story, formerly published in the magazine "Sprint" in 1956.

'N OUD VANDERSTEEN VERHAAL HERDRUKT

Dit CISO-nummer wordt u toegezonden na storting van *f* 5,25 (prijs + porto) op giro 1412138 van: C. Coenders, Vogelenzanglaan 3, Breda.

Strip Antiquariaat LAMBIEK Kerkstraat 104, Amsterdam,

tel. 020-67543,
geopend elke dag van 11 uur tot 17.30 uur.

Tom Poes Weekblad,
de eerste twee jaargangen, compleet, ingebonden per jaargang *f* 200,-.

Collected adventures of the fabulous furry freak brothers,
2 delen *f* 3,- per deel.

The collected works of Buck Rogers in the 25th century,
376 pag., gebonden, groot formaat *f* 28,70.

Arf, the life and times of little orphan Annie 1935-1945
by Harold Gray, 325 pag., gebonden, groot formaat *f* 32,85.

The celebrated cases of Dick Tracy 1931-1951
by Chester Gould, 291 pag., gebonden, groot formaat *f* 28.70.

bommel bibliografie

* volledig overzicht van de **BOMMELWERKEN** met vele interessante gegevens
* tevens eerste Nederlandse strip-katalogus
* met een aanbieding van nog aanwezige antikwarische Bommels
* formaat 21 x 26 cm; een rijk geïllustreerd en uitstekend verzorgd boekje
* samengesteld en geschreven door Henk Mondria

voor *f* 4,75 verkrijgbaar in boek- en striphandel of per giro 2078226 van **KARTOEN,** Van Swietenstraat 45 te Zoeterwoude.

OUDE NUMMERS STRIPSCHRIFT
Stripschrift 8 t/m 13 samen voor *f* 5,-; per stuk *f* 1,50, per bovengenoemde giro te bestellen met *f* 1,- extra als tegemoetkoming in de verzendkosten.

STRIP ANTIKWARIAAT
„DE BLAUWE LOTUS"
KLIMOPHOF 3. DEN HAAG TEL 333 403
OPEN VAN 4 TOT 6 UUR
DONDERDAGS VAN 4 TOT 9 UUR
ZATERDAGS VAN 2 TOT 6 UUR
NU OOK
LEYWEG 1244 DEN HAAG
OPEN VAN 9 TOT 6 UUR
WOENSDAGS TOT 1 UUR
DONDERDAGS TOT 9 UUR
VOOR IEDERE VERZAMELAAR
SUSKE'S - LOMBARD - DUPUIS ENZ.

Modern Papier
VOOR E1,- WAANZIN IN WOORD & BEELD! ABONNEMENT: F.5,- VOOR 5 STUKS #'S 1,2,5,6,7,8,9 NOG LEVERBAAR. ★ GIRO 2255059 T.N.V. J. SWARTE TE HAARLEM: ONS ADRES IS: BREESTRAAT 6 HAARLEM

Boekhandel ULYSSES

biedt aan:
Dick Tracy, Celebrated cases
van *f* 65,— voor *f* 28,70
Buck Rogers, Collected works
van *f* 65,— voor *f* 28,70
The life and hard times of
Little Orphan Annie 1935-45
van *f* 68,50 voor *f* 32,40

Boekhandel ULYSSES

Denneweg 69a - Den Haag
Telefoon 11 39 49

Met
FALATOFF

blijft u op de hoogte van alle Franse stripgebeurtenissen.

De eerste 9 nummers zijn nog verkrijgbaar, o.a. nr. 1 (Gotlib), nr. 2 (Derib), nr. 4 (Druillet), enz. Een abonnement (12 nrs) kost *f* 10,-. Losse nummers *f* 1,-.

Giro 27664 van H. van den Boom, Bentveldsduinweg 10, Aerdenhout. Op aanvraag gratis proefnummer.

NIET ALLEEN VOOR STRIPS BIJ ONS BINNEN WIPPEN!

Oók voor boeken - pop elpees (die van *f* 14,90 weetjewel!) - posters - undergroundbladen - enz.

DE BOEKENBEURS
1e Middellandstraat 23, Rotterdam.

DE BENGEL
Voorstraat 283, Dordrecht

HI,H! IK BEN UW GASTHEER IN DE ONDERAARDSE GEWELVEN VAN DE VERSCHRIKKING, IK BEWAAK DIE GEWELVEN, IK ZAL U AMUSEREN MET EEN MISSELUKMAKEND VERHAAL UIT MIJN GRIEZELKOLLEKTIE, EEN VERHAAL DAT U DE RILLINGEN OVER UW RUG ZAL BEZORGEN. ES EVEN KIJKEN! OH NEE NIET KIJKEN! IK WEET EEN LEKKER BLOEDERIG VERHAAL! HET HEET.....

BLINDE GANGEN

HET 'HUIS' WAS OUD EN VERVELOOS EN TOCHTIG EN HARD AAN EEN OPKNAPBEURT TOE. HET DAK LEKTE EN DE RUITEN RAMMELDEN, BEDEKT MET HET STOF EN VUIL VAN JAREN. DE INWONERS VAN HET HUIS LIEPEN MET ZWIJGZAME, GRIMMIGE GEZICHTEN DOOR DE HAVELOZE GANGEN, OF ZATEN IN HUN GORE KAMERS OP SLORDIGE BEDDEN. 'S-WINTERS RILDEN ZE VAN DE KOU, OMDAT ER GEEN STOOM WAS OM DE VERROESTE RADIATOREN TE VERWARMEN .....

.....'S-ZOMERS SMOORDEN ZE VAN DE HITTE, OMDAT DE VENTILATOREN, REEDS LANG KAPOT, NOOIT GEREPAREERD WAREN EN NIET IN STAAT WAREN EEN KOEL VERLICHTEND BRIESJE TE VERWEKKEN

1

MAAR ZIJ KONDEN DE VERVELOZE MUREN NIET *ZIEN* ..... DE MET VUIL BEDEKTE RAMEN ..... DE VIEZE, STOFFIGE GANGEN VAN HUN HUIS ..... DEZE INWONERS. ZIJ KONDEN HET ONGEDIERTE EN DE RATTEN NIET ZIEN DIE OVER DE VUILE VLOEREN RENDEN .....

..... WANT *DIT HUIS* WAS HET 'THUIS' VOOR DE *BLINDEN* ..... VOOR *ARMZALIGE STAKKERS*, LEVEND IN EEN WERELD VAN *DUISTERNIS* ..... MET *NIETSZIENDE* OGEN STAARDEN ZIJ NAAR DE ELLENDE OM HEN HEEN ..... EN TOCH *WISTEN* ZIJ HET EN *HAATTEN* ZIJ HET ALLEMAAL .....

WANT HET VERLIES VAN *EEN* ZINTUIG *SCHERPT* JUIST DE *ANDERE* ZINTUIGEN ..... MAAKT ZE *GEVOELIGER* .... *PRECIESER*. DE INWONERS *WISTEN* HET OMDAT ZIJ KONDEN *PROEVEN* ..... *VOELEN* ..... *RUIKEN* ..... EN *HOREN*. ZIJ KONDEN HET *BEDORVEN* EN *VERROTTE* VOEDSEL *PROEVEN* DAT HEN BIJ WIJZE VAN MAALTIJD WERD VOORGEZET

ZIJ KONDEN DE *VIEZE SLIERTEN SPINRAG VOELEN* ..... de *LAGEN STOF* WAARMEE ALLES BEDEKT WAS .....

ZIJ KONDEN DE STANK VAN DE *SCHIMMEL*, DE *SLECHT GEMONTEERDE AFVOERPIJPEN* EN DE *GEBREKKIGE SANITAIRE VOORZIENINGEN* EN DE *VERWAARLOZING RUIKEN* .....

ZIJ KONDEN DE *RATTEN HOREN* LOPEN ..... DE *TERMIETEN* HOREN KNAGEN ..... DE *LUIZEN* EN *VLOOIEN* HOREN KRIOELEN EN DUIZEND *ANDERE* SOORTEN ONGEDIERTE .....

Uit de serie Ballantine Books: Tales from the Crypt nr. 1.
Copyright E. C. Publications, New York. (1954).
Tekst en tekeningen: Reed Crandall

EN ZIJ KONDEN *NOG MEER* HOREN ..... NOG *ANDER* ONGEDIERTE. ZIJ KONDEN DE HEER *GRUNWALD* HOREN' DE HUISBAAS, IN ZIJN KANTOORKAMER OP DE BENEDEN VERDIEPING WAAR HIJ ZIJN NIEUWSTE VEROVERING AMUSEERDE MET HET GELD DAT HIJ HAD WETEN TE BESPAREN OP HEN ..... DE INWONERS .....

ZIJ KONDEN ZIJN WELHAAST MANIAKAAL GELACH HOREN EN HET RINKELEN VAN DE CHAMPAGNEGLAZEN. ZIJ KONDEN DE ADEMBENEMENDE GEUREN VAN HET OVERVLOEDIGE MAAL DAT HIJ GENOOT, RUIKEN EN ZIJ KONDEN, IN GEDACHTEN, DE WEELDE ZIEN WAARMEE HIJ ZICHZELF OMRINGD HAD TEN KOSTE VAN HEN .....

JA, GUNNER GRUNWALD HAD ZICH *INDERDAAD* MET WEELDE OMGEVEN ..... HIJ HAD ER VOOR BETAALD MET DE *TOELAGEN* DIE HIJ KREEG VOOR IEDERE BLINDE INWONER. WAAROM ZOU HIJ DE SOMBERE GANGEN *VERVEN* EN *BEHANGEN* DIE *ZIJ* TOCH NOOIT KONDEN *ZIEN*, ALS *HIJ* DAARVOOR EEN *AIR-CONDITIONER* KON AANSCHAFFEN VOOR DIE HETE ZOMERDAGEN? .....

WAAROM ZOU HIJ VLEKKEN EN ZWEETPLEKKEN LATEN WASSEN UIT DE *LAKENS* EN *DEKENS* die *ZIJ* TOCH NOOIT KONDEN *ZIEN*, ALS *HIJ* DAARVOOR EEN *KACHELTJE* KON KOPEN VOOR DIE IJSKOUDE WINTERNACHTEN?

WAAROM ZOU HIJ DIE ARME MISERABELE BLINDE DWAZEN *SCHOONHEID* GEVEN ALS *ZIJ* HET TOCH NIET KONDEN *ZIEN?* ZO *DACHT* GUNNER GRUNWALD! EN DUS *BEZUINIGDE* HIJ OP ZIJN INWONERS ..... *KNIBBELDE* DAAR WAT AF, *HIELD* DAAR WAT IN EN MET WAT HIJ *OVERHIELD* VOORZAG HIJ *ZICHZELF* RIJKELIJK VAN SCHOONHEID .....

MOOIE *MEUBELS* ..... GOEDE *BOEKEN* ..... DIKKE *TAPIJTEN* ..... DURE *GORDIJNEN* ..... AF EN TOE EEN AVONDJE *VROUWELIJK GEZELSCHAP* ..... DAT KON HIJ ZICH *ALLEMAAL VEROORLOVEN. HIJ KOCHT ZELFS EEN HOND* ..... EEN *GEMENE* HOND. EN DAAR HAD HIJ EEN *GOEDE REDEN* VOOR .....

WANT GUNNER WIST DAT EEN *ANDER* ZINTUIG HET GEZICHTVERLIES VAN ZIJN INWONERS COMPENSEERDE ..... EEN *DIEPGEWORTELD* ZINTUIG ..... DAT MET DE DAG *GROEIDE*. HIJ HAD HET GEZIEN IN HUN VERSLUIERDE *OGEN*, IN HUN ZWIJGZAME, GRIMMIGE *GEZICHTEN*. HIJ HAD DE GROEIENDE *HAAT* GEZIEN ..... EN DAAROM KOCHT HIJ DIE HOND VOOR ZIJN BESCHERMING .....

EN MET DE HOND AAN ZIJN ZIJDE, LIEP GUNNER *VOL ZELFVERTROUWEN* LANGS ZIJN INWONERS, WETEND DAT DE KRACHT VAN DE HOND HEM VOOR *ALLE KWAAD* ZOU BEHOEDEN.

EN DUS KON HIJ *DOORGAAN* MET ZIJN KLEINE DUIVELSE PRETJES ..... ZOALS HET ONVERHOEDS LATEN *STRUIKELEN* VAN HULPELOZE INWONERS WANNEER ZIJ LANGS HEM STROMPELDEN .....

..... OF HET *WEGHALEN* VAN IETS WAARAAN ZE *GEWEND* WAREN EN WAAR ZE OP *REKENDEN*

..... OF HET *AANBRENGEN* VAN IETS NIEUWS .....

..... OF GEWOON MAAR *GEMEEN* ZIJN .....

JA, GUNNER *AMUSEERDE* ZICH MET DE BLINDHEID VAN ZIJN INWONERS. ZIJN *SADISME* KON HIJ UITLEVEN MET DEZE KWELLINGEN. EN ZIJN *VERLANGEN NAAR GELD* KON HIJ BEVREDIGEN DOOR TE BEKNIBBELEN OP ZIJN INWONERS DIE DAAR MAAR ZATEN IN HUN WERELD VAN DUISTERNIS ..... *WACHTEND* ..... *LUISTEREND*

..... *WACHTEND* OP HUN *KANS* .....

..... EN *VANAVOND* ..... WAS HUN *KANS* DAAR .....

..... ZIJ LOKTEN DE HOND NAAR DE OUDE MUFFE KELDER ONDER HET HUIS MET WAT FLINTERTJES VLEES DIE ZIJ VAN HUN EIGEN KARIGE MAALTIJDEN HADDEN OPGESPAARD

4

EN TOEN GINGEN ZIJ STAAN WACHTEN ..... TOTDAT GUNNER'S VRIENDINNETJE VAN DIE AVOND ZOU WEGGAAN.....

ZIJ WACHTTEN TOTDAT GUNNER ZIJN HOND ZOU MISSEN .....

..... EN TOEN SLOEGEN ZIJ TOE! BLIND ..... ZONDER TE ZIEN ..... SLOTEN ZIJ HUN GEHATE VIJAND IN

..... OOK HEM SLEEPTEN ZIJ NAAR DE KELDER ..... NAAR EEN ANDER HOK .....

MAAR HET ENIGE ANTWOORD DAT GUNNER KREEG WAS HET ZACHTE GEJANK VAN DE HOND IN HET HOK NAAST HEM .....

TOEN BEGONNEN ZE TE WERKEN. ZIJ HAALDEN OUDE HAMERS, ROESTIGE SPIJKERS EN IN LANG NIET GEBRUIKTE ZAGEN VOOR DE DAG .....

EN ZIJ GINGEN DOOR HET HUIS EN ZAAGDEN, TROKKEN EN SLOEGEN ALLES ERUIT WAT ZIJ NODIG HADDEN

GUNNER LUISTERDE NAAR DE ECHO VAN DE HAMERSLAGEN DIE DOORDRONG TOT DE KELDER. HIJ LUISTERDE NAAR HUN GEGIECHEL EN GEKLETS, EN VROEG ZICH AF .....

EN HIJ LUISTERDE TERWIJL DE NACHT VOORBIJ GING EN DE DAG AANBRAAK EN DE HOND IN HET HOK NAAST HEM HONGERIGER WERD EN HEEN EN WEER LIEP EN AAN DE MUREN KRABDE OMDAT ZIJN MAAG KNORDE .....

DE DAG GING VOORBIJ EN DE NACHT BRAK WEER AAN. GUNNER'S EIGEN MAAG DEED PIJN VAN DE HONGER. EN NOG STEEDS WERD ER GEHAMERD, GEZAAGD, GELACHEN EN GEPRAAT .....

DE HOND IN HET HOK NAAST GUNNER HUILDE DE HELE NACHT, KWIJLEND, GROMMEND EN KRABBEND. GUNNER HUIVERDE. DE HOND WAS WOEST NU ..... EEN HONGERIG BEEST. EN HET HAMEREN HIELD MAAR AAN .....

WEER BRAK EEN DAG AAN EN GING VOORBIJ. DE HOND VOCHT MET ZICHZELF, GOOIDE ZICH TEGEN DE WANDEN VAN HET HOK EN HUILDE ANGSTAANJAGEND .....

GUNNER ZELF WAS HALFGEK VAN DE HONGER TOEN DE DERDE NACHT AANBRAK. EN TOEN ROND MIDDERNACHT HIELD HET HAMEREN OP. HET LICHT STROOMDE PLOTSELING DE KELDER BINNEN. ZELFS BRUTUS HIELD AL BIJ VOORBAAT OP MET JANKEN.

DAAR STONDEN ZE VOOR HEM ..... VIES, BEZWEET, VERMOEID VAN DE UREN WERK ..... DE INWONERS ..... DE BLINDE TIMMERMANNEN. GUNNER STAARDE HEN AAN .....

KOM, MR. GRUNWALD! U BENT VRIJ OM TE GAAN!
VOLGONS, MR. GRUNWALD! WE HEBBEN SPECIAAL VOOR U IETS GEBOUWD! HET LEIDT NAAR DE KELDERTRAP, EN NAAR DE VRIJHEID!

GUNNER STOND OP TOEN ZIJ WEGRENDEN. HIJ KON HUN VOETSTAPPEN HOREN WEGSTERVEN TOEN ZIJ DE HOEK OMGINGEN EN DE LANGE GANGEN AFRENDEN DIE VREEMD EN VERWARREND LANGS EN DOOR ELKAAR LIEPEN. GUNNER STAARDE VOOR ZICH UIT .....

EN TOEN ZAG GUNNER DE GLANZENDE EN GLIMMENDE STUKJES METAAL IN DE MUREN VAN HET DOOLHOF.

GUNNER LACHTE IN ZICHZELF TERWIJL HIJ OP WEG GING .....

EEN GELUID ACHTER HEM DEED GUNNER HET BLOED IN DE ADEREN STOLLEN! EEN GROM EN HET GEKRAAK VAN EEN OPENGAANDE DEUR .....

GUNNER BEGON TE RENNEN. HIJ *MOEST* DE VRIJHEID BEREIKEN VOORDAT DIE HALFVERHONDERDE HOND HEM *TE PAKKEN* ZOU KRIJGEN! HIJ RENDE DOOR DE GANGEN VAN HET DOOLHOF ..... MET HET GELUID VAN DE RENNENDE EN GROMMENDE HOND ACHTER HEM

HIJ SCHAAFDE LANGS DE SCHEERMESJES, ZIJN HUID WERD OPENGESNEDEN, HIJ STRUIKELDE EN STOND WEER OP ..... RENDE VERDER ..... ANGSTIG ..... HALFGEK ..... DOOR DE DRAAIENDE, VERWARRENDE GANGEN MET DE SCHEERMESJES IN DE MUREN EN DE GROMMENDE HOND OP ZIJN HIELEN .....

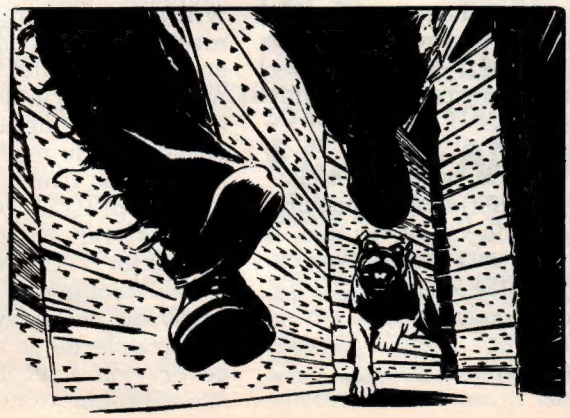

EN TOEN DEED EEN OF ANDERE IDIOOT HET LICHT UIT!

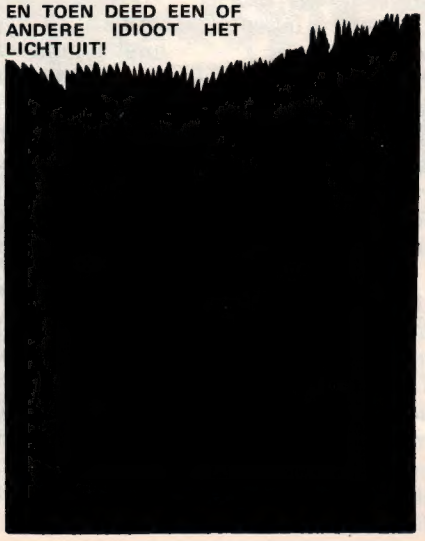

opkomst, ondergang en wederopstanding van getekende

GRUWELGEIN

in de jaren 50, 60 en 70

door ROLF VAN DE KAMER

voorplaat Johnny Craig.

voorplaat Johnny Craig.

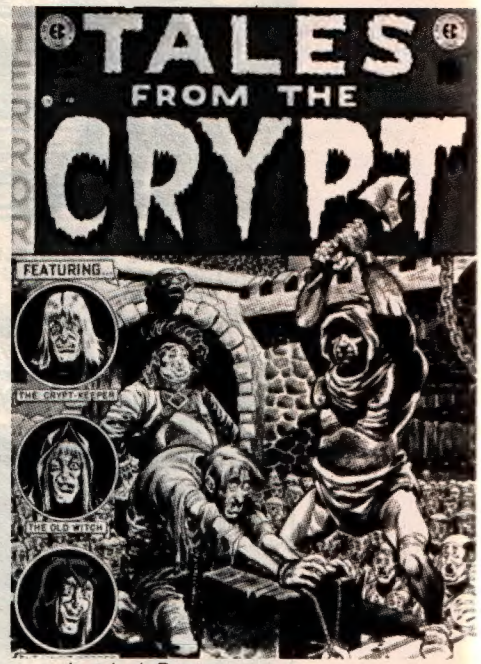

voorplaat Jack Davis.

Regelmatige lezers van de Amerikaanse misdaad-comic 'War Against Crime' wachtte in het 11de nummer (van februari 1950) een verrassing. Een deel van het tijdschrift werd ingenomen door een nieuwe stripserie, getiteld 'The Vault of Horror'. Het succes van deze gruwelstrip leidde ertoe dat het volgende nummer van deze misdaad-comic omgedoopt werd in 'The Vault of Horror' (de nummering werd echter gecontinueerd) en uitsluitend gruwel- en griezelstrips bevatte.
Vol zelfvertrouwen liet de redactie de volgende tekst op het omslag zetten: 'Introducing a new trend in magazines: Illustrated SuspenStories we DARE you to read!' Dat dit zelfvertrouwen èn het vertrouwen in de lezers alleszins gerechtvaardigd was, bleek wel uit het feit dat diezelfde maand nog vier tijdschriften van dezelfde uitgeverij van gedaante veranderden in griezelcomics (terwijl de nummering voortgezet werd). Tegelijkertijd verschenen:'Haunt of Fear' (nr 15); 'Crypt of Terror' (nr 17 - dat met ingang van het 20e nummer 'Tales from the Crypt' zou gaan heten) 'Weird Science' en 'Weird Fantasy' (nrs 13). Het zou het begin worden van een 'gouden tijd voor gruwelstrips en ....voor de uitgeverij die het initiatief nam tot deze 'new trend' in comics: E.C. Publications.

Entertaining Comics, was voortgekomen uit de E.C. Publishing Company van Max Gaines - de vader van de comic-books - die in 1934 als eerste op het grandioze idee kwam dagstrips te bundelen in een maandelijks verschijnend tijdschrift : Famous Funnies. Toen hij in 1949 bij een 'boating accident' om het leven kwam, liet hij zijn zoon William M. Gaines een niet al te best draaiende uitgeverij na, waarvan de bestsellers voornamelijk bestonden uit comics met titels als 'Picture Stories from The Bible', 'Picture Stories from Science' en 'Picture Stories from World History'.

William Gaines realiseerde zich echter maar al te goed dat hij het met deze soort comics niet zou maken in een Amerika waarin de oorlogsbabies op school zaten, de televisie begon te penetreren in meer en meer huiskamers en de filmindustrie (na een diepe depressie) bereid was tot een harde strijd. Hij reduceerde zijn staf van 30 tot 5 man (waarmee duidelijk is hoe weinigen in staat waren in de geest van de 'nieuwe trend' te werken) en veranderde de naam van zijn uitgeverij van Educational Comics in 'Entertaining Comics'.

En reken maar dat ze 'entertaining' waren, die comics! Want Gaines' gruwelstrips werden bijeen geschreven en getekend door de meest talentvolle schrijvers en tekenaars van die tijd. En het merkwaardige is dat de schrijvers en tekenaars die in die tijd voor EC werkten ook nu nog de top vormen in de kleine kring van stripartisten.
De vijf die in het prille begin de staf vormden waren bijvoorbeeld de 25-jarige Al Feldstein (die later managing editor werd), Graham Ingels (die door zijn tekenstijl al snel de bijnaam 'Ghastly' kreeg), Jack Kamen, de 24-jarige Johnny Craig en Wallace Wood.
Aangezien elk van de 5 EC tijdschriften gemiddeld 4 verhalen bevatte, moesten er maandelijks tenminste 20 scripts geproduceerd worden - oftewel één per dag! En elke dag liefst een dat beter was dan dat van gisteren.
De meeste verhalen kwamen in die begintijd uit de koker van Al Feldstein en Bill Gaines. 'If we didn't have an idea by two o'clock, herinnert Bill zich, 'we knew we were in trouble'. (44)
Het was al snel duidelijk dat er hulp moest komen. En die hulp kwam opdagen in de persoon van Harvey Kurtzman, die behalve een groot aantal griezelverhalen, ook alle teksten schreef voor de nieuwe EC uitgaven 'Two Fisted Tales' en 'Frontline Combat'. (46) Deze laatste tijdschriften bevatten uiterst goed gedocumenteerde oorlogsverhalen uit verleden en heden (voornamelijk Korea), die merkwaardigerwijs meestal juist een 'anti-oorlogsgevoel' op de lezer overbrachten. De EC-staf groeide met de maand: het duo John Severin/Bill Elder, Jack Davis, Al Williamson, Angelo Torres voegden zich bij het team dat na korte tijd al een 'instituut' in Amerika was geworden.
Dankzij de erkenning van het voornamelijk 'volwassen' striplezend publiek kan EC tenslotte, in 1951 uitkomen met twee nieuwe tijdschriften:'Crime SuspenStories' en 'Shock SuspenStories', met als ondertitel 'jolting tales of TENSION in the EC tradition'. Wat nu wàs die 'EC tradition', die de strips van deze uitgeverij met kop en schouders deed uitsteken boven het materiaal van concurerende maatschappijen?
Beginnen we bij het omslag. Behalve de titel en een pakkende illustratie die het hoofdverhaal aankondigde, waren er drie hoofden te zien, respectievelijk toebehorend aan 'the Old Witch'; 'the Vault-Keeper' en 'the Crypt-Keeper'. Een gruwelijke gastvrouw en twee nog gruwelijker gastheren die in elk nummer bij toerbeurt elk verhaal in- en uitleidden met een tekst stampvol woordgrappen en bestudeerde alliteraties. Een voorbeeld (uit 'The Haunt of Fear' nr 27):
'Somber Time...and the living is E.C....Hee, Hee! Thats my new SCREAM SONG...from PUKEY and MESS, by George GUSHING, kiddies welcoming you to THE HAUNT OF FEAR. This is your SHIVER CHEF, THE OLD WITCH, ready to dish out a RED, RAW slice of RANCID ROT from the POT. This DELIRIUM-DIET is a FAVORITE REEKING RECIPE of mine ...A SUCCULENT SLAB of SWEET-AND-SOUR SLOP called...ABOUT FACE!!
Onnodig te zeggen dat een griezelverhaal gelezen in een dergelijke ambiance en context een veel minder verderfelijke invloed op de lezers had dan latere critici veronderstelden...
Belangrijker in dit verband was echter dat de lezer zich door het gebruik van deze 'mascottes' veel meer betrokken ging voelen met de inhoud en de makers van het tijdschrift. De enorme fanmail die hiervan het gevolg was leidde ertoe dat de redactie overging tot het plaatsen van biografiën met foto van artisten. Een tamelijk revolutionaire zaak, als men bedenkt hoezeer striptekenaars in de jaren 50 nog in een volledige anonimiteit werkten.
De sterke band tussen redactie, tekenaars en lezers werd later nog versterkt door het stichten van de 'EC Fan-Addict Club', die prat zou gaan op een ledental van omstreeks 10.000!
Maar ook zonder deze gimmicks was het verkoopsucces van de EC tijdschriften verzekerd; daarvoor zorgde de ijzersterke formule ontwikkeld door Bill Gaines. Een onderdeel van die formule was het gebruik maken van thema's van wereldberoemde schrijvers als Ray Bradbury, Edgar Allan Poe, Robert Bloch en Ambrose Bierce. Een aantal van de beste adaptaties van de verhalen van Ray Bradbury werden later in pocketbook-vorm uitgegeven (22, 23).
Al snel vond het EC team een eigen stijl in tekening en tekst, waarbij het opviel dat de tekst een naar verhouding grote plaats in de strip ging innemen. Sommige verhalen waren zelfs onbegrijpelijk voor wie niet de moeite nam de tekst te lezen. (De redactie drukte soms zelfs waarschuwingen af, vooral toch de tekst te lezen, om de draad van het verhaal niet te verlie-

GADZOOKS! MY JOY KNOWS NO BOUNDS! I HAVE JUST RECEIVED MY E.C. FAN-ADDICT CLUB MEMBERSHIP KIT WHICH INCLUDES A FULL COLOR 7½X10½ ILLUMINATED CERTIFICATE, A STURDY WALLET IDENTIFICATION CARD, AN ATTRACTIVE EMBROIDERED SHOULDER PATCH, AND A STUNNING ANTIQUE BRONZE-FINISH BAS-RELIEF PIN. SO WHAT!

SO WHAT? SO YOU, TOO, CAN JOIN THE

E.C. FAN-ADDICT CLUB!

FOR AN *INDIVIDUAL MEMBERSHIP*, FILL OUT THE *COUPON* AND SEND IT IN, TOGETHER WITH *25¢*. IF *FIVE* OR *MORE* OF YOU WISH TO JOIN AS AN *AUTHORIZED CHAPTER*, ENCLOSE *EACH MEMBER'S* NAME AND ADDRESS, ALONG WITH *25¢* FOR *EACH NAME*, AND INDICATE THE *NAME* OF THE *ELECTED CHAPTER PRESIDENT*. WE WILL NOTIFY EACH PRESIDENT OF HIS *CHAPTER NUMBER*. *EVERY* MEMBER, *CHAPTER* OR *INDIVIDUAL*, WILL RECEIVE HIS KIT *DIRECTLY*... BY RETURN MAIL.

THE E.C. FAN-ADDICT CLUB
ROOM 706
225 LAFAYETTE STREET
NEW YORK 12, N.Y.

SO, ALL RIGHT! SO HERE'S MY TWO BITS. SO MAKE ME A MEMBER, ALREADY, AND SEND ME THE THINGS AND STUFF LIKE WHAT THE KID UP THERE GOT... SO!

NAME _____

ADDRESS _____

CITY _____ ZONE NO. ____

STATE _____

zen!). Later, in 1956, zou EC (dan 'Entertaining Creations' geheten) bladen produceren waarin in het geheel geen 'balloons' meer voorkwamen, maar uitsluitend illustraties plus tekstblokken. De zgn Picto-Fiction magazines; met titels als 'Terror Illustrated', 'Crime Illustrated', 'Confessions Illustrated' en 'Shock Illustrated'.

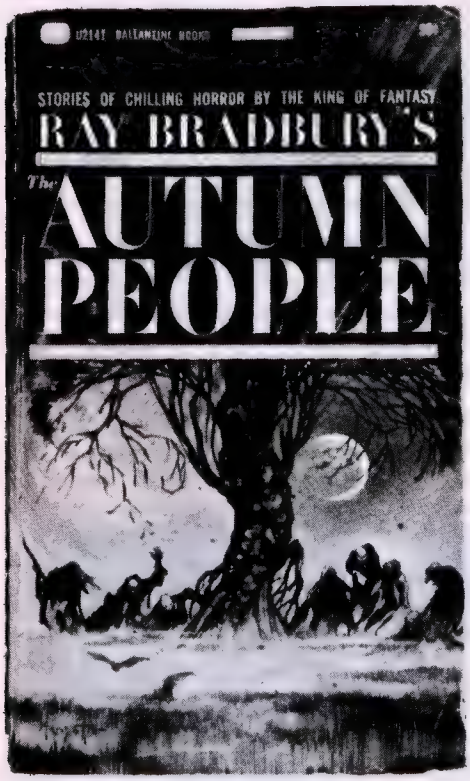

voorplaat Frank Frazetta

Ook experimenteerde de redactie met diverse nieuwe stripvormen, waarvan de zgn 'Quickie Tales' hier het vermelden waard zijn. Het waren korte verhalen, die tweemaal in één nummer werden afgedrukt, maar met twee volkomen verschillende climaxen.
Het succes van de EC comics was andere stripuitgeverijen uiteraard niet ontgaan...en er ontstond een ware hausse in gruwel- en griezelcomics. Vaak waren het regelrechte imitaties van de niet te imiteren EC publicaties, soms was het aantoonbaar pikwerk, de meeste uitgeverijen trachtten echter griezelstrips te maken met tweederangs schrijvers en tekenaars die zich tot dan toe voornamelijk hadden beziggehouden met 'love' of 'crime'-comics. De spoeling werd daardoor echter wel erg dun, en zelfs de EC titels hadden daaronder te lijden. In november '53 werden zelfs de science fiction titels van EC in prijs verhoogd van 10 tot 15 dollarcent, omdat de lezerskring angstwekkend daalde. Een paar nummers later werd deze prijsverhoging weliswaar ongedaan gemaakt, maar ze was symptomatisch voor de marktsituatie.
Een tweede 'slag' voor EC was de beëindiging van de Koreaanse oorlog, waardoor Frontline Combat en Two-Fisted Tales al gauw hun bestaansrecht verloren.
Tezelfdertijd ontstond in de comicswereld nogal wat beroering door een geconcentreerde aanval van een aantal critici op de griezel- en misdaadstrips. De kiem daarvoor was al in de 40-er jaren gelegd. In die tijd solliciteerde een psycholoog, Fredric Wertham, naar een baan bij National Periodical Publications, waarbij hij deze uitgeverij zijn kennis aanbood over de gedragspatronen van kinderen. Kennis opgedaan als wetenschappelijk onderzoeker aan het John Hopkins Ziekenhuis, het Quaker Reclasseringscentrum en de Lafague Kliniek. De directie van National dacht zijn hulp echter niet nodig te hebben, waarop Wertham in tijdschriftartikelen (2), radio- en televisieprogramma's en lezingen publiekelijk zijn mening uitte over de Amerikaanse stripindustrie. Speciaal de misdaad en griezelstrips moesten het daarbij ontgelden. Wertham hamerde hierbij voornamelijk op één thema: 'vrijwel iedere jeugdige delinquent leest misdaad- en griezelstrips, ergo: misdaad- en griezelstrips hebben in belangrijke mate bijgedragen hem (of haar) tot een misdaad te brengen'.
Het 397 pagina's tellende boek 'Seduction of the Innocent' dat Wertham in 1954 het licht deed zien, bevat in feite niets anders dan bovenstaande mening - hoewel, in honderden goed onder woorden gebrachte variaties.
De satire die MAD hierop later maakte prikt de Wertham-ballon op adequate wijze door. Het verbazingwekkende was echter dat kort na het verschijnen van 'Seduction of the Innocent' de ene misdaad en griezelcomic na de andere een roemloos einde vond. In november 1954 waren er van alle EC titels nog slechts twee overgebleven: 'Weird Science & Fantasy' en MAD.
Weird Science & Fantasy gaf de strijd in februari 1956 op, aangezien het niet kon voldoen aan de nieuwe comic code, die in october 1954 werd opgesteld.

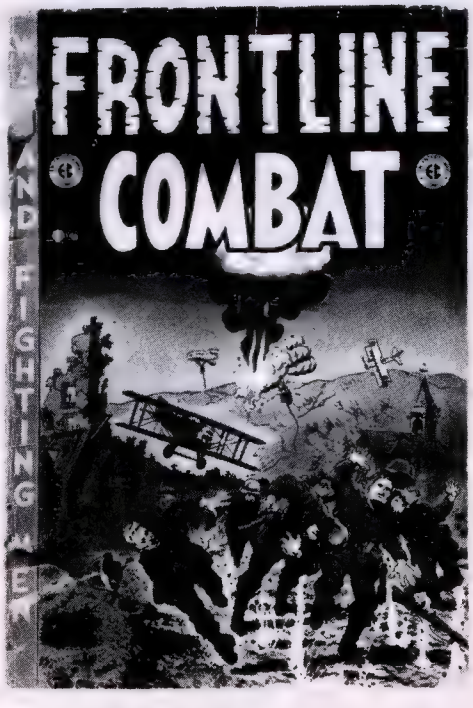

voorplaat Wallace Wood

Hoe was intussen de markt voor griezelstrips buiten Amerika? In Nederland, bijvoorbeeld? In zijn boek zegt Wertham daarover (pag 284): 'In Holland also American crime comic books cannot be imported. Some comic books are published in Holland, but there is a wide revulsion and agitation against them. There have been articles severely critisizing them, and I have received letters from writers and others who have studied the subject: 'Comic books in our country are responsible for an increase in juvenile criminality by inducing boys to play rather funny games of beating, throwing and maltreating each other, kidnapping girls with more of less sexual intentions and stealing money to buy comic books.' Hetgeen voldoende aangeeft op welk peil de stripkritiek van die dagen in Nederland stond.
Een citaat uit De Groene van die dagen (7): 'Moeten we het nog hebben over het smaakbederf? De weinige tekst die de boekjes bevatten is gesteld in scheldwoorden en het afschuwelijkste slang. De tekst is trouwens haast overbodig, want de plaatjes onthullen genoeg. Aan lezen komen de verslaafden helemaal niet meer toe. Denk niet dat zij ooit later de boekjes koesteren en bewaren om sentimentele redenen, zoals vroeger toch zoveel mensen het deden met de lievelingsboeken uit hun jeugd'.
Het is duidelijk dat de meeste Nederlandse critici nooit een blik hadden kunnen slaan in het materiaal waarover zij schreven en klakkeloos de argumentatie (en het beeldmateriaal) van Wertham overnamen.
De geschetste houding van de critici heeft de strip in het algemeen (en de griezelstrip in het bijzonder) enorm veel kwaad gedaan. De jaren die volgden op het verdwijnen van de EC Horror tijdschriften waren uiterst moeilijk voor vele tekenaars. Reed Crandall (van wie de strip 'Blind Alleys' in dit nummer is opgenomen) verliet New York en ging voor een religieus tijdschrift werken. Graham Ingles (Ghastly) nam een baan aan bij de Famous Artists' School in Westport Conn., waar hij op een kwade dag niet meer op zijn werk verscheen en sindsdien spoorloos is. George Evans tekende enige jaren de 'Terry and the Pirates' strip. Jack Davis werkte voornamelijk als illustrator voor filmadvertenties, evenals Frank Frazetta, die bovendien nog veel pocketbookomslagen produceerde. Al Williamson had zijn eigen strips, niemand weet waar Jack Kamen op dit moment is, Joe Orlando was redacteur bij National, Johnny Craig werkte voor een reclamebureau in Pennsylvania.
Het zou ruim tien jaar duren vóór een uitgever zich weer op het maken van griezelstrips zou gaan toeleggen. Maar...in de herfst van 1964 gebeurde het dan toch eindelijk. Na een voor-

zichtige start met een 'Frankenstein-strip' in het filmblad 'Monsterworld' door Russ Jones en Joe Orlando. De strip had bij de lezers van dit blad zoveel succes dat uitgever James Warren het aandurfde een nieuwe horror-comic het licht te doen zien: Creepy. In dit blad was na jaren eindelijk weer griezelwerk te zien van tekenaars als Reed Crandall, Al Wil-

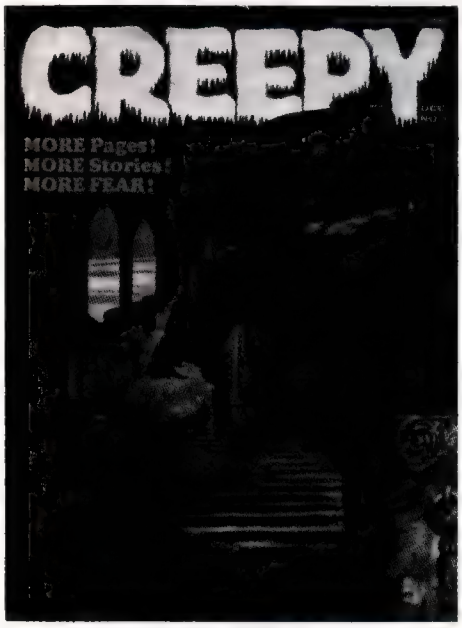

liamson, Frank Frazetta, Angelo Torres... Kort daarop ging bij dezelfde uitgeverij een tweede griezelstripblad van start: Eerie.

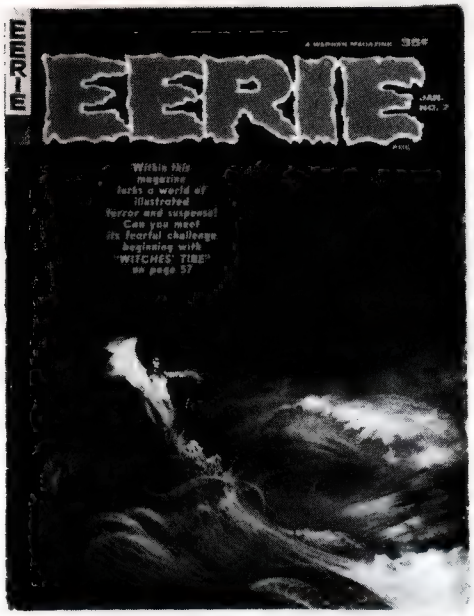
EERIE
Within this magazine lurks a world of illustrated terror and suspense!
Can you meet its fearful challenge beginning with "WITCHES' TIDE" on page 57

Beide bladen pretendeerden de EC traditie voort te zetten. In navolging van de EC bladen creëert Warren eveneens een paar griezelverhaal-presentators: 'Uncle Creepy' en 'Cousin Eerie', waaromheen ook een fanclub wordt opgericht. Helaas, noch de kwaliteit van de verhalen, noch die van de tekeningen kunnen een vergelijking met die van EC doorstaan. Het merendeel van de strips in Eerie en Creepy handelt over vampiers, heksen, wolfmannen etc...., terwijl ook alle filmmonsters regelmatig de revue passeren. De doorgewinterde griezelstripslezer kwalificeert dergelijke verhalen al gauw als 'sprookjes'...

Wel interessant is de wijze waarop geprobeerd wordt een interessante pagina-indeling te verkrijgen (het in dit nummer afgebeelde verhaal geeft daarvan een goed voorbeeld). Ook worden vele strips van pas beginnende tekenaars opgenomen. Tenslotte creëert Warren met het blad 'Vampirella' een nieuwe trend: een combinatie van sex en griezelstrip...

In de jaren zeventig wordt de horror-comic tot een medium voor de (voornamelijk Amerikaanse) Undergroundpers. Er verschijnen tientallen horror comic books, waaraan de invloed van de EC comics vaak al op het omslag af te lezen is. Vaak is daarbij naast de titel het bekende EC beeldmerk te zien, waarvan de initialen blijken te staan voor 'Exorpsychic Comics' of Enervating Comics'...
De inhoud van deze horror comics overtreft zelfs de meest gruwelijke nachtmerries van EC of Warren scriptschrijvers; de underground mensen trekken zich dan ook niets aan van de Comics Code! Hetgeen resulteert in pagina na pagina ongecensureerde bestialiteiten, waarbij gedetailleerde afbeeldingen van incestsituaties, masturbatie en necrofilie niet geschuwd worden. Uit de enorme stroom van undergroundtekenaars die zich op het horror-genre gaan toeleggen drijven een paar tekenaars omhoog die zich van hun vakgenoten onderscheiden door uitstekende scripts en dito tekeningen. Het zijn Richard V. Corben en 'Gore'. Van deze laatste, die wel de 'Crumb' van de undergroundstrip wordt genoemd is in dit nummer een verhaal opgenomen.
Wat is nu de toekomst van de horrorstrip? Zal het genre (onder invloed van de undergroundstrips) zich weer een plaats verwerven? Alhoewel er de laatste jaren een toenemende belangstelling voor griezelstrips valt te constateren, zijn er een paar factoren die wellicht een grote opbloei in de weg staan. Allereerst is daar natuurlijk de Comics Code, die zelfs het gebruik van de woorden 'horror' en 'terror' op het omslag verbiedt. Een tweede, veel belangrijker factor is wellicht de instelling van de lezer, wiens geest de laatste decennia is afgestompt voor de subtiele horror-verhalen. Door het hoge percentage actuele horror die hij dagelijks tegenkomt in tijdschriften, TV en film. Donald A. Wollheim beschreef deze geestesgesteldheid uitstekend (12): 'Echt, deze verhalen zijn uit de tijd. Hoe kunnen mensen, die leefden in een tijd waarin zes miljoen mensen in koelen bloede gemarteld en vermoord werden, zonder proces of schuld, nog griezelen om een oude, halfvergeten geest. Hoe kunnen wij nog rillen over de persoonlijke dorst van een Dracula, als er overal bloedbanken worden opgericht tegen te verwachten toekomstige wereldrampen? We accepteren de afslachting van miljoenen, we halen de schouders op over de nachtelijke vernietiging van steden, we geven de ontonkoombaarheid toe van oorlog met chemische middelen of radio-actief stof. Horror is gewoon een deel van ons leven geworden.'

met dank voor suggesties en documentatie aan Robert J. Bekkering en P. Hans Frankfurther

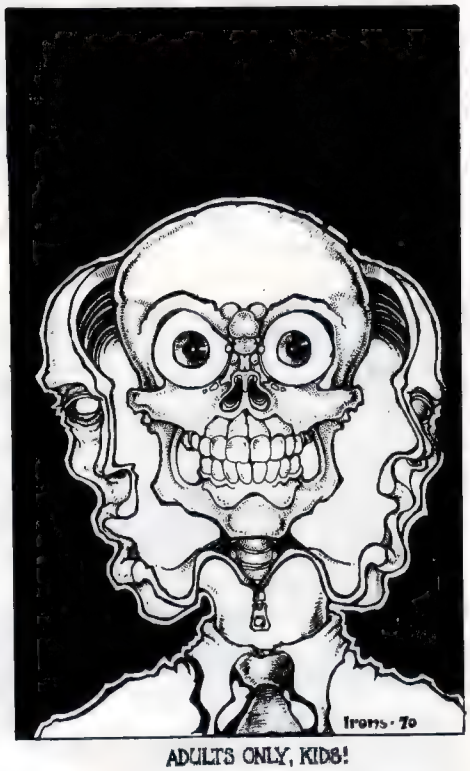

illustratie van Irons op de voorplaat van Skull (1970).

Bovenstaand artikel kon, wegens de beperkte plaatsruimte, niet meer zijn dan een inleiding, een introductie tot het genre. We drukken daarom hierbij een chronologische literatuurlijst af (bij ons weten de eerste van deze omvang in Nederland) die als een wegwijzer kan dienen voor nader geinteresseerden. De tussen haakjes geplaatste nummers in bovenstaand artikel corresponderen met deze lijst.
Red. Stripschrift.

CHRONOLOGISCHE LITERATUURLIJST

1. 'Giflectuur' - A.M.J. Ten Holt Taselaar De Groene - 26.4.1948
2. 'The Comics... Very Funny' - F.D. Wertham M.D. Saturday Review of Literature - 29.5.1948
3. 'Beeldromans vergiftigen de Jeugd' De Volkskrant - 3.6.1948
4. 'Doe Mee? Nee!'(n.a.v. Classics adaptatie Oliver Twist) Het Parool - 21.5.1949
5. 'Comics: The Curse of the Kids' - Derek Verschoyle in Parade of Pleasure - London 1954
6. 'Seduction of the Innocent' - F.D. Wertham M.D. New York - 1954
7. 'Alleen voor kinderen' - Jac. van der Ster De Groene - 21.8.1954 (n.a.v. verschijnen 'Seduction of the Innocent)
8. Code of the Comic Magazine Association of America Inc. New York - 26.10.1954
9. 'Algemene ontzetting over Beeldromans in Engeland en Amerika' Alg. Handelsblad - 20.11.1954 (n.a.v. Wertham's boek)
10. 'Gruwelstrips: Nieuw gif voor de Amerikaanse Jeugd' - Petra Burman Vrij Nederland - 1955
11. 'Gruwelijke Kinderlectuur' - M.J. Biemond-Kam NRC - 10.3.1956 (n.a.v. Wertham's boek)
12. 'Terror in the Modern Vein' - Donald A. Wollheim ed. Digit Books R 460, London - 1955
13. 'Baseball is ruining our Children' -'Frederick Werhtless M.D.' MAD 34 - augustus 1957
14. 'Outer Sanctum' - Will Elder (satire op horrorstrips) The Bedside Mad (Signet Books 1647) - April 1959
15. 'Americana in Four Colors' - John L. Goldwater Comics Magazine Association of America Inc. - oktober 1964
16. 'Met Middelen uit Beeldromans werden Inbraken Gepleegd' Het Parool - 9.10.1964
17. 'TV heeft op Misdaad Nagenoeg Geen Invloed' De Volkskrant - 30.3.1965
18. 'Beeldroman Geïmiteerd' Het Parool - 13.5.1965
19. 'Tales from the Crypt' Ballantine Books (U 2106) - 1965
20. 'The Vault of Horror' Ballantine Books (U2107) - 1965
21. 'Tales of the Incredible' Ballantine Books (U2140) - 1965
22. 'Autumn People (strips naar verhalen van Ray Bradbury) Ballantine Books (U 2141) - 1965
23. 'Tomorrow Midnight' (strips naar verhalen van Ray Bradbury) Ballantine Books (U 2142) - 1966
24. 'What do Children Learn from War-Comics?' - Nicholas Johnson New Society - 7.7.1966
25. 'Les Chefs d'Oeuvre de la Bande Dessinée - Jaques Sternberg Editions Planète - 1967
(Herdruk 'Starlight' uit Vault of Horror 34; 'About Face' uit Haunt of Fear 27; 'Overworked' uit Creepy 9)
26. 'Who's afraid of Walt Disney?' - Nicholas Tucker New Society - 4.4.1968 (de horrorelementen in Disney's 'Sneeuwwitje')
27. 'The America Nightmare' - Paul Mayersberg New Society - 11.4.1968 (de horrorelementen in Disney's werk)
28. Aaaa-Eeeyaaah - Luigi Cozzi Sgt Kirk 11/12 - 1968 (over Creepy en Eerie)
29. 'New Yorkse Jeugd Levert Wapens en Stripboeken in' Het Parool - 15.6.1968
30. 'Tussen TV-Geweld en Agressie lijkt Geen Verband te Bestaan - J. Calff Het Parool - 24.8.1968
31. 'The Editor Reminisces' - Gary E. Arlington Bogeyman Comics 2 - San Francisco 1969 (nostalgieke terugblik op het EC tijdperk)
32. 'Looking Back' - Russ Jones Gothique 9 - London 1969 (terugblik op EC tijdperk)
33. 'Geweld op de Beeldbuis' - John F. McDermott Elzevier - 20.12. 1969
34. 'Invloed van Beeldromans' - H. Pétillon Nieuwe Leidse Courant - 30.12.1969
35. 'Ever Wondered What Happened - IRONS Skull Comics 1 - San Francisco 1970 ('Beginselverklaring' v.e. Underground horror comic)
36. 'If Harvey Kurtzman Had Written Snow White...' D.A. Latimer US/The Paperback Magazine 3 - Bantam Books (1 5205) - 1970
37. 'Wortels van Geweld' Het Parool - 11.7.1970
38. 'De Verrukking der Verschrikking' - J.M.L. Baartmans-Van denBoogaard Het Weten Waard 96 - 1.1.1971 (het griezelverhaal)
39. 'Blast The Rats' - Al Davorem Al Kines Comics 4 - San Jose 1971 (terugblik op crime-comics uit de jaren 50)
40. 'Kritik Und Zensur' - R.C. Reitberger & W.J. Fuchs in 'Comics' - Heinz Moos Verlag - 1971
41. 'The Rise and Fall of the EC Empire' - Haydn Paul Eureka (Vol.2 no.3) - Goole 1971
42. 'Takin' The Lidd Off The Id' - Harvey Kurtzman Esquire - June 19[illegible]
43. 'John Severin' - John Benson Graphic Story Magazine 13 - Los Angeles 1971
44. Horror Comics Of The 1950's' - William Gaines ed. Nostalgia Press - New York 1971
(Herdruk - in kleur - van 24 EC horror strips)
45. 'Horror Story' - Mikeman Sector 1 - Manchester 1971 (Analyse van Creepy en Eerie)
46. Harvey Kurtzman/Mad story - Martin Lodewijk, Dick Matena, Fred A. Julsing Stripschrift 37/38 - Rijswijk 1972
47. 'Sommige Kinderen Kijken 25 Uur Per Week TV - Aspect - 12.4.1972.

PROLOOG: DIEP, ZEER DIEP ONDER HET AARDOPPERVLAK BEVINDT ZICH HET VREEMDE HOL VAN EEN ONBEKEND DIER... DAARHEEN LEIDT EEN MODDERIGE TUNNEL... DIE IN ZEKER OPZICHT EEN VOCHTIG MUSEUM IS...

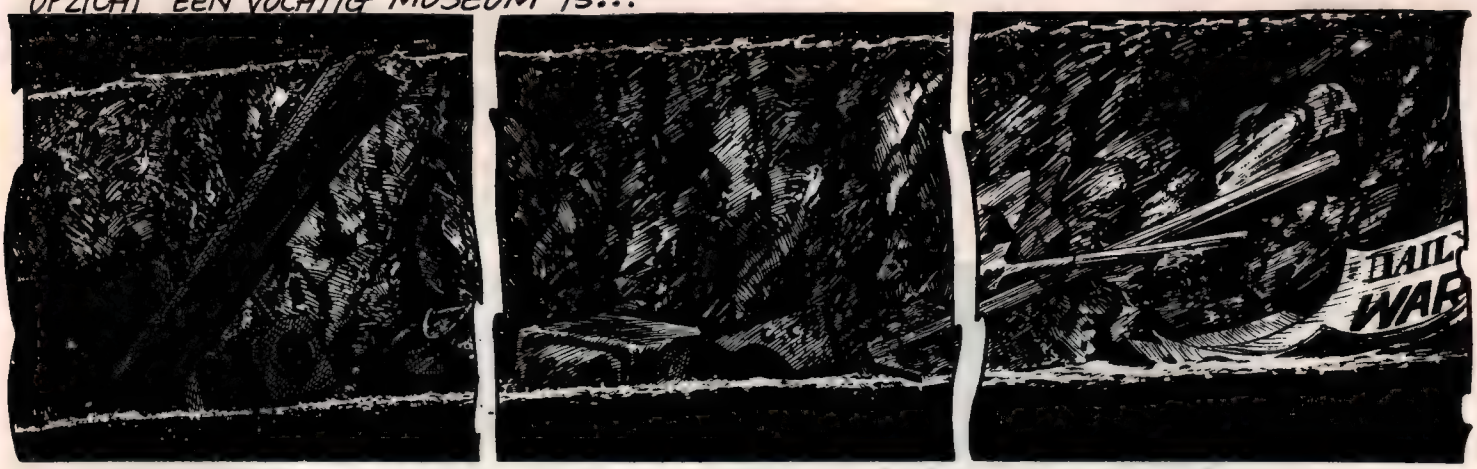

ER LIGGEN VELE VOORWERPEN, HALF WEGGEZONKEN IN HET SLUK... TEKENS VAN LEVEN, GETUIGENISSEN VAN DOOD... OVERBODIGE GETUIGENISSEN...

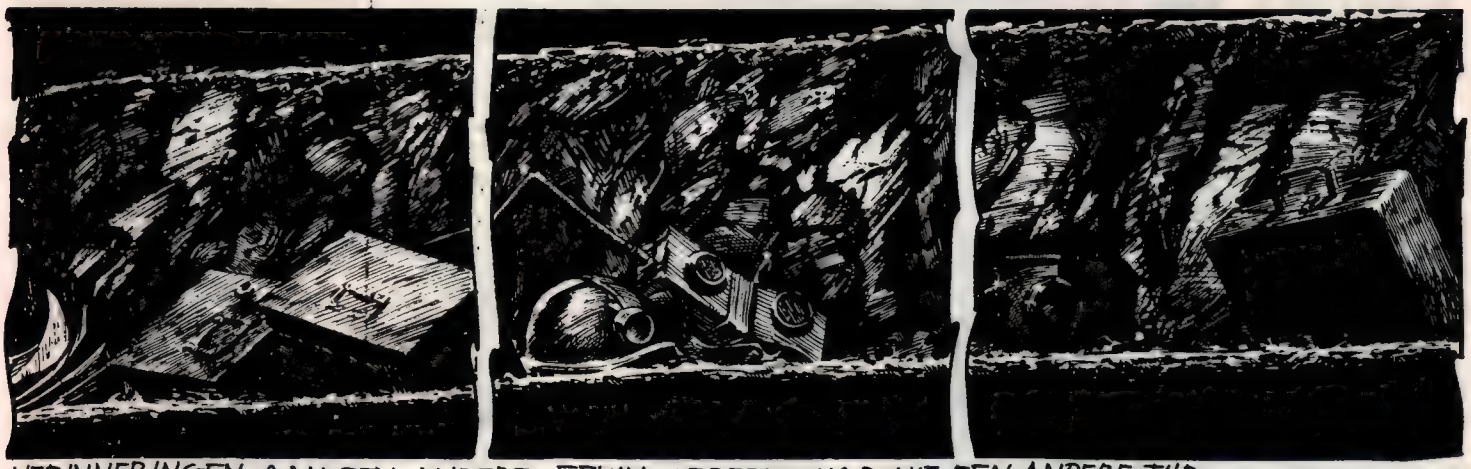

HERINNERINGEN AAN EEN ANDERE EEUW, GEREEDSCHAP UIT EEN ANDERE TIJD... VREEMDE MUSEUMSTUKKEN... TRANSISTORS... KRANTEN... EEN LANTAREN... CONSERVENBLIKKEN... EN NOG IETS **ANDERS!!**

Uit de franse versie van 'Creepy' nr.1; tekst Archie Goodwin, tekeningen Dan Adkins;

© WARREN PUBLISHING COMPANY, New York, New York, U.S.A. ALL RIGHTS RESERVED.

JULLIE VRAGEN JE MISSCHIEN AF WAT DIT TE BETEKENEN HEEFT, NEEFJES...
WEL, WAAG HET EENS EEN BLIK TE SLAAN OP MIJN KRISTALLEN BOL...
EN DENK EENS NA OVER JULLIE GRUWELIJKE TOEKOMST... WANNEER ?
OH, MISSCHIEN NIET MORGEN... ZELFS MISSCHIEN NIET OVERMORGEN...
MAAR LATEN WE ZEGGEN DE MORGEN NA HET

EINDE DER WERELD

RICHARD CALDWELL HAD HET OVERLEEFD!! HIJ HAD ER GEEN IDEE VAN HOEVEEL TIJD HIJ ONDER DE GROND HAD DOORGEBRACHT... DAGEN, MAANDEN, JAREN ?? DE AARDE ZELF HAD ZICH TEGEN HEM GEKEERD... PECH... GEBROKEN GEREEDSCHAP... MAAR HIJ HAD ZICH DOOR DE AARDE EEN WEG GEBAAND... MET Z'N BLOTE HANDEN... HIJ HAD HET **OVERLEEFD!!**

NEE! ONMOGELIJK!
ER MOET NOG IETS ANDERS ZIJN!!
HALF VERBLIND DOOR HET DAGLICHT STAART HIJ... NAAR DE TOTALE ONGELOFELIJKE VERLATENHEID RONDOM HEM
... IETS ANDERS...
ALS IN EEN NACHTMERRIE VERVOLGT RICHARD CALDWELL ZIJN VRESELIJKE SPEURTOCHT DOOR DE PUINHOPEN EN DE RUÏNES....
ZONDER ZICH RUST TE GUNNEN VERVOLGT HIJ ZIJN WEG... OVER STEENHOPEN... LANGS DE VERKALKTE, MISVORMDE BOMEN....
HIER GROEIT WEER GRAS!! EEN GOED TEKEN! IK BEN ER GOED DOORHEEN GEKOMEN... DUS ER ZIJN VAST...
ANDEREN!
IK HEB GEVOCHTEN... GEDOOD... OM TE KUNNEN BLIJVEN LEVEN IN MIJN SCHUILPLAATS... IK HEB ALLES OPGEOFFERD VOOR DIT!
VER VAN DE STEDEN MOET TOCH IETS GESPAARD ZIJN GEBLEVEN...

HUIVEREND WANKELT CALDWELL NADERBIJ... BIJNA TEGEN ZIJN WIL STREKT HIJ Z'N HAND UIT... EN RAAKT DE MAKABERE RESTEN AAN VAN HEN DIE TOT VOOR KORT OP HEM LEKEN...

MAAR ...MAAR... 'T IS NOG WARM!

GEFASCINEERD DOOR WAT HIJ IN Z'N HANDEN HOUDT DENKT HIJ NA OVER DE VRESELIJKE DOOD VAN DEZE ONGELUKKIGE... ALS PLOTSELING EEN **SCHADUW** OVER HEM HEENVALT!!

AAAAH!..

SCHERPE KLAUWEN ZOEKEN ZIJN KEEL... EEN AFSCHUWELIJK BEHAARD DING MET EEN AFGRIJSELIJKE KOP DRUKT HEM TEGEN DE GROND...

CALDWELL'S RECHTERHAND KRAMPT ZICH OVER HET KOUDE STAAL OP ZIJN DIJ... HET WAPEN DAT HIJ SINDS HET BEGIN VAN ZIJN VERBLIJF ONDER DE AARDE NIET GEBRUIKT HEEFT... CALDWELL HAALT DE TREKKER OVER!!

KA-BLAM!

YAHHHHHHHHHHHH!

HIJGEND, BEVEND RICHT CALDWELL ZICH OP EN KIJKT VOL AFGRIJZEN NAAR HET AFSCHUWELIJKE WEZEN DAT NU AAN ZIJN VOETEN LIGT....

HET...HIJ HAD ME BIJNA TE PAKKEN... NET ALS DIE ANDERE ARME DUIVELS IN HET RAVIJN!! IK WAS HET ZOVEELSTE KADAVER GEWORDEN...

EEN HUIVERING DOORTREKT CALDWELL ALS HIJ PLOTSELING DE VRESELIJKE BETEKENIS VAN DEZE AANVAL BEGRIJPT.... DE HONGER!!

VOOR WAT VOOR EEN WERELD HEB IK M'N LEVEN GEREKT!! ALLEEN OM EEN PRooI TE WORDEN VAN DEZE MONSTERS?!

EEEEEEEEEEE

PLOTSELING VERSCHEURT EEN ANGSTKREET DE STILTE... EN CALDWELL RENT ALS EEN KRANKZINNIGE IN DE RICHTING VAN DE GIL....

DE KRETEN WORDEN STEEDS DOORDRINGENDER... HOE DICHTER CALDWELL - TEN PRooI AAN HOOP EN VREES - NADERT...

EEN VROUW!!! DAT IS EEN VROUW... IK WEET 'T ZEKER!!!

ALS ER IEMAND BIJ VERRASSING MOET WORDEN GEGREPEN ZAL IK HET DIT KEER NIET ZIJN!!

EEEEEEEEEE

ZIJN ANGST WORDT WEGGEVAAGD DOOR EEN GOLF VAN WOEDE... CALDWELL RENT VOORUIT, 'T WAPEN IN DE VUIST....

GENOEG, DUIVELS!

BLAM! KA-BLAM!

DE SKELETTEN IN HET RAVIJN KOMEN PLOTSELING IN ZIJN HERINNERING... HIJ BESEFT DAT HET NIET ALLEEN GAAT OM HET LEVEN VAN DE JONGE VROUW... MAAR OM DAT VAN DE MENSHEID OF DEZE MONSTERS!!

BLAM! BLAM!

DOOF VOOR HUN DOODSKRETEN LEDIGT HIJ ZIJN WAPEN!....

KA-BLAM! BLAM! BLAM!

EEN DROOG KLIKKEND GELUID DOET HEM PLOTSELING BESEFFEN DAT DE PATROON HOUDER LEEG IS... MAAR CALDWELL OMKLEMT ZIJN WAPEN EN SLAAT ALS EEN BEZETENE MET DE KOLF OP DE MONSTERS IN... NOOIT ZAL HIJ EEN PROOI WORDEN VAN DEZE DINGEN!

DAN.... IS HET VOORBIJ!!!

WIE BENT U?

BUITEN ADEM, MET SCHORRE STEM DOET HIJ ZIJN VERHAAL, TERWIJL TWEE BLAUWE OGEN HEM BESTUDEREN....

M... MAAR... DIE WEZENS... WAAR KWAMEN ZE VANDAAN??

WEET JE DAN NIETS VAN ZE?

HET ZIJN MUTANTEN!! DE STRALING HEEFT ZE VERANDERD.... EN NU WILLEN ZE ONS UITROEIEN... WEGENS VOEDSELGEBREK...

IK HEB DAARSTRAKS SKELETTEN GEZIEN... NOG WARM.....

DAT WAREN MANNEN VAN MIJN STAM... WE WAREN OP ZOEK NAAR VOEDSEL. DE TOESTAND IS HOPELOOS.... WE HADDEN NOG GEEN.....

EN DE MUTANTEN VIELEN JULLIE AAN HÈ? DENK ER NIET MEER AAN... WEES BLIJ DAT ALLES VOORBIJ IS!

RICHARD CALDWELL VERBAASDE ZICH OVER HET WEERSTANDSVERMOGEN VAN DE JONGE VROUW, MAAR BEDACHT DAT HIJ ZICH IN EEN ANDERE WERELD BEVOND... EEN HARDERE DAN WELKE HIJ VERLIET DOOR ZICH IN ZIJN SCHUILPLAATS TERUG TE TREKKEN...

DUS JULLIE LEVEN NU IN STAMVERBAND... TJA 'T ZAL WEL DE ENIGE MANIER ZIJN DIT TE OVERLEVEN.

DE ANDERE IS HET RECHT VAN DE STERKSTE... LATEN WE GAAN, CALDWELL, VÓÓRDAT ANDERE MUTANTEN ONS OP HUN GRONDGEBIED ONTDEKKEN.

HIJ VOLGT HAAR IN DE SCHEMERING.... TOT AAN EEN KAMPVUUR... WAAROMHEEN MENSEN... MET MENSELIJKE STEMMEN...

WE ZIJNER... ZE ZULLEN BLIJ ZIJN JE TE ZIEN....

NA DIE NACHTMERRIE... IS DIT GEWELDIG!

ALS HIJ NADERBIJ KOMT WORDT CALDWELL BEGROET DOOR GLIMLACHENDE GEZICHTEN.... BEWONDERENDE BLIKKEN... HIJ ZUCHT. HIJ HEEFT ZOWEL DE OORLOGEN VAN DE OUDE WERELD ALS DE GEVAREN VAN DE NIEUWE DOORSTAAN....

DAN BEKRUIPT HEM DE TWIJFEL...

MAAR ALS ER EEN VOEDSEL-PROBLEEM IS, BEN IK JULLIE STAM DAN NIET TOT LAST?

HELEMAAL NIET, CALDWELL!!

INTEGENDEEL!

WOK!

VERDOOFD, BLOEDEND, PROBEERT HIJ OP TE STAAN... DAN, ALS DOOR EEN MIST, HOORT HIJ DE STEM VAN DE VROUW...

GEWOONLIJK STELLEN WIJ ONS TEVREDEN MET EEN MUTANT.... BIJ GEBREK AAN EEN DER ONZEN... **DAT** WAREN DE SKELETTEN DIE U ZAG!

EN HET IS HET ENIGE MIDDEL, CALDWELL!! NATUURLIJK PROBEREN DE MUTANTEN ONS VAN GEDACHTEN TE VERANDEREN, MAAR ZE ZIJN NIET TALRIJK...

EN HET ZIJN VEGETARIERS!!

EEEEEEEE-YAHHHHHHH!!

EEN NOGAL **ONPLEZIERIG** EINDE VOOR RICHARD CALDWELL, VINDT U NIET?

CALDWELL ZIET DE GRETIGE GEZICHTEN NADEREN, VÓÓRDAT ALLES DUISTER WORDT.... EEN AFGRIJSELIJKE DUISTERNIS.... DIE AL DIE ONTSNAPPEN AAN HET EINDE DER WERELD ZAL OMHULLEN....

DE EC STAF

een nadere kennismaking

AN INTIMATE & INFORMAL VIEW OF THE ENTERTAINING COMIC GROUP HARD AT WORK
THANK YOU FOR YOUR NOTE! IT'LL HELP US IN CHOOSING THE KIND OF STORIES YOU WANT US TO PUBLISH!
EC
OH! ISN'T THIS THRILLING! A REAL PORTRAIT OF ME!
AFTER ALL THE JOKES I'VE TOLD THESE GUYS, LOOK AT THE MODEL THEY GAVE ME!
JOE, QUICK! HE-L-LP! THERE'S SOMETHING HORRIBLE ON THE END OF MY LINE!!
DUH!... HULLO, MR. WOODY!... I SURE HAVE... DUH!... WANTED TO MEET YOU DUH!... YOU SURE DRAW ME... DUH!..... DRAW ME.. DUH! DUH!.. NICE!
YES, SUH, WE HEAH YA TAWKIN'! YES, SUH! WE ALL IS AWN TH' BAWL, SUH!
WHY, IF THAT KNOT-HEAD WUZN'T WEARIN' A HELMET I'D KNOCK HIM ONE ON TH' SIDE OF THAT BIG SKULL HE'S USING FOR A BRAIN-CASE!
WOOD
HEY, AL! WHAT'LL I DO WITH THIS LAST BATCH OF LETTUCE?
W. Gaines
NOW I WANT YOU GUYS TO GET OUT THERE AND MAKE THEM STORIES REAL! REAL YA HEAR!
H. Kurtzman
SEVERIN
ZZZZZZZZ HMPH'ZZZ!
JACK KAMEN
PAUL KAST
G. Ingels
THERE'S ONLY ONE THING TO DO, PAUL! THROW IT OUT! THERE ISN'T ANY MORE ROOM IN HERE!
ELDER
EEEK! OH! THAT BILL ELDER IS ENOUGH TO FRIGHTEN ANYONE!
HE'S ALLUS IMAGININ' SUMTHIN'... I DON'T KNOW WHERE HE GETS THESE WEIRD IDEAS!
THIS IS A CALM DAY! YOU OUGHT TO SEE THEM WHEN THEY REALLY GET STARTED!
FELDSTEIN
Joe Orlando
MR. LEE
BUSINESS MGR.

Om de snel wassende stroom lezersbrieven het hoofd te kunnen bieden, besloot EC een speciale antwoordkaart te laten ontwerpen door John Severin. Het hierboven afgebeelde resultaat stelt ons in staat na twintig jaar een snelle rondgang door de EC redactie te maken. Op de volgende twee pagina's vervolgen wat stijlvoorbeelden van vijf van de belangrijkste EC artisten.

William M. Gaines: ook toen al de motor die alles draaiende hield.
In de bloeitijd van het EC imperium had hij de zorg voor een dozijn striptijdschriften... waarvan er nu nog maar in feite één is overgebleven: MAD.

Wallace Wood: Was 'n jaar of twintig toen hij voor EC ging tekenen. Zijn sterkste kant bleek de visualisatie van science fiction verhalen te zijn... èn het tekenen van zeer sexy vrouwen. Na de ineenstorting van de EC-reeks werkte hij nog jaren voor MAD, ging daarna zijn eigen weg door oprichting van zijn 'eigen' blad WITZEND.

Jack Davis: Geboren in Atlanta, Georgia, 1926. Na diensttijd vervuld te hebben, voltooide hij een opleiding aan de universiteit van Georgia. Werkte daarna voor New York Herald Tribune en kwam vervolgens in contact met de EC-mensen. Zie verder gesprek dat Dick Matena met Davis had in Stripschrift 37/38, en volgende pagina.

John Severin: Kwam na zijn academietijd in contact met Harvey Kurman en Will Elder en tekende z'n eerste strip in 1949.
Werkte later voor EC's tijdschriften Frontline Combat en Two-Fisted Tales. Een contract met Timely maakte het hem onmogelijk voor MAD te werken, tekende vanaf de start van het satirische CRACKED (maart '58) veel voor dit blad

Will Elder: Vormde aanvankelijk samen met Severin een team: Severin tekenend, Elder inktend. Zijn tekenstijl was ongeschikt voor horror-oorlogs- of misdaadstrips. Zijn grote kans kwam bij de oprichting van MAD, waarin hij zijn satirische talenten kon uitleven. (Zie zijn satire op 'n horrorstrip op de volgende pagina!)

The Old Witch: Gastvrouw van de rubriek 'The Witch's Cauldron in de 3 EC horror tijdschriften

Al Feldstein: Middelmatig tekenaar (zie stijlvoorbeeld op volgende pagina), maar een uitstekend tekstschrijver en redacteur. Bedacht samen met Bill Gaines en Harvey Kurzman het merendeel van de EC scripts

Mr. Lee & Paul Kast: waarschijnlijk twee administratieve medewerkers, waarover we geen gegevens hebben.

Harvey Kurzman: zijn leven en werk beschreven in Stripschrift 37/38

Johnny Craig: Werd geboren in Pleasantville (tegenwoordig woonplaats van Burne Hogarth!) op 25 april 1926. Was op zeventienjarige leeftijd assistent van een striptekenaar tegen 'n salaris van 1 dollar per week! Is na zijn diensttijd een tijd freelance tekenaar, gaat dan voor de drie EC horror bladen werken, waarbij hij zijn eigen scripts schreef.

Joe Orlando: Werd door Wallace Wood in 1951 bij EC geïntroduceerd. Aanvankelijk was zijn lijnvoering nauwelijks van die van Wood te onderscheiden, later kreeg zijn werk een geheel eigen identiteit. Voelde zich net als Wood het meeste thuis in science fiction illustraties, maar leverde naar wens al gauw de meest gruwelijke strips af! (Zie de strip van zijn hand op de volgende pagina)

The Crypt Keeper: Gastheer van de rubriek 'The Crypt of Terror' in de drie EC horror tijdschriften.

Graham Ingles: Werd op 7 juni 1915 geboren in Cincinnati, Ohio, als zoon van een reclametekenaar. Werd op 20-jarige leeftijd freelance tekenaar. Na een onderbreking voor het vervullen van militaire dienstplicht startte hij zijn freelance carrière weer in New York en kwam in contact met EC. Zijn morbide tekenstijl maakte hem tot de meest bewonderde EC-artiest. (Zie stijlvoorbeeld op de volgende pagina)

Jack Kamen: Werkte al bij EC toen deze nog slechts 'love-comics' produceerde. Kon zich echter niet omschakelen op het science fiction en horrorgenre, waardoor zijn werk meestal niet erg in de smaak viel bij de EC lezers.

The Vault Keeper: Gastheer van de rubriek 'The Vault of Horror' in de drie EC horror tijdschriften.

THERE COULD BE NO DOUBT THAT A BOY'S HAND HELD THE SKULL AGAINST THE GLASS...TAPPING AND MOVING IT. THERE WAS A CHILDISH TITTERING FROM OUTSIDE...
HEY, YOU!
MR. HOWARD BURST FROM THE HOUSE. HE EXPLODED INTO THE MIDST OF THE THREE RUNNING BOYS. HE LEAPED AFTER THEM, SHOUTING AND YELLING...
THE STREET WAS DARK, BUT HE SAW THE FIGURES DART BEYOND AND BELOW HIM. HE SAW THEM SORT OF BOUND AND COULD NOT REMEMBER THE REASON FOR THIS, UNTIL TOO LATE...

Jack Davis

uit 'Let's Play Poison' (1952).

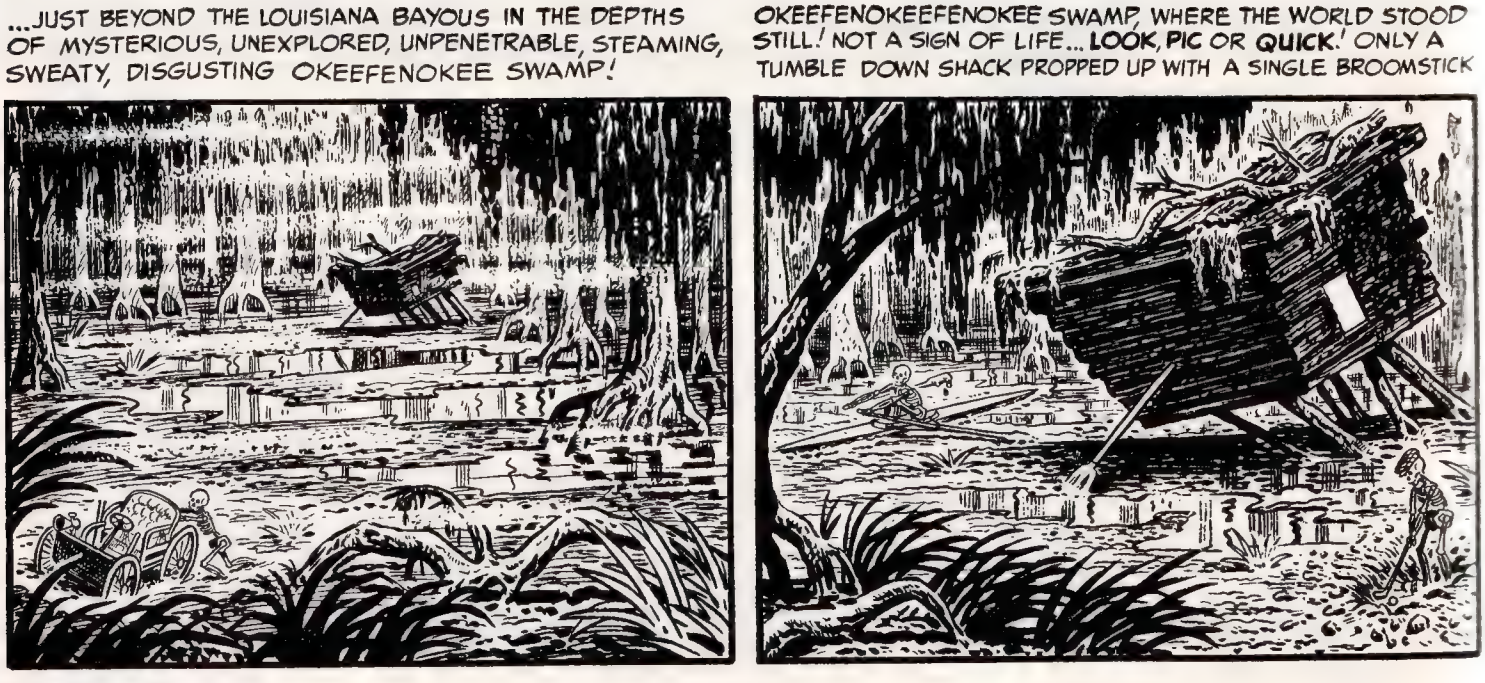
...JUST BEYOND THE LOUISIANA BAYOUS IN THE DEPTHS OF MYSTERIOUS, UNEXPLORED, UNPENETRABLE, STEAMING, SWEATY, DISGUSTING OKEEFENOKEE SWAMP!
OKEEFENOKEEFENOKEE SWAMP, WHERE THE WORLD STOOD STILL! NOT A SIGN OF LIFE... LOOK, PIC OR QUICK! ONLY A TUMBLE DOWN SHACK PROPPED UP WITH A SINGLE BROOMSTICK

Will Elder

uit 'Outer Sanctum' (1952).

AS WE TALKED, OTHER MUTANTS BEGAN TO APPEAR...
I WAS IN A LEAD MINE WHEN IT HAPPENED!
THEN YOU WERE SHIELDED FROM THE RAYS!
1
YES! BUT... HOW OLD ARE YOU?
I AM FIVE! WE GROW FAST... WE MUTANTS! JUST ONE OF OUR STRANGE CHARACTERISTICS!
AS YOU CAN SEE, WE ARE ALL DIFFERENT! THERE ARE HARDLY TWO OF US ALIKE! NONE ARE 'NORMAL' LOOKING! SOME OF US ARE ABNORMAL MENTALLY AS WELL! MOST TWO-HEADED MUTANTS ARE INSANE! YOU KNOW... SPLIT PERSONALITIES!
A RECHARGING STATION! THERE OUR POWER UNITS ARE SUPPLIED WITH ENERGY WHEN THEY NEED IT...
SIMILAR TO A RESTAURANT FOR HUMANS, I SEE...
ORANGE ONLY
2
AND THIS... IS BLUE TOWN?
YES. THERE'S THE PLANT... THE BLUE ASSEMBLY PLANT!
MR. CARRINGTON HURRIED OFF. AFTER FIFTEEN MINUTES OF COMPARING NOTES WITH THE MORTICIAN BEHIND CLOSED DOORS, HE RETURNED, THREE SHADES WHITER...
UH... THAT IS... MOST IRREGULAR! MOST IRREGULAR!
LOOK HERE, MISTER BLOOD AND BONES! YOU TELL THAT...
3
BUT HE'S ALREADY PUMPING THE BLOOD FROM THE BODY!
WHAT?
YES. YES. SO, YOU JUST GO AWAY, NOW. THERE'S NOTHING TO BE DONE. THE BLOOD'S RUNNING AND SOON THE BODY'LL BE ALL FILLED WITH NICE FRESH FORMALDEHYDE. AND BESIDES... HE'S ALSO PERFORMING A BRIEF AUTOPSY!
CUTTIN' ME, IS HE?

1 Al Feldstein — *uit 'Child of Tomorrow' (1950).*

2 Joe Orlando — *uit 'Judgment Day' (1953).*

3 Graham Ingles — *uit 'There was an Old Woman' (1952).*

HOE HOWIE HET MAAKTE IN DE ECHTE WERELD
HÉ, HOWARD, DE VAKANTIE BEGINT OVER EEN PAAR MINUTEN GA MEE NAAR DE OLYMPISCHE PIJKSPELEN IN KANSAS!
NEE, NICK. NANCY EN IK KNIJPEN ER TUSSENUIT. NAAR DE ZONNIGE STRANDEN VAN AUSTRALIË. DAAR IS NOG FRISSE LUCHT EN VRIJHEID.

TUURLIJK, WEET IK WEL!.... MAAR NANCY WIL ERUIT. DUS GAAN WE ERGENS HEEN WAAR SCHOONHEID EN VREDE HEERSEN..... WE WILLEN GEWOON WEER ES WAT ANDERS

Tekst en tekeningen: Gore.

ZULK GEPRAAT LEIDT ALLEEN MAAR TOT MOEILIJKHEDEN!
BZZZZZZZ
HA! 't ZIT ER WEER OP!
TOT ZIENS, NICK! EN MAAK JE OM ONS NIET BEZORGD!
BIJNA TIJD VOOR M'N LICH PILL! AH, DE BUITENLUCHT..... DAN MERK JE PAS DAT JE LEEFT!
HAI, NANCY! ZULLEN WE DE ZON ES OPZOEKEN?
HAI, HOWARD! EN OF!
DAAR GAAN WE DAN!
ZZOOOWW
OH, HOWARD, DAT LAND, DIE ZEE, DE LUCHT, ZE ZIEN ER ZO SCHITTEREND UIT!
JA, 'T IS EIGENLIJK OM STIL VAN TE WORDEN.....

Uit 'Slow Death' nr. 2.

Copyright Jaxon, Sheridan, Osborne & Gore (1970).

WE SCHIETEN LEKKER OP! WE ZIJN ER RUIM OP TIJD VOOR 'T AVONDETEN EN ONZE BREIN PILLEN!
PILLEN! HOWARD LATEN WE ALLES VERGETEN OVER PILLEN EN AL DIE ANDERE KUNSTMATIGE DINGEN UIT ONS LEVEN.
HIER IS EEN PRACHTIGE LANDINGSPLAATS!
OOOH HOWARD, 'T IS HIER GEWELDIG!!

NANCY, WAT DOE JE?
KOM OP, HOWARD! 'TIS HEERLIJK!
HOU OP!
IK HEB JE!
SPLASH

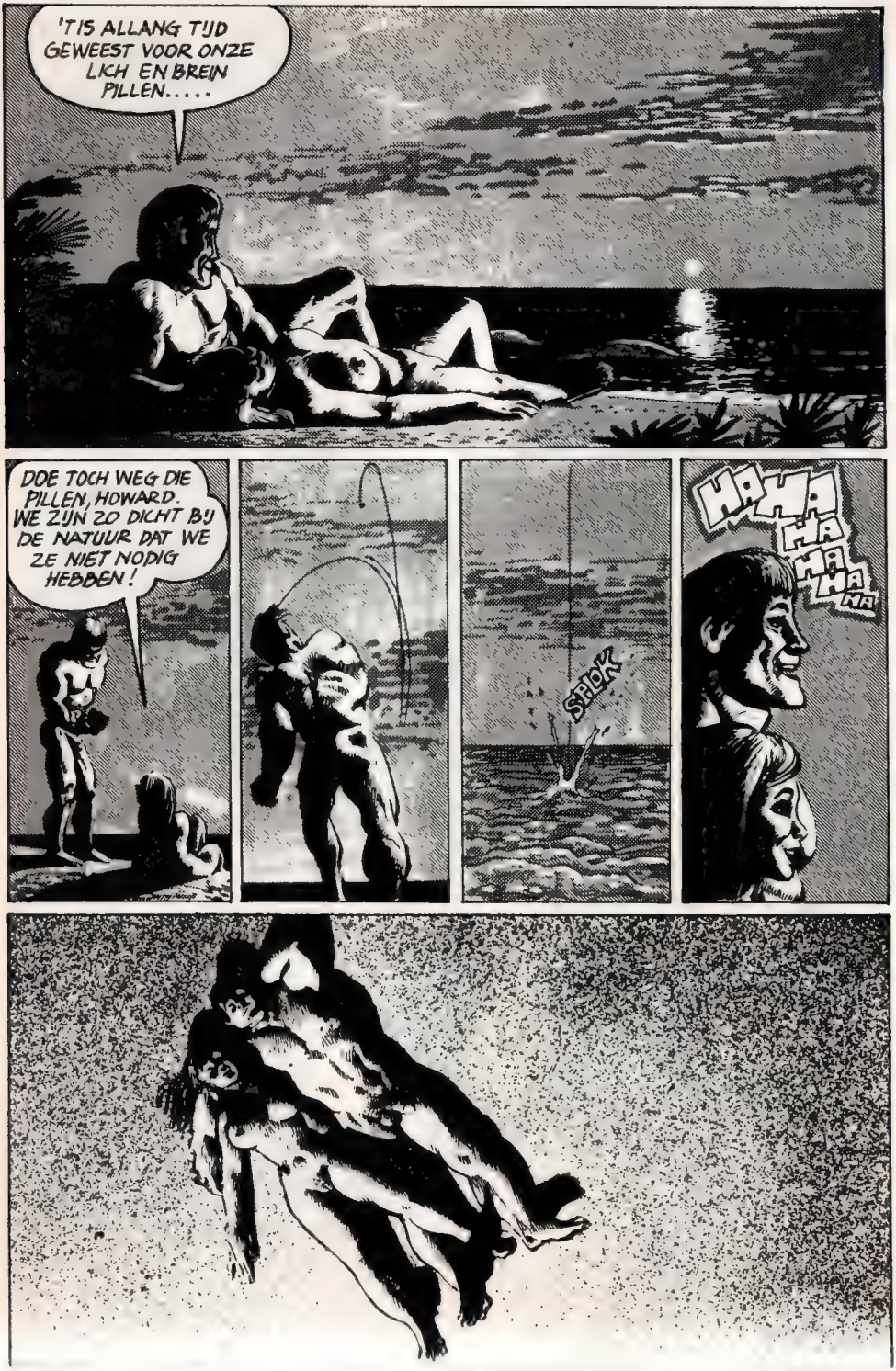
'T IS ALLANG TIJD GEWEEST VOOR ONZE LICH EN BREIN PILLEN.....
DOE TOCH WEG DIE PILLEN, HOWARD. WE ZIJN ZO DICHT BIJ DE NATUUR DAT WE ZE NIET NODIG HEBBEN!
SPLOK
HAHA HA HA HA HA HA

'N FLAUW LICHT!.... ZONSOPGANG?
D'R HAD ALLANG ZON MOETEN ZIJN. WAT IS DAT VOOR TROEP OP DE GROND?
SQUISH SQUOSH
'TIS OVERAL! ..... GOEIE GOD, 'TZIT OVER M'N HELE LICHAAM! WAAR KOMT AL DIE ROTZOOI VANDAAN?
ACK! M'N HANDEN! M'N LICHAAM!
AAAEEEEH! HOWARD!!
NANCY!
HOWARD!... HOWARD, IK KAN ME NIET BEWEGEN! IK ZIT IN 'N SOORT SCHIL!

EEN SCHIL! WE ZITTEN IN PLASTIC PAKKEN! PLASTIC SCHILLEN WAAR WE ONS NIET VAN BEWUST WAREN!
DE PILLEN! WAAR ZIJN DIE? NEEM JE PILLEN OF JE WORDT GEK!
IK KAN ME NIET BEWEGEN! OH, GOD!
HOWARD!
SPLOP!
OH, HOWARD, HELP ME!
IK MOET UIT DIT PAK!
... AH! IK HEB 'T OPEN! 'K HEB BIJNA GEEN KRACHT MEER..... MAAR IK ZAL ERUIT!
HOWARD! IK VOEL ME NIET GOED! BRENG ME NAAR HUIS!
NANCY... IK (KUCH!) IK BEN ERUIT! HLG-KUCH

AGK
HLG
DE LUCHT!
IK STIK!
KUCH! KUCH!
HOWARD!
NANCY!
WAAR ZIJN JULLIE?
NICK!
GEUCH
MIJN GOD!
BLAM
BLAM
SLUGG
DAAR ZIJN ZE!
GOD! HOWARDS LICHAAM IS OPENGEREETEN!
DAT MOET 'T MONSTER GEDAAN HEBBEN. HOE IS 'T MET HAAR?
ZE HAALT 'T WEL.... WAAR IS HET MONSTER?
DE ZEE IN! WAAR AFVAL HOORT!
MET EINDE

TIN
Tinke
als ee
80

Tina, het speciale meisjes stripblad.

Steeds beter, altijd wat anders.

Kortgeleden nog met dagboekwedstrijd en een romantisch affiesje. Abonneeprijs 65 ct. per week of f 8.45 per kwartaal (13 nrs.)

Ook abonnee worden?
Neem een briefkaart en adresseer deze aan Tina, Postbus 400, Amsterdam.
Schrijf in blokletters in de afzenderruimte naam, adres en woonplaats. Daarboven s.v.p. vermelden „Nieuwe Tina-abonnee".

FRITZ the CAT

door KEES DE BREE

Volgende maand gaat in het Amsterdamse Leidesepleintheater een 90 minuten durende tekenfilm in première die in Amerika en in Frankrijk al heel wat stof heeft doen opwaaien. Het is dan ook geen tekenfilm uit de sprookjeswereld van het miljoenenconcern 'Walt Disney', maar een verfilming van het, uit 1969 stammende, stripalbum 'Fritz the Cat' van undergroundtekenaar Robert Crumb. Het meiske of knaapje dat met luttele guldens in de knuistjes geklemd, denkt een leuke tekenfilm over een poes (kater, zo u wilt) te gaan zien, zal haar of zijn weg versperd zien door een gedecideerde nee-knikker bij het loket van de bioscoop. De film wijkt zo radikaal af van de gewone Disney- tekenfilm dat Amerikanen onder de 18 jaar hem niet mogen zien. In Frankrijk, waar de film in mei vertoond werd als openingsfilm van de ' Semaine de la Critigue', in Cannes, is de minimumleeftijd 17 jaar. In Nederland zullen de zaken dus wel niet veel anders liggen. Wie enigszins op de hoogte is met het werk van Crumb zal dit wel lichtelijk kunnen begrijpen. Crumb begon zijn eerste Fritz the Cat verhalen in het tijdschrift 'Help' van Harvey Kurtzman. Help ging echter na 25 afleveringen over de kop. Kurtzman ging naar Playboy waar hij met de strip 'Little Annie Fanny' begon en Crumb verhuisde naar Californië. In 1966 kwam Fritz the Cat in het Playboy-achtige blad 'Cavalier' terecht. In deze tijd waren de Fritz-strips van Crumb nog vrij lief. Aardige diertjes in de stijl van de konventionele Disney strips raakten verzeild in de gebeurtenissen op de amerikaanse universiteiten: seks, marihuana en lange diskussies over de revolutie. Midden '68 besloot Crumb een eigen blad te maken. Zo verschenen de 'Zap Comics', waarin hij samen met Wilson, Moscoso en Griffin tekende. De seks in het werk van Crumb veranderde vanaf toen drastisch onder invloed van de geen grenzen kennende S. Clay Wilson, die in Zap Comics enkele lustige orgieën tekende en Crumb de nuttelоosheid deed inzien van het rekening houden met taboes. In een interview met Rolling Stone (nr 28) zei Crumb: 'Ik censureerde mezelf. Ik vond dat ik het moest doen. Wilson deed me de dwaasheid daarvan inzien (...) Ik tekende tekeningen net als hij en gooide die dan weg. Plotseling dacht ik bij mezelf, 'Why the fuck do I censor myself'. In Zap Comics ging Crumb

Harriet het Paard.

veel verder dan vroeger met de naïeve kat Fritz. In 1969 werden een aantal Fritz the Cat verhalen in een bundel samen gebracht. Naar aanleiding hiervan is de tekenfilm gemaakt die zowel binnen als buiten de studio's een aantal mensen aan het muiten bracht. Groeperingen voelden zich gekwetst en instanties voelden zich bedreigd. Dit alles door de avonturen van een losbollige sekszieke kater. Fritz the Cat is in januari voor het eerst vertoond en sindsdien zijn de gemoederen in Amerika behoorlijk verhit geraakt. 'Walt Disney zou zich in zijn graf omdraaien', schreef een kritikus van de Los Angeles Times. 'Het is pornografie en de Disney Studio's zouden zoiets nooit doen, al zou morgen de wereld vergaan', zei Ward Kimball, de animator director van de Walt Disney Production Company, hoogst verontwaardigd over de film van Ralph Bakshi en producer Steve Krantz.

De film

In de openingsscène van de film zien we de gestreepte kater Fritz in het Washington Square Park in New York City druk bezig met het versieren van een stel aardige grietjes die met een zwarte kraai staan te praten. Fritz neemt de kraai in de maling door hem te vertellen dat er even verderop gratis dope wordt uitgedeeld. De kraai trapt erin en de sluwe wellustige kater neemt de 3 meisjes mee naar zijn flat. Hij wil met alledrie tegelijk naar bed. Zo'n kick heeft hij nog nooit eerder meegemaakt. Verder neemt Fritz in de film nog deel aan een orgie in een badkuip met verschillende andere dieren, doet aan orale seks en incest en is niet vies van enig licht verkrachtwerk. In een ander gedeelte van de film wordt Fritz achtervolgd door 2 agenten (het was natuurlijk voorspelbaar dat deze door varkens, 'pigs', zouden worden uitgebeeld). Zij volgen Fritz die een joodse synagoge binnengaat waar een orthodoxe gemeente bijeen is voor een gebed. De rabbi's zijn afgebeeld als honden. 'Maak geen moeilijkheden, want dit is mijn volk', zegt de ene agent, die joods is, tegen zijn vriend. Er ontstaat toch een gevecht waarbij de agenten in een damestoilet belanden waar Fritz net een joods meisje uitvoerig staat af te likken. Nu volgt er een onoverzichtelijke situatie waarbij het joodse meisje bovenop de joodse agent gillend het toilet uitrolt.

Ze komen tot stilstand voor de rabbi. Een belangrijk tekenaar maakte bezwaar tegen deze scène omdat hij vond dat de Joden belachelijk gemaakt werden. Hij vertikte het verder te tekenen en liep weg. Hij was niet de enige. Van de 25man sterke bezetting die zich inspande om de uitspattingen van de wellustige kater op film vast te leggen zijn er velen afgevallen. Zo liep ook een zeer begaafde tekenares de studio's uit omdat zij weigerde de seksuele lusten en lasten van Harriet met Paard te tekenen. Harriet is in de film een fors gebouwde meid met buitensporig grote borsten. Zij komt in een groep Hell's Angels terecht die een revolutie willen ontketenen. Tijdens hun diepgaande, revolutionaire gesprekken over de verrotte kapitalistische maatschappij, valt Harriet hun steeds in de rede omdat zij veel meer geïnteresseerd is in 'bed-plezier' dan in 'praat-plezier'. Op een gegeven ogenblik begint dit interrumperen de Hell's Angels stierlijk te vervelen. Zij pakken Harriet beet, kleden haar uit, binden haar vast op een stoel en beginnen haar af te rossen. Fritz die deel uitmaakt van de revolutionairen duwt zijn makkers opzij en neemt het meisje op bruuske wijze, terwijl de anderen op hun beurt staan te wachten.

De opengevallen plaatsen van tekenaars waren snel weer bezet omdat er in Hollywood genoeg werkeloze tekenaars rondliepen. Degenen die hun medewerking verleenden, werd het leven echter niet gemakkelijk gemaakt. Dat gold ook voor de joodse Ralph Bakshi, de tekenaar uit Brooklyn die voor Paramount en CBS had gewerkt,en voor de producer uit New York, Steve Krantz, die enkele 'Spiderman' films en een aantal edukatieve films voor de 'Encyclopedia Brittanica' had gemaakt. De beschuldiging dat Fritz the Cat 'porno' is, zit het tweetal niet lekker, evenmin als de beschuldiging van de Disney Studio's (die bang zijn dat door deze revolutionaire film hun positie als onofficiële vertolkers van een amerikaanse mythe aangetast wordt) dat de film tegen de Joden, de zwarte bevolking en het establishment is.

Krantz vindt het een netelige zaak. 'Mensen die ons eerst geld beloofd hadden, lieten ons schieten. We hebben onze laatste cent in het project gestoken voordat we mensen vonden die financieel bij wilden springen. Eén ding is zeker. Het lag beslist niet in onze bedoeling om een pornografische film te maken. We wilden alleen iets weergeven van de wereld waarin we leven en niet met die suikerzoete aanpak van Disney! In Mach (nr 3) zegt Bakshi in een interview: 'Wij laten de goede en de slechte kanten van de mensen zien. Wij hebben de knuppel in het hoenderhok gegooid. Tal van mensen vinden ons pornografen, omdat onze kater zich konstant op het liefdespad begeeft. Ze zijn tegen de film omdat Fritz marihuana rookt en vloekt als een ketter, maar zij vergeten dat wij in een wereld leven, waarin sprookjesfeeën de kinderen van Vietnam en Bangla Desh niet kunnen redden, de hongerige monden van de Biafraanse kinderen niet vullen en de miljoenen vluchtelingen niet kunnen beschermen'. Er werd daarom bewust voor een totaal andere vorm gekozen. In de slotscène b.v. ligt Fritz geheel in zwachtels gewikkeld in een ziekenhuisbed. De meisjes van de badkuiporgie halen het varken in de hal van het ziekenhuis over hen toe te laten tot Fritz om deze bij te staan in zijn laatste minuten. Ze komen bij Fritz en er ontstaat een gesprek dat de weg vrij maakt voor een herhaling van de badkuip-scène. Fritz weet de meisjes zover te krijgen dat zij zich gedeeltelijk van hun kleding ontdoen. Plotseling dwarrelen dan, op mirakuleuze wijze, zijn zwachtels op de grond. De film eindigt met Fritz en de meisjes in bed, op en neer hobbelend, met op de achtergrond een zwaar gehijg. Langzaam gaat de film dan over in slow-motion beelden die "bevriezen" tot één beeld. Doek!! Het moet voor Bakshi, die 13 jaar van zijn leven in een tekenfabriek doorbracht, waar hij uitsluitend vervelende dingen moest doen, een verademing zijn geweest om de Fritz the Cat film te mogen realiseren. In de tijd dat hij voor de Paramount studio's werkte, had hij al eens een tekenfilmpje over een hippie gemaakt, 'Marvid Diggs'. Er kwam een beetje seks in voor en enkele ruwe woorden. Het filmpje werd prompt tot 5 minuten ingekort. Dit werkte natuurlijk enorm frustrerend.

een orgie in de badkuip.

In 'Fritz' heeft Bakshi dan ook zijn hele ziel gelegd. De film geeft nauwkeurig de omgeving weer zoals die door de auteur is bepaald. Daartoe trokken Bakshi en zijn mensen met een verborgen kamera New York in om foto's te maken van de lokaties: Harlem, East Side, Washington Square enzovoort. De tekenaars gebruiken de foto's om Fritz in een wereld te plaatsen die het meest de werkelijkheid benaderde; iets wat volgens Bakshi, speciaal voor het medium tekenfilm, een absolute noodzakelijkheid is. Bakshi wilde ook het geluid zo natuurgetrouw mogelijk hebben. Hij trok met een bandrecorder naar Harlem (waar Fritz zijn zwarte vriendje Duke leert kennen) en nam daar de stemmen van de mensen op. Hij verborg een bandrecorder in de synagoge voor het geluid dat hoorde bij de scène van de joodse kerkdienst. Ook zijn er gesprekken opgenomen in de kroegen van Greenwich-Village. De muziek in de film is voor het meerendeel op originele wijze gekomponeerde rock and roll, afgewisseld met enkele blues-songs.
De plaat van de meesterlijke zangeres Billie Holliday 'It's Wonderfull' wordt gedraaid tijdens de passage waarin Fritz met Harriet neukt. De muziek in een kroeg in Harlem is een blues-song van BB King.
Bakshi licht in het blad Ramparts de satirische bedoelingen van de film wat nader toe. 'De steken onder water zijn direkt gericht tegen de blanke, liberale, verwijfde, omgeturnde revolutionair. Fritz is geen held in de film. Hij is een schijnagitator. Hij is een onechte student, een onechte 'dropout' een onechte dichter, een onechte liberaal, een onechte sympathisant van de zwarten, een onechte romantikus, een onechte revolutionair en zelfs een onechte minnaar. Fritz is zo onecht, zo vals, dat we een echte akteur hebben moeten zoeken om de valsklinkende stem van Fritz in te spreken.
Zoals zo velen uit de jaren '60 draaide Fritz de maatschappij de rug toe en nam een levensstijl aan, die zich bediende van een romantische, revolutionaire retoriek om een ongedisciplineerd, niet geleid libido te camoufleren.
Crumb's direkte kommentaar was, dat de film geen project van hem was en dat hij er niets mee te maken had, buiten het originele 'Fritz'-album om. Crumb was zelfs zo ontevreden over de filmversie van 'Fritz the Cat' dat hij een juridische procedure is begonnen om zijn naam uit de film verwijderd te krijgen. De film was volledig buiten hem om gemaakt, nadat hij de rechten op zijn figuren aan Ralph Bakshi, die de produktie leidde, had verkocht.
Crumb, die zich inmiddels op een boerderij heeft teruggetrokken en het leven van een kluizenaar leidt, zal overigens geen 'nee' zeggen tegen de 100.000 dollar royalties, die hij verwacht te ontvangen. Robert Crumb, vroeger als vervolgde nu als vervolger. Lak aan de maatschappij maar niet aan haar geld. Bob Dylan zou weemoedig zingen: 'The times they are a changing'.

Geraadpleegde lektuur: 'Bijster', nr. 6, mei/juni '70, 'HP', nr. 23, mei '72, 'Playboy', dec. '70, 'Mach', nr. 3, mei '72, 'Utopia', nr. 3, dec. '70 mrt. '71, 'Ramparts', april '72, 'It', nr. 129, mei '72, 'Falatoff', nr. 7/8, april '72, 'Real Free Press', nr. 2 en nr. 4, 'Rolling Stone', nr. 28.

MUZIEKKRANT OOR

DE ENIGE PROFESSIONELE MUZIEKKRANT IN NEDERLAND

BIJ EEN ABONNEMENT (voor een héél jaar ƒ 32,-) EEN PREMIE-LP

Uitgave: Verenigde Grafische Industrie
De Bruyn Kopsstraat 10
Rijswijk (ZH)

Tel.: 070 - 90 87 80; tst. 11
Giro: 53 41 00

TIMOER

de tijdreiziger

door ROB VAN EIJCK

Toen ik nog tot het gilde der kortebroekdragers behoorde, maakte ik op zekere schone dag kennis met het blad Robbedoes. Daarin las ik o.a. de belevenissen van de Romein Timoer, die door wouden en velden zwierf in zijn strijd tegen Galliërs en Germanen. Toen ik daarna ook andere Timoer-verhalen las, viel het me op dat zijn haar telkens een beetje anders zat, dat hij iedere keer een ander pak aanhad en dat hij steeds ergens anders woonde en andere mensen om zich heen had.

Timoer uit achtereenvolgens de albums: De stam van de rode man, De vurige zuil, De talisman van Timoer, Het bronzen zwaard, De gevangene van Carthago, De zoon van de honderdman.

Aanvankelijk zat ik daar een beetje mee en ging het mijn beperkte begrip te boven, tot uiteindelijk het grote licht ging schijnen en ik in de gaten kreeg dat Timoer niet in elk album dezelfde Timoer was, maar iedere keer een nazaat van de vorige; dus alle verhalen speelden zich in een ander tijdvak af. Ik moet zeggen dat ik van Timoer wel het een en ander over de geschiedenis heb opgestoken en dat ik er vooral een beeld van gekregen heb hoe men in bepaalde tijden leefde, woonde en gekleed ging.

En ik niet alleen, naar ik mag aannemen. Dus de verhalen van Timoer hebben, naast het amusement dat ze bieden, door hun in beeld gebrachte verkenningstocht door het verleden een zekere educatieve funktie.
Maar klopt het allemaal wel; is alles wat ik, en met mij velen, voor zoete koek slikte, wel juist ? Men mag van de auteur van historische verhalen nooit een volledige juistheid verwachten, dat zou jaren studie vergen; bovendien zijn er zaken die men eenvoudig niet juist kán afbeelden, zoals de gedachtenwereld van een bepaalde tijd (en dat geldt vooral voor tijden die ver van onze eigen 20e eeuw afliggen), het geestelijke aspekt dus, zoals opvattingen over moraal, religie, waarde van het leven e.d.
Enerzijds is dit onmogelijk omdat het erg moeilijk is over deze zaken een volledig beeld te krijgen, anderzijds omdat, als men dit voorzover men wél over deze kennis beschikt conscientieus zou toepassen in een verhaal, de 20e eeuwse lezer er waarschijnlijk niet veel van zou begrijpen. omdat zijn helden op een heel andere manier op bepaalde situaties zouden reageren dan hij zou verwachten. Dit zou een zo groot vervreemdingseffekt teweegbrengen, dat het verhaal door maar weinig mensen gepruimd zou worden.

Sirius maakt het zich wel moeilijk
Maar men mag toch wel een zekere juistheid verwachten, zeker in de uiterlijke zaken als kleding, architektuur en gebruiksvoorwerpen. Nu heeft Sirius het zich met de Timoerserie wel erg moeilijk gemaakt, omdat hij niet bij één tijdperk blijft, maar door de hele geschiedenis zwerft. Als men kiest voor één afgescheiden historische periode kan men voortdurend zijn kennis over dat tijdvak vergroten, zoals bijv. Hans Kresse dat gedaan heeft met Eric de Noorman. Maar Sirius moest zich voor ieder verhaal apart weer in een nieuwe historische periode inwerken en daardoor is het veel gemakkelijker om fouten te maken, omdat men dan veel minder tijd heeft om een historische periode te kunnen bestuderen.
Toch ziet het er allemaal heel fatsoenlijk uit, bij oppervlakkige beschouwing, vooral het eerste deel van de serie. Er worden wel fouten gemaakt, zoals bijvoorbeeld het veel te vroeg invoeren van het gebruik van de stijgbeugel, maar voor iemand die het zich zo moeilijk heeft gemaakt valt er toch niet veel op aan te merken.

Menselijkheid
Maar laten we het niet alleen over de historie hebben, dat is de bedoeling niet. Er valt veel meer over deze uitzonderlijke serie op te merken. De inhoud van de verhalen bijvoorbeeld, de plots, valt op door zijn menselijkheid: er wordt dikwijls vrij gevoelig gereageerd op de omstandigheden en door de ene persoon tegen de ander; ook worstelt de hoofdfiguur nog al eens met persoonlijke problemen. Het psychisch element speelt, meer dan in de meeste andere strips, 'n belangrijke rol. Om 'n voorbeeld te noemen, het verhaal 'De talisman van Timoer' heeft gedeeltelijk tot onderwerp de karakteromvorming van de luie zuiplap Thoeti Timoer tot een min of meer volwassen vent, door alle moeilijkheden en gevaren die hij heeft moeten doorstaan om het zich gestelde doel te bereiken.

Net een film
Maar wat toch het meest opvallende is aan de Timoer-serie, is de opeenvolging van de afzonderlijke plaatjes, de manier waarop Sirius een verhaal vertelt. Hij mag dan nogal 'ns fouten maken in zijn tekeningen, zijn perspektief of de onderlinge verhoudingen van de figuren mogen wel 'ns niet helemaal goed in elkaar zitten en zijn paarden mogen dan wel 'ns kreupele gedrochten zijn, hij kan op uitstekende wijze een verhaal vertellen, vooral in de vroegere delen.
Waar je precies een scheidslijn zou moeten trekken is een moeilijke zaak: ergens in de Frankische verhalen,

de albums: De zoon van de kruisvaarder, De vuurvogel, Het zegel van de tempelier, De zwarte gondel ontbreken in dit overzicht.

VER VOOR HEN TREKT EEN WITTE MISTBANK OVER DE VLAKTE. DE RUITERS STORMEN DIE RICHTING UIT...
VLUGGER! VLUGGER! DE HUNNEN HALEN ONS IN!
EENSKLAPS WORDT DE LUCHT VOCHTIGER. TIMOER EN WRAN DRINGEN IN DE KOUDE, WITTE NEVELMASSA DOOR.

lijkt me. Vandaar af lijkt het alsof de esprit er wat uit is, alsof het heilige vuur gedoofd is. In de oudere verhalen is het af en toe net alsof je naar een film zit te kijken, met Sirius als kameraman. De manier waarop hij een aktie in beeld brengt doet erg filmisch aan. Hij laat zijn kamera over de aktie zwerven, wisselt voortdurend van hoek en geeft het geheel daardoor een zeer levendig aanzien. Het sterkst hierin is hij misschien bij nogal emotionele gesprekken, zoals in 'De zoon van de honderdman', wanneer Timoer en zijn vader een moeilijk gesprek met de landvoogd hebben. De inhoud van het gesprek en de emotionele uitwerking ervan op de spelers zijn hierdoor enorm versterkt.
Een ander voorbeeld van deze suggestieve werking is de scene in 'De Gesel Gods' wanneer Timoer en Wran achtervolgd worden door Hunnen. We zien eerst Timoer en Wran alleen, in volle galop, in een afstandsshot; dan kijkt Timoer, die naar voren gehaald wordt, om, we kijken als het ware mee over zijn schouder, langs Wran heen en zien in de verte Hunnenruiters; dan komen de Hunnen in beeld, van dichtbij genomen. Het volgende plaatje geeft aan dat er mist opkomt door enkel de poten en onderkanten van de paarden te laten zien, waar mistslierten zich omheen kronkelen.

Wat is Timoer voor 'n vent?

Dit zijn maar 'n paar voorbeelden van de manier van vertellen waardoor de verhalen van Timoer een uitzonderlijke serie vormen. Maar we zijn nog niet uitgepraat. Want wat is Timoer zelf eigenlijk voor 'n vent? Heeft Sirius in elk verhaal dezelfde Timoer gebruikt? Dat is zeker niet het geval. Iedere Timoer heeft wel 'n aantal basiskaraktertrekken gemeen met alle andere, zoals 'n behoorlijke dosis moed (een vereiste voor vrijwel iedere stripheld trouwens) maar ze wijken onderling toch genoeg van elkaar af om van verschillende persoonlijkheden te kunnen spreken. De Timoer uit 'De stam van de Rode Man' bijvoorbeeld is, afgezien van sterk en dapper, iemand die zijn tijd ver vooruit is: hij komt nl op het geniale idee dat men met méér mensen sterker is dan alleen, dat men in een groep bescherming kan vinden tegen gevaren van buiten af. 'n Slimme jongen dus. Daarentegen wordt de - veel jongere - Timoer uit het derde verhaal ten tonele gevoerd als 'n dekadente levensgenieter, liever lui dan moe. Maar door de omstandigheden gedwongen komen zijn sluimerende goede karaktertrekken toch wel naar boven, hoewel gezegd moet worden dat verstand toch niet zijn grootste kracht vormt.
En zo kunnen we doorgaan, bij iedere Timoer zijn wel aparte afwijkingen van de basis-Timoer aan te wijzen, waarbij opvalt dat Sirius zijn Timoers

JE VRIENDEN ZIJN VER WEG. EN JIJ BENT ONTWAPEND. IK KAN JE DODEN NU!
MISSCHIEN WEL... MAAR ALS WE SAMENGAAN, DAN HEB JIJ ALTIJD VUUR EN LEEF JE VEILIG OOK... ANDERS ZULJE MET JE FAMILIE MAAR BLIJVEN ZWERVEN, ZONDER VRIENDEN!

Uit De stam van de rode man.

goed in hun tijd plaatst, bijvoorbeeld de vrij harde, onverzettelijke Timoer in de ruwe Volksverhuizingstijd, de wat gevoeliger, niet zo heel erg ijverige Timoer in de late Romeinse tijd en de Timoer met handelsgeest in de tijd van de opkomst van het Romeinse Rijk. Maar toch kunnen we in ieder verhaal Timoer herkennen, dankzij zijn basiskarakter en zijn uiterlijk, dat weliswaar met de mode meegaat, maar toch steeds vrijwel dezelfde gelaatstrekken houdt en het opvallende rode haar, een familie-tic van de Timoers.

De esprit was zoek

Zoals hierboven al aangestipt, verloor de serie op een gegeven moment haar levendigheid, de esprit was zoek. Kennelijk had Sirius er niet zoveel zin meer in, dat is misschien de reden waarom hij in 1201 in Venetië is blijven hangen. Sindsdien is er geen nieuw Timoer-verhaal meer verschenen, op één na, 'n soort persiflage op het basis-idee van de serie, waarin een 20 eeuwse Timoer naar de Middeleeuwen reist. Het ziet er helaas naar uit dat er ook geen nieuwe verhalen meer zullen komen, gezien het feit dat Sirius zich nu op de avonturen van de 17de eeuwse varensgezel Simon de Danser heeft geworpen. En hoewel dat best aardige verhalen zijn, is het toch jammer dat hij Timoer heeft laten schieten.

IN ORDE, HEER WILLEM.. DE ENGELSEN LOPEN IN DE VAL. ZE GEVEN HUN STELLINGEN OP EN VERVOLGEN ONZE MENSEN...
LAAT ZE NOG WAT DICHTER NADEREN. DAN... KOMEN ZE ALS IN EEN TANG TE ZITTEN!
EN ONVERHOEDS MAAKT DE NORMANDISCHE RUITERIJ, DIE DEED OF ZE VERSLAGEN WAS, RECHTSOMKEERT. ALS HOUTHAKKERS HAKKEN DE FRANSE RIDDERS HUN BLOEDIGE WEG DOOR DE ENGELSE LEGERSCHAREN...
HEER WILLEM BEVEELT: SCHIET UW PIJLEN HOOG AF ZODAT ZE ACHTER DE SCHILDEN HUN DOEL TREFFEN.
ZIJN BEIDE BROEDERS GYRTH EN LEOFWIN ZIJN DOOD. NU WORDT KONING HAROLD OP ZIJN BEURT DOOR EEN PIJL IN ZIJN RECHTEROOG GETROFFEN EN VALT ONDER DE ZWAARDSLAGEN VAN EEN RIDDER.
hARO L D: REX: INTERFEC TVS: EST
DE ANGELSAKSERS WIJKEN TERUG, EERST VOETJE VOOR VOETJE, DAN VLUGGER. DE WEINIGE OVERLEVENDEN PROBEREN IN DE BARMHARTIGE DUISTERNIS TE ONTKOMEN. ER KLINKT OVER HET WIDE SLAGVELD NIETS ANDERS DAN HET GEHUIL VAN DE WIND EN HET GEKERM VAN DE GEWONDEN...

Uit De eed van Hastings: een van de oudste stripverhalen, het tapijt van Bayeux, op handige wijze door Sirius in zijn eigen weergave van de slag bij Hastings verweven.

Herdruk uit het weekblad 'SPRINT' (Het Blad voor jongelui waar pit in zit), 2e jaargang nr. 8, 12 januari 1956.
Copyright Uitgeverij Dupuis, Brussel.

Onze dank bij deze herdruk gaat uit naar de heren Van Kalck en Printemps van Uitgeverij Dupuis, Brussel, en naar de heer Bouwen uit Herenthout, die ons uit zijn stripverzameling het betreffende nummer van 'Sprint' in bruikleen gaf.

TIMOER EN DE GOUDEN AFGOD
HET DEED HEEL ZACHT DOOR DE HELFTE BEVEN DE HAN DE DOOD IS MOEILIJK TE BEGRIJPEN, ZULLOCKO GRAAT TROEST DAN MEN VERTELDEN MOGEN DE BARK LIG IN DE NIJL AAN DE KADE GEBONDEN ZE WORDEN VANAVOND MET ZORGEN EN LIEFDE GELADEN. VEERDE MOE SEKHEM-KA, DE BEMINDE VLIETSVEER MAAR ONGAUW KUNNEN KOMEN STAAN. WAT ZIJN ALLE DE ONTWIJDING IN HET MOERAS VAN DE ONDERGAANDE-ZON? AMON RA-SONTER MOGE JULLIE BESCHERMEN! HET IS EEN VERVLOEKTE PLEK!..
DOE DUIZEND GELEDEN HAAM EEN BARK VAN MEMPHIS EEN GOUDEN GODSBEELDJE BRENGEN VOOR DE TEMPEL VAN HORUS. HET WAS EEN GESCHENK VAN DE KONINKLIJKE NEFERET. UIT HET DOOD KWAAM NIEMAND MEER UITEEN DE SCHADUWEN DE DOOD HET MOERAS LOODT...
EN VEERDE?
VEERDE? VEERDE NIET MEER! GODEN EN GODINNEN DE DOOD HEERSEN ALLE DE GODEN HEBBEN HET MOERAS VERLATEN ALLEEN HEERST VEERDE OVER HET MOERAS ZWARTE WEZENS ZIJN DOOD OP HET WEEN..
KOM, SEKHEM-KA, WAT IS ER MET JOU GEBEURD? JE BENT BANG ALS EEN OUD WIJF..
IK BEN NIET BANG VOOR VEERDE EN DE DUIS-MAN MAAR IK VREES DAT ONS HUIS EN ZAL MIJ EVENGOED BESCHERMEN ALS MIJN VOORVADEREN.
VAARWEL, SEKHEM-KA. WE WENSEN JE EEN GELUKKIGE DAG!
EN NU GLIJDT DE BARK DOOR HET MOERAS VAN DE ONDERGAANDE-ZON. ALLES IS ER EVEN AUSTER ALS ALTIJD..

LOENLANG ZWEEFT DE BARK DOOR HET STILLE MOERAS. ODEENS..
EENDEN... DAAR, ACHTER HET RIET!
TIMOER DRAAIT HET ROEIBLAD VAN ZIJN DAGAAI EN MINDERT ZACHTJES VAART. ZONDER GELUID WERKT KHANEM ZICH BUITEN BOORD.
GEEF ME EEN MANO.
DE SCHILDWACHTEN ONDER HET EENDENVOLKJE ZIJN ZICH VAN GEEN GEVAAR BEWUST. ZELFS DE OUDE KOOF, DIE LANGZAAM OP HEN KOMT TOEGEDREVEN, SCHRIKT HEN NIET AF.
WIJ 'S ER BIJNA! NOG EEN KLEIN STUKJE EN DAN HEEFT HIJ DE SCHILDWACHT BIJ DE BOOT.
MIJN TALISMAN!
WAT DOE JE NU, WEER, TIMOER? ALLE EENDEN VLIEGEN WEG!...
WE VINDEN ZE WEL WEER TERUG EERST MIJN TALISMAN TERUG!
JE WAT?
MIJN TALISMAN... HET KOORDJE IS GEKNAPT. OH! IK GELOOF, DAT IK HEM ZIE.
OP ENIGE AFSTAND.
IK HEB IN DE STAD MIJN LICHT EENS OPGESTOKEN, MAAR ZE ZOEKEN NIET MEER. DE MENSEN ZIJN BANG EN ZEGGEN, DAT ER KWADE GEESTEN IN HET MOERAS WIJZEN...
DRAAGTIG! EERST WAS IK ER RAZEND OM, DAT DIE SCHOOIERS HUN BOOT HEBBEN LATEN ZINKEN. ZE HEBBEN HET DUUR BETAALD. MAAR ZO IS HET OOK GOED WIJ HEBBEN HET GOUDEN BEELDJE MAAR OP TE VISSEN. HET ZAL ONS EEN AARDIG CENTJE OPBRENGEN.

NEIGHTI! KIJK ER LIGT EEN VISREDERBOOT STIL OP DE OEVER. WAAR HET WOUW GEZONKEN IS.
DAT DE DUIVEL HEM HALE!
IK HEB DE TALISMAN EN IK HEB NOG IETS ANDERS GEVONDEN: DE BOOT, WAARIN DE GOD HORUS WERD VERVOERD.
WAT ZEG JE? EN HET GELD?
NOG IN DE BARK VASTGEWAAID! AAN DE SLINGEN IK GA HET LOSMAKEN EN NAAR BOVEN BRENGEN.
SOMS NOG WAT DIEPER GAAT ER VANDOOR.
KHANEM ACHTERVOLGD! AH! HIJ VERLAAT DE VAARDERS. HUN BOOT HEEFT TEVEEL DIEPGANG, ZE ZULLEN HEM NIET KUNNEN VOLGEN.
DROMMELS! LAAT HEM MAAR VLUGGEN MAAR ALS HIJ AAROM GELEGD MOGEN WE AL VER UIT DE BUURT ZIJN.
HIJ ZAL ER VAN LUSTEN IK ZAL HEM OP EEN DRANK TRACTEREN!
GEEN TIJD VERLIEZEN, AANPOEDEN WE MOGEN ONMIDDELLIJK WEG!
HAAL OP HAAL
GOED HEREN WIJ HEBBEN

HÉ!
IK...
BIJ ANUBIS! WAAR KOMT DIE VANDAAN.
HET HOOFD VAN DE PIRATEN STORT ZICH MET EEN DRIETAND IN DE HAND OP TIMOER. ZIJN MANSCHAPPEN VOLGEN HEM.
ACHTERUIT.. OF IK SLA JULLIE ALLEMAAL NEER.
DAS OD! HIJ IS STERK ALS EEN NIJLPAARD!
LAAT MIJ DAT MAAR EENS OD-[illegible]BEN, JONGENS...
ODEENS SNORT ER EEN DJIL DOOR DE LUCHT EN BLIJFT TRILLEND IN DE ARM VAN DE BANDIET STEKEN.
TIMOER SPRINGT DADELIJK OVEREIND.
STOEK DE ARMEN UIT!
GENADE! WIJ GEVEN ONS OVER.
DANK, KHANEM. JE BENT JUIST OP TIJD MEESTER-[illegible] KOMEN.
LAAT JE MAKE-S NOOIT N DE STEEN!
DE VOLGENDE MORGEN, OD HET OGENBLIK DAT DE OPGAANDE ZON DE HUTTEN EN TENTEN VAN DE STAD MET ROSE KLEURT
MISSCHIEN VANAVOND NU HEBBEN WE EINDELIJK GEEN TIJD!
TIMOER! KHANEM! IK HEB GEHOORD DAT JULLIE DE HOOFDSTAD HEBBEN TEGEMOETGEKOMEN. ONGELOFELIJK! VERTEL ME EENS HOE!
MAAR GAAN JULLIE HEEN?
OD EENDENJACHT IN HET MOERAS!
EINDE

NIEUWE STUNT VAN NERO INTERSTRIP
Vrijwel alle Vlaamse Suske en Wiske's (onder nr 35) behalve enkele zeer zeldzame titels, nu voor prijzen van 5 tot 10 gulden, verkrijgbaar aan de winkel.

Eventuele bestelling over de giro uitsluitend richten aan Nero Interstrip t.n.v. A. de Koff, Zwaanshals 215b, Rotterdam.

BOEKEN - TIJDSCHRIFTEN
STRIPVERHALEN - FILMS
GRAMMOFOONPLATEN
INKOOP - VERKOOP
VERHUUR

NERO
INTERSTRIP
ZWAANSHALS 215b
ROTTERDAM-3011
TELEFOON 010-671580

OUDE NUMMERS

Lijst van oude nummers van Stripschrift met de daarin gepubliceerde herdrukken:

Nr. 8/9: Tom Poes en het Monster van de Holle Weg; nr 10: De Terugkeer van Aram; nr 11: Kraaienhove - het eerste verhaal; nr 12: Koning Hollewijn en de Mensenhater; nr 13: Rikki en Wiske in Chocowakije; nr 14 Tekko Taks en het Wereldvoedselprobleem; nr 15: Panda en de Meesterriolist; nr 16: Secret Agent X 9 Het Masker; nr 17: Sjors van de Rebellenclub (losse gags); nr 18 Bruintje Beer verdwaald en Bruintje Beer doet Kerstinkopen; nr 19 Avonturen van Paulus de Boskabouter; nr 20 Prins Valiant Aanval op de Neveleilanden; nr 21 De avonturen van Mikkie Muis Mikkie in Afrika; nr 22: Robbedoes en Kwabbernoot; nr 23 Kappie en de Geheimzinnige Lading; nr 24: Kapitein Rob Rendez-vous in Jamaica;

nr 25/26: Eric en de Dodenridders, Tarzan van de Apen; nr 27/28 Amerikaanse en Nederlandse undergroundstrips; nr 29/30 De Chef (voorloper van Dick Bos); nr 31/32: Flash Gordon; nr 33/34 Ketelbinkie in de Toerdefraans; nr 35/36; Kuifje in het land der Sovjets (gedeeltelijk); nr 37/38: The organization man in the grey flannel suite (MAD); nr 39/40: 3 Lucky Luke verhalen: Grabuge à Pancake Valley, Voleurs de Chevaux, Le chemin du Crépuscule; nr 41/42: Piloot Arend Stork.

Bestelwijze: De nummers 8/9 tot en met 24 kosten f.2,25 per stuk. De nummers 25/26 tot en met 41/42 kosten f.3,25 per stuk. Te bestellen via giro 226312 t.n.v. Levisson MPS Rijswijk zh.

De nummers 21, 24, 25/26, 29/30 zijn totaal uitverkocht. De nummers 8/9 en 27/28 zijn nog in beperkte mate verkrijgbaar.

Stripschrift,

Graag jullie idee over de volgende boekjes omtrent de prijs.
Spot Morton van Mazure: nrs. 14, 16, 19 - Veedieven, Schilderijzwendel, Mysterieuze Grammofoonplaat.
Lex Brand: nrs. 1, 4, 9, 14, 16, 22 - Morfine, Chantage, Schimmen, Dynamiet, Het albasten oog, de Valstrik.
Bob Crack (claus): nrs. 9, 14, 17 - Rotterdam centrum van spionage? Een misdadig heerser onttroond, Colonne des doods.
Tarzan: Olifantenkerkhof, In de spelonken der aarde.
Dick Bos: nr. 3 - Knock out (nog van 65 ct/10 fr).

Philip van Wersch, Schoonhoven.

Antwoord van Stripschrift:
De Stripschriftredaktie begeeft zich liever niet op het gladde terrein van stripprijzen. Neems eens contact op met een van de stripantikwariaten of -handelaren die regelmatig in Stripschrift staan.

Beste Stripschrift,

Ik zoek het adres van de Castermanvestiging in Nederland!
Kunnen jullie me helpen?
Gelieve het adres in Nederland en als dat soms niet voorhanden is het belgiese adres....
Heel hartelijk dank,

Peter Nelter, Hunsel (Lb).

Antwoord van de redaktie:
Adres: Casterman Nederland N.V., Oorsprongpark 3, Utrecht.

De Stripschriftredaktie ontvangt herhaaldelijk verzoeken van mensen die aan een scriptie bezig zijn over een bepaalde strip (of stripfiguur) om informatie over die strip, ooit in Stripschrift gepubliceerd.
Een van deze mensen stuurde ons, nadat hij zijn informatie van ons had gekregen, de volgende brief:

Enigszins laat wil ik u nog bedanken voor het toezenden van een nummer van Stripschrift (het betrof hier het nummer waarin een verhaal over Uderzo en Goscinny staat red.). Het artikel heeft mij geholpen een 7 te halen, voor mij is dat een ongekend hoog cijfer.
Meer dan de helft van de tijd vroeg men mij over Asterix, waarbij ik grote steun heb gehad van het artikel.
Nogmaals mijn hartelijke dank.

T. Roest, Oranjewoud.

Kijk, en zoiets doet ons nou deugd.

Gaarne zou ik van u inlichtingen krijgen over de volgende punten:
De serie herdrukken van Eric de Noorman door Wolters Noordhoff volgt niet geheel de volgorde van de vroegere uitgaven.
Worden deeltjes als:
- De strijd om het recht
- De boog van Allard
- De twintig laatsten
die tot nu toe niet zijn verschenen, nog wel herdrukt?

Kan 'Gevangenen der Romeinen' nog eens in Stripschrift worden afgedrukt, als het toch niet meer bij Wolters Noordhoff verschijnt?

J.N.A. Groenendijk, 's-Gravenhage.

Antwoord van de redaktie:
Wolters Noordhoff brengt 'De boog van Allard' binnenkort uit, zoals blijkt uit een nieuwtje in Stripschrift 37/38, pag. 49. Er is weinig hoop dat de twee andere delen nog verschijnen, aangezien tekenaar Kresse bezwaar tegen herdruk heeft wegens kwaliteitsredenen.
Het deeltje 'Gevangenen der Romeinen' was zeer recent nog op ruime schaal verkrijgbaar in de Vlaamse uitgave, getiteld 'Schipbreukelingen in Rome'. Zie overigens ook Stripschrift 23, pag. 7.

Naar aanleiding van de in Stripschrift 41/42 gepubliceerde brief van de heer B.G.A. Verheij betreffende de copyright van vergrote en nagetekende bestaande stripfiguren, ontvingen wij de volgende reaktie:

Beste B.G.A.,

Naar mijn mening en kennis van de zo rekbare copy-rights handel je wel degelijk in strijd met de belangen van de uitgever of tekenaar als je het werk van een ander copieert en verkoopt met het oogmerk, hiermee winst te maken zonder dat je de eigenaar laat meedelen in de verdiensten.
Een tekenaar of uitgever zal dus tenallentijde een proces aan je broek kunnen hangen, als hij meent te zijn benadeeld.
Maar, ongeacht deze verplichtingen volgens de wet; ik heb niet het idee dat je met een dergelijke (verschoonme) krukkige produktiemethode een commerciële zaak kunt beginnen, en heb je dus weinig van de heren te vrezen.
Als ik zo vrij mag zijn, laat het je hobby, en probeer niet om volmaakte platen van een ander na te tekenen, je zult nooit een tweede Kresse of Vandersteen worden.
Probeer zelf iets te creëren, naar mijn idee steek je je dan niet in allerlei ingewikkelde zaken en zul je meer lol van je hobby bel even.
Met groeten,

R.J.P. Aalpol.
Wageningen.

Nog enkele adhesiebetuigingen betreffende de herdruk van Tom Poes Weekblad:

Nog maar enkele maanden groeiende belangstelling voor strips, kreeg ik onlangs de eerste jaargang van 'Tom Poes Weekblad' onder ogen. Magnifique! Een herdruk alleszins waard. Afhankelijk van de oplage zal de prijs per jaargang gekleurd ƒ 60,- en ongekleurd ± ƒ 40,- gaan bedragen. Het zal moeilijker zijn een uitgever te interesseren dan een prijs te bepalen.
Ik deel de belangstelling voor Eric, Aram en Tom Poes Weekblad van de heer Van Laar (zie 'Postriptum' Stripschrift nr. 39/40 red.). Zo zie ik ook uit naar de laatste 12 verhalen van Eric de Noorman in boekvorm. Op Wolters kunnen we toch echt niet meer wachten (rekenen?).
Tenslotte mijn dank voor Stripschrift, zoals tot nu toe gepresenteerd. En Stripschrift is zijn prijs waard.

C.G. Verbeek, Hengelo.

Hierbij deel ik u mede dat ik zeer veel belangstelling heb voor het herdrukken van de Tom Poes Weekbladen. Als prijs dacht ik ongeveer ƒ 25,-- tot ƒ 30,-- per jaargang. Dit moet absoluut doorgang vinden.

HUILRUBRIEK

Cerco:
Linus 3, 6, 35, 36, 46, 48 a 56.
Contatto con collezionisti di film di animazione/pupazzi.
Desidero cambiare: ritagli, articoli e libri di animazione/fumetti

Wanted:
Contact with cartoon collectors.

Recherché:
Correspondence avec des collectionneurs de dessin-animés.

P.v.d.Kamer, Nieuwe Binnenweg 363 A, Rotterdam 3006, Holland/Europe.

Aangeboden:
S & W: Tamtamklopper, Lambiorix, Stierentemmer, Eiland Amoras (Ned). Chick Bill (uit Kollektie Jong Europa), Dupuis: Buck Danny (1e druk), Stanley enz. Kuifjes '64, '65; Donald Duck '56, '57.

Gevraagd:
Donald Duck 152 t/m '55

Wim van Helden, Hugo de Grootstraat 3, Leiden. (01710) 32775

Gevraagd:
Pep 1962 t/m 1969, in goede staat.

Aangeboden:
Kuifje in de Sovjet-Unie, Nederlandse tekst, 145 pagina's

J.W.L. Karsenbarg, Kloosterlaan 27, Utrecht.

Aangeboden:
Tom Poes: 't geheim der blauwe aarde 1941 14 cop. + enk. gekleurde plaatjes.
kap.rijkers o'reilly eist goud.

Gevraagd:
Tom Poes in middeleeuwen 2 delen of Bommellegende of andere Bommels.

J.F. Zalme-Taal, Geypterenweg 122, Den Haag

Gevraagd:
Eric (Ned) nr 19 en 28. Chick Bill: de laatste van de Bulls en oudere.

Aangeboden:
Eric (Ned) nr 13, 35, 40, 42, 44 t/m 51
Alex de Onversaagde.

W.H.E. Scheeres, Laan van Koot 13, Wassenaar.

Iedere lezer van Stripschrift kan adverteren in de ruilrubriek.
Maximaal 40 woorden f 4,- (voor Stripschapleden f.2,75), opgeven op achterzijde van girokaart, waarmee betaling wordt verricht.
Te koop aanbiedingen kunnen niet worden opgenomen.

Giro 226312 tnv. Levisson MPS, Rijswijk zh.

Aangeboden:
Suske & Wiske's Vlaams: De Witte Uil, De Mottevanger, Bibbergoud, Lambiorix, De lachende Wolf, De zwarte Madam.
De Ringelingschat, de Tuftuf club, Het Bevroren Vuur, De Knokkersburcht, De kleppende Klipper.
Diverse Nederlandse albums.
(04120)26336 na 6 uur.

Aangeboden (tegen Wenswerkster e.a. Bommels:
Kappie op de solex (Stokvis), TP en Kniphoed (boekje); Ding X 13/Superkrachtcentrum, Karikatuurtekenen door L. de Vogel (vooroorlogs)

E.C.W.M. de Ruyter-Korver, Wagendwarsstraat 49, Utrecht.

Aangeboden:
originele boekjes Eric de Noorman 1 t/m 21. Deeltjes 2, 5, 8, 19 en 20 ontbreken. Tom Poes 2e serie 1 t/m 9
Kapitein Rob 1 t/m 7 + 35, 37.
Hans van Zijl, Ruysdaellaan 9 Hilversum. Tel. ¼2150-51209.

Te ruil gevraagd:
Sprint (weekblad); Pum Pum weekblad; Wietje en Krol 1, 2 en 3; Ketelbinkiekrant 1948 nr 22, 1950 nr 49; Rob's Vrienden 1956 nrs 9, 11, 12, 19 en verder; Piwot het houten paard alle deeltjes Knipsels van Willy Vandersteen uit 'Overal' of 'Ons Volk' (zie Stripschrift nr 13).

H. Matla, Frederikstraat 151, Den Haag. (070) 111375.

Gezocht:
'Epoxy' van Cuvelier en van Hamme, album uit de Eric Losfeld serie.
Ook ander materiaal van Cuvelier is welkom, oa Zilveren Vlam.

M.J. van Valen, Vijverlaan 2, Haarlem.

Uitgeverij zoekt contact met verzamelaars van stuiverromans van Buffalo Bill, Nick Carter, Lord Lister e.a.
uitgaven van omstreeks 1916.
Brieven graag aan Postbus 21 te Laren N.H. Telefoon 02153-4820.

Gezocht:
Tripje en Liezebertha deel 3.
(070) 90 87 80 tst 12.

Gevraagd:
Pum Pum, Kleine (en grote) Zondags vriend, Tom Puss at the Panto, Tom Puss Comics, I2, I3, e.a.

Aangeboden:
Koning Hollewijn nrs 1-1600 en kompleet Tom Poes Weekblad (ook in gedeelten)

Henk Mondria, van Swietenstraat 45, Zoeterwoude.

Aangeboden:
S en W: Bokkerijders, Witte Uil, Lachende Wolf e.a.; Paulus 2, 4, 5 Eric (VI) 9; Jan Kordaat 2; Tommy Tuller 1, 4; Story 10; Kuifje 22; Bravo (losse nummers) 4-5 jrg; Donalds.

Gevraagd:
Dupuis Lombards; Kuifje albums 1 t/m 20 zwart/witte Tin Tins; Tom Poes Weekblad en boekjes; Tijl Uilenspiegel 2.

G. Knispel, Bataviastraat 61-3, Amsterdam.

Aangeboden:
Alles van Lombard en Dupuis; alles van Suske en Wiske.

Gevraagd:
Het geheim van de Hindoesleutel; Jeugdalbum 2 en 3 van Robbedoes weekblad; Kuifje Weekblad 1e jrg.

W. v. d. Plas, Jan Evertsenplaats 205, Rotterdam. Tel. (010) 135843 na 19.00 uur.

Eind september worden aan de leden van Het Stripschap de volgende stukken toegezonden:
1. Verslag Ledenvergadering 3 juni 1972
2. Agenda Algemene Ledenvergadering 28 oktober 1972 (in Amersfoort)
3. Discussie-nota over Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Beeldverhaal (SWOB)
4. Voorstel nieuwe Statuten/Huishoudelijk Reglement
5. Financieel verslag over 1971 en verslag over de periode sinds 6 november 1971
6. Verslag betreffende Stripschrift sinds nr. 25
7. Ledenlijst
8. Stripmaatschapskaart 1972

In tegenstelling tot hetgeen (door een drukfout) was vermeld in het 'Nieuws van Het Stripschap' in Stripschrift 41/42:
zowel de stripveiling en -ruilbeurs als de 7e Algemene Ledenvergadering zullen plaatsvinden op 28 oktober te AMERSFOORT.

Het Bestuur van Het Stripschap heeft sinds de Algemene Ledenvergadering van 3 juni 1972 de volgende samenstelling:

Voorzitter: de heer M.W.M.G. Wassington, van Mourik Broekmanstraat 11'', Amsterdam, tel.: 020 - 171332

Secretaris: de heer J. H. van der Mark, Suze Robertsonstraat 56 hs., Amsterdam.

Penningmeester: de heer W.J.M. Soyer, Overtoom 536', Amsterdam, tel.: 020-166113

4e Bestuurslid/Stripschriftredakteur: de heer R. van de Kamer, Treilerhof 23, Amsterdam, tel.: 020 - 266904

5e Bestuurslid/Leden administrateur: de heer K. Helderman, Zocherstraat 60''', Amsterdam, tel. 020-168214

vervolg ruilrubriek

'Old comics never die,
they just trade away...
F.D. Wertham 'Seduction of the Innocent' pag. 255.

Aangeboden:
Gehele serie 'Chick Bill'

Gevraagd:
Tarawa, Robbedoes/Kuifje verzamelde nummers, Guust Flater 1, 2, 3, 4, 5. Corentin 1, 2, 3. Zilveren Vlam, Robbedoes op avontuur (Jijé), Jan Kordaat 1, 3, 4. Flip Flink 2, 6. Don Bosco; Christoffel Columbus; Kwik en Flupke 7, 8, 9, 10, 11. Pom en Teddy e.a.

Lucas Couvée, Mozartlaan 29, Utrecht. (030)936452.

Aangeboden:
Ingebonden jaargangen Grabbelton, '52 kompleet, '53 tot nr 48. Donald Duck losse nrs. vanaf '63, '67 kompleet ingebonden. Enkele nrs Kuifje en Robbedoes vanaf '67

Gevraagd:
S & W, Eric, Alex, Corentin

Fr. Duyts, Houtmolen 1, Nederweert.

Aangeboden:
Bokkenrijders, Tom Poes + Mom Bakkesz, Raket naar de maan ('53), Robbedoes (album 47, jg '47, jg '58 etc), Kwik en Flupke e.v.a. (K.Z.V. oa)

R.W. Giskes, Luikersteenweg 157, Hasselt, België.

Aangeboden:
Donald Duck '54, '55, '56, '58. Vele S & W's oa. Witte Uil; Chick Bill nrs 6, 8; Lucky Luke 2, 3, 8 en nog vele andere.
B & M: Zwaardvis I, Pyramide II, Gele Teken, Raadsel van Atlantis.

Gevraagd:
Clorentin I, II en IV; Tijl Uilenspiegel S & W: Vliegende Aap, Blauwe albums, Spaanse Spook.

Marcel van der Hoff, Roelofsstraat 84, Den Haag.

$

Het blijft klaarblijkelijk moeilijk, vandaar nog maar weer even de betalingsregeling van STRIPSCHRIFT en STRIPSCHAP.

*

Een jaarabonnement op STRIPSCHRIFT kost normaal *f* 18, --. Dit bedrag dient overgemaakt te worden op giro 226312 t.n.v. Levisson MPS, Rijswijk zh, onder vermelding 'abonnement Stripschrift '72'.

*

Een jaarabonnement op STRIPSCHRIFT kost voor leden van HET STRIPSCHAP *f* 15, --. Ook dit bedrag moet overgemaakt worden op giro 226312 t.n.v. Levisson MPS, Rijswijk zh, onder bovenstaande vermelding.

*

Tenslotte kost dan het lidmaatschap van HET STRIPSCHAP *f* 10, - per jaar. En dit bedrag moet naar giro 1513000 t.n.v. de Penningmeester van Het Stripschap te Amsterdam.

DE NIEUWSREDAKTIE DANKT IEDEREEN DIE NIEUWS EN INFORMATIE OPSTUURDE EN HOUDT ZICH AANBEVOLEN VOOR NOG MEER NIEUWS.
ADRES: KINKERSTRAAT 59''', AMSTERDAM.

Lex Overeijnder en zijn Gabbers

verschenen is: Het Groot Vakantie Gabber album, een echt vakantiealbum met spelletjes door het verhaal heen verweven. Het album is voor de helft in 4-kleurendruk vervaardigd en wordt te koop aangeboden door De Telegraaf en aan de Shell benzinestations.

Half augustus zijn twee kleurenpuzzels van De Gabbers verschenen, eveneens te koop bij de Shell benzinestations (die de Gabbers als het ware geadopteerd hebben en er nog wel wat andere aktiviteiten mee op touw zullen zetten).
Januari volgend jaar start de NCRV televisie (met Overeijnder dankzij De Gabbers in kontakt gekomen) een kindertelevisieserie (uit te zenden eens in de maand op woensdagmiddag in het programma 'Kijkkast') geschreven en geregisseerd door Overeijnder zelf. Voor de figuren in deze televisieserie worden speciale poppen gemaakt.
In de NCRV-gids zal in die tijd een doorlopend verhaal over diezelfde televisiefiguren wekelijks gepubliceerd worden.
De eerste serie van 6 uitzendingen worden in de maanden januari tot en met mei op de buis vertoond. Daarna beginnen de voorbereidingen voor een tweede serie.

"Franse" Asterix

Met een "édition scolaire pour la Hollande" heeft Asterix definitief zijn intrede gedaan bij de hogere klassen van het voortgezet onderwijs in ons land. Onlangs is bij Meulenhoff Educatief Asterix en Hispanie, op het gebruikelijke formaat, uitgekomen. Op (slap) omslag en titelpagina na onderscheidt de uitgave zich in niets van de Franse. Ongemerkt komen er allerlei kneepjes van het Frans in aan de orde die Goscinny kennelijk nooit zo heeft bedoeld.
Voor de ƒ 5, 90 die het werkje kost, ontvangt men tegelijkertijd een 10 pagina's tellende vocabulaire die door een landgraaf uit Blaricum is samengesteld. Zolang de nederlandse Asterix in Spanje nog niet is verschenen, een unieke gelegenheid voor stripliefhebbers die het Frans niet zo goed beheersen om in het bezit te komen van dit verhaal.

P. H. Frankfurther

De Ont(h)aarde maagd

De onthaarde maagd, die zich eerst bij stukjes en beetjes gepresenteerd had in het maandelijks mannekensblad Spruit, is door Real Free Press naar Nederland gehaald en wordt hier voor ƒ 5, 75 in haar totaliteit in albumvorm aangeboden. Het stripverhaal van Marcel van Maele is verschenen in de Ercola reeks nr. 1. Als de verdere avonturen van de maagd rijp zijn voor bundeling, laat Ercola dan een mooie omslag maken, want deze was werkelijk afschuwelijk.

STRIP MIX

In augustus verschijnt STRIP MIX nr. 1, een album dat, op de vierkleurenomslag na, geheel in zwart/wit is uitgevoerd. Voor het luttele bedrag van ƒ 1, 95 heeft Semic Press een groot aantal bekende kranten-, en tijdschriftstripfiguren bijeengebracht. In het 1e deel van Stripmix zijn dit: Rip Kirby, Flash Gordon, Kleine Koning, Roodoog, Popeye, Flippie Flink, Versus, De Katzenjammer-kids en Tiger.
Het 2e deel van deze verzamelbundel-serie zal o.a. strips bevatten van: Flippie Flink, Agent Corrigan, Roodoog, Bang Bang Sam en Steve Canyon. Formaat ongeveer 21 x 29 cm.

Collectie Jong Europa

Half augustus zullen er in de boekwinkels 4 nieuwe albums uit de 'Collectie Jong Europa' liggen. Het zijn verhalen die eerder in het jeugdblad Kuifje hebben gestaan, nl.:
deel 79, Pechvogel, Een vleugje geweld, door Berck en Acar.
deel 80. Doc Silver, Het dal van de angst door L. & F. Funcken.
deel 81. Spaghetti, De scnat in de pyramide door Attanasio.
deel 82. Chloro, Chloro en de acrobaten door Guilmard en Hubuc.

Peanuts 'te Mad'

De nederlandse editie van het tijdschrift MAD blijft kwalitatief meestal ver ten achter bij de amerikaanse uitgave. Uitzonderingen bevestigen de regel en zo'n uitzondering is nu dit achtenveertigste nummer van het tweemaandelijks verschijnende blad.
Hierin staat ondermeer uitgebeeld, (3 pagina's), hoe de Peanuts eruit zouden zien als ze normaal ouder zouden worden. Bob Clarke (tekeningen) en Frank Jacobs (teksten) laten de Peanuts zien op 19-, 35-, en 65-jarige leeftijd. Verder nog 'Don Martin in een speelhal' en 'Het trauma van '47' door Mort Drucker en Stan Hart als hoogtepunten en een serie Njogalessen verzorgd door de bekende nederlandse schrijvers Ewald GeVlugt en Simon Mussenoog.
Dit laatste meer als opvulling. Uitgegeven door Classics Nederland, Postbus 5028, Naarden. Prijs ƒ 1, 95.

Willem

Het is nog maar kort geleden dat Piet Por op de achterkant van Aloha plotseling het leven liet. Een treurige geschiedenis. Overal in den lande liepen mensen weeklagend en vertwijfeld rond. In Frankrijk, waar Piet bijna al zijn vrije uurtjes placht door te brengen en waar hij in wijde kringen bekendheid genoot, werd ogenblikkelijk te zijner nagedachtenis een album uitgegeven Les avontures de Tom Blanc. ('Tom', zo heette Piet in Frankrijk).
In ons land deden we er iets langer over om de zo onverwachte klap te verwerken. Maar het leven gaat door en eenmaal in de maalstroom van de dagelijkse beslommeringen teruggekeerd, kwam Jaco Groot tot de ontdekking dat hij ook voor het nederlandse volk de avonturen van Piet onsterfelijk moest maken. Hij besloot daarom in augustus De lotgevallen van Piet Por, die op zo'n gevoelige wijze door Willem in woord en beeld zijn weergegeven, in albumvorm uit te geven. Het boekwerkje waarvan alleen de omslag, op gepaste wijze, in full color is, kost ƒ 7, 90.
Reeds genoemde tekenaar Willem is samen met Wolinsky en Reiser bezig aan een album dat Sodom & Gomorra & Sodom gaat heten. Willem en Wolinsky hebben hun bijdrage aan het album reeds af en Reiser een gedeelte. Reiser is echter zijn gedeelte en de tekeningen van de 2 andere medewerkers kwijt.
Zodra hij alles terugvindt (kan augustus maar ook volgend jaar zijn), zal het album door Jaco Groot (Uitgeverij De Harmonie, Singel 390, Pb. 3547, te Amsterdam) voor ƒ 8, 90 worden uitgegeven. Goed werk van deze uitgeverij die reeds voor uitstekende uitgaven als I only think of... van Wolinsky, Beestenkwartet van Peter Vos, Je vous aime van Reiser etc. etc., zorgde.
N. B. In het septembernummer van het maandblad Avenue zal een groot interview met Willem worden opgenomen.

K. d. B.

Maroto Posters

Naar aanleiding van de expositie van Esteban Maroto in galerie Lázaro in Madrid en door de talrijke verzoeken van het publiek heeft het spaanse stripblad BANG besloten 4 posters uit te geven van het nog niet eerder verschenen werk van Maroto. De posters die op mooi glanzend papier gedrukt zijn, hebben een formaat van 70 x 50 cm. Voor de lezers van BANG (en ook voor u) zal de prijs slechts 50 pesetas (ongeveer ƒ 3, -) bedragen. Het adres waar de posters verkrijgbaar zijn: Pedidos a Dynergon, Clara del Rey, 35, 2'. A. Madrid-2 Espana.

Annelies Heidstra.

T. M. F. Steen - Complete Works

Het verzameld werk van TMF Steen is één van de vele uitgaven in voorbereiding van de jonge uitgeverij De Harmonie. TMF Steen is de trouwe lezers van Stripschrift bekend als een van de eerste redacteuren van dit blad. Verder was Steen redacteur of medewerker van tal van andere bladen als Skoop, Barbarber, Hitweek, Vrij Nederland, Haagsche Post, enz., waarin hij vele artikelen schreef over strips, tekenfilm, film, muziek, draaiorgels, enz. Hij kon zich met recht "publicist" noemen en het heeft Jaco Groot (ook een der eerste Stripschrift-redacteuren) en Gerard Stigter (die onder de naam K. Schippers redacteur was van Barbarber) ruim een jaar gekost om Steens nagelaten werk te achterhalen en persklaar te maken. Dat is nu gebeurd, maar Steens voorliefde voor ingenieuse pseudoniemen doet vermoeden dat er best nog een artikel over het hoofd is gezien. Wie nog een Steen-artikel of -verhaal kent, in wat voor raar blad ook, doet er goed aan zich direct in verbinding te stellen met Uitgeverij De Harmonie, Singel 390, Amsterdam, telefoon: 020-245181.

CJA

EUROCON

Eurocon is de naam van het internationale SF-kongres dat, in Triëst, gelijktijdig met het zoveelste SF-filmfestival werd gehouden. Volgens traditie maakte daar ook een internationale beoordeling van internationale SF produkten deel van uit. Nederland nam voor het eerst aan een dergelijk kongres deel, in niet minder dan 8 kategorieën waarvoor de inzendingen door het Nederlands Contactcentrum voor Science Fiction waren aangewezen. Als 'strip' werd Thé Tjong Khing's 'Arman en Ilva' uitverkozen, en in de kategorie 'speciale uitgave' het grotendeels aan SF gewijde Stripschrift 31/32 dat de vorige zomer uitkwam. Tijdens een feestelijke NCSF-bijeenkomst op zaterdagavond 26 augustus zullen de bijbehorende versierselen worden uitgereikt aan de mensen die de betreffende prijsvarkens hebben gemaakt.

PHF

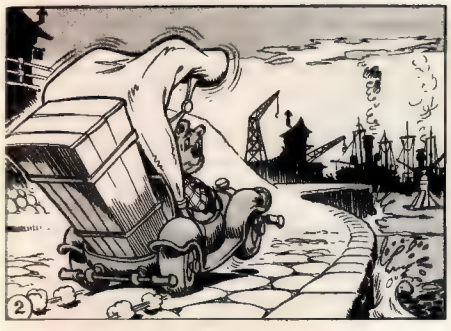

Heer Bommel

Door middel van het boekje Heer Bommel en de ruitenjassenvracht heeft Scheepvaart Vereniging Noord heer Bommel ingeschakeld bij het werven van (jeugdig) personeel voor de Amsterdamse haven. In de Bommelstrip komen uitvoerig de problemen aan de orde die onze 'heer van stand' heeft met het vervoer van 63 geruite jassen in keurige staat naar een neef in Oceanië. Door de onhandige, doch goed bedoelde, bemoeiingen van Wammes Waggel loopt de zaak fors uit de hand. Gelukkig is Tom Poes er nog die alle wegen kent die bewandeld moeten worden bij het verschepen van goederen naar verre streken. De bedoeling van de strip is het opwekken van belangstelling voor de haven bij vooral administratief geschoolde jongeren.
De Scheepvaart Vereniging biedt de jonge mensen die zich aangetrokken voelen tot het transportwezen, de kans het vak in theorie en praktijk te leren d.m.v. een introduktie-kursus en door stages. Het Bommelboekje dat 16 blz. telt, bevat een bommelstrip van 6 pagina's (steeds op de linkerpagina afgedrukt). In de ondertekst staan cijfers die verwijzen naar opmerkingen die een bepaald facet van het transportwezen belichten (steeds op de rechterpagina afgedrukt). Het boekje is voor de jonge geinteresseerden gratis verkrijgbaar bij Scheepvaart Vereniging Noord. Havengebouw, 11e verdieping, Amsterdam. Bij aanvraag van meerdere exemplaren kosten de boekjes ƒ 1, - per stuk.

Aristocats

Het door Walt Disney Productions maandelijks uitgegeven bulletin "Interim Letter", ter informatie van aandeelhouders en werknemers, kondigde deze maand vol trots aan dat de tekenfilm "The Aristocats" dit jaar zonder enige twijfel het meest winstgevende project van de maatschappij zal zijn. Men verwacht dat deze film aan europese revenuen ongeveer 15 miljoen dollars op zal leveren. Hiervan neemt Italie 1½, Engeland 3¼, Duitsland 3, en Frankrijk 3½ miljoen voor haar rekening. Men schat de totale wereldopbrengst op $ 25.600.000.

A. E. Heidstra

Falatoff

In nummer 9 van het franse blad Falatoff staat een lang interview met tekenaar en scenarioschrijver Marcus Norma, die ook de voorpagina voor het blad verzorgt. Er staan in dit nummer meer strips dan normaliter het geval is: een vervolgstrip 'Soleil Noir' door ex-Loesh tekenaar Volny, een vervolgstrip met veel geweld 'Pas de pitié pour Don Quichotte' door Marcus, een korte 'poster-achtige' strip door Mako en een wezenloos goede poëtische strip van Dumas met grafische 'vogel-effekten' à la M. C. Escher. In de rubriek waarin de buitenlandse bladen behandeld worden, krijgt het Western-Stripschrift (nr. 39/40) een extra pluim op de hoed, waarbij men vooral veel lof heeft voor het (zoals altijd) magnifieke offsetwerk en voor het artikel 'Het Wilde Westen, Mythe en Realiteit' (een artikel "dans le plus beau style"). Falatoff nr. 10 zal een interview bevatten met Jacques Martin, tekenaar van 'Alex', nr. 11 een interview met Macherot, tekenaar van 'Chloro'; nr. 12/13 is een speciaal nummer gewijd aan Franquin, Robbedoes-Marsupilami; nr. 14 gaat over Caza. Een veelbelovend programma mogen we wel zeggen. Dat geldt ook voor het volgend jaar. Prijs voor een los nr. 1, 50 francs. 6 nummers kosten 12 fr. F. (voor het buitenland). Doen!! Adres: L & C, 22 rue Gal de Gaulle, 95-Soissy, France.

Panda en Hollewijn

Uitgeverij Skarabee heeft wilde plannen wat het uitgeven van strips betreft. Als alles doorgaat wat de uitgeverij van plan is, zal de Hollewijn en/of Panda liefhebber het najaar met een goed gevulde beurs in moeten gaan. Maar laten we al het lekkers dat ons voorgeschoteld gaat worden maar eens opsommen.
Najaar '72: (omstreeks oktober): Hollewijn deel 1. 'De holle appel', 'De worteltrekker' en 'De zoekgeraakte rechten'.
deel 2. 'De kroonjagers' en 'De steen der wijzen'.
januari '73: Hollewijn deel 3. 'De Flutters', 'De lorrokraat' en 'Het dubbele leven'.
deel 4. 'Hollewijn zoekt één-iemand' en 'De korstheuvel'.
najaar '72: Panda
deel 1. 'Panda en de olieboertjes' (verhaal 56) en 'Panda en de meesterbeschaver' (verhaal 59)
deel 2. 'Panda en de kalkerkar' (verhaal 34), 'Panda en de meester-alchemist' (verhaal 35) en 'Panda en de meester-zakenman' (verhaal 36).
januari '73: Panda.
deel 3. 'Panda en de meester-schurk (37), 'Panda en de meester-buikspreker' (38) en 'Panda en de olie-magnaat' (48).
deel 4. 'Panda en de Spokenmeester' (39) en 'Panda en de meester-ontdekkingsreiziger' (44). Prijs per deeltje ƒ 7, 90

Serie-nyt

De Deense zustervereniging van Het Stripschap, 'Tegneserieklubben Asterix', publiceert sinds een jaar een strip fanzine 'Serie-nyt' (stripnieuws), waarvan in juli jl. dubbelnummer 7/8 verscheen. Met stripnieuws en een groot aantal artikelen over o.a.: Steranko, Mr. Magoo en de UPA (tekenfilmstudio), Haxtur (van Victor de la Fuente), Hermann (van Greg), Gil Jourdan (van M. Tillieux) en de derde aflevering van een artikelenserie over Walt Disney. Prijs: Kr. 3, 85, te verkrijgen bij Carsten Sondergaard, Juni Allé 79, 2730 Herlev, Denemarken. Voor Kr. 5, 00 is nog een speciaal nummer over 'n honderdtal Deense cartoonisten te verkrijgen: Serie-Nyt-Saerhaefte Nr. 1 'Danske Tegneserier'.

Nasty Tales in nood

In het 4e nummer van het engelse underground blad 'Nasty Tales' deed de redaktie op de eerste pagina een beroep op haar lezers om het blad enige financiële steun te verlenen. Nummer 1 van het blad was om pornografische redenen in beslag genomen. Het hieruit voortvloeiende proces, dat nog steeds slepende is, betekende een aanzienlijke aderlating voor het toch al niet ruim in de geldmiddelen zittende blad. Er schijnen genoeg mensen aan deze noodkreet gehoor te hebben gegeven want onlangs is Nasty Tales nr. 5 verschenen. Een slecht blad met meer amerikaans dan engels werk. Prijs in Eng. 20 pence. In Ned. ƒ 2, 50. redaktie: Nasty Tales: 11a Berwickstreet, London W1 A 4Pf.

Fins standaardwerk

Onlangs is het finse strip-standaardwerk Sarjakuvat, samengesteld door de twee strippioniers Heikki Kaukoranta en Jukka Kemppinen, verschenen. In dit werk dat Smk. 19,50 kost, worden strips hoofdzakelijk beschouwd als volksliteratuur, als mythe van de moderne mens. Natuurlijk wordt er aandacht besteed aan de bekendste amerikaanse en europese strips, maar de finse strips vormen toch de hoofdschotel van het boek. Sarjakuvat bevat ook een omvangrijke bibliografie van boeken, tijdschriften en artikelen op het gebied van de strip. Hiermee is voor Finland, waar de strip van eigen bodem nog in de kinderschoenen staat, een uniek standaardwerk geschapen. Inlichtingen bij Heikki Kaukoranta, Meritullinkatu 21 A6, 00170-Helsinki 17, Finland.

Guus Slim, Ouwe Niek en de Blauwbloezen

Er zijn de laatste tijd een stel goede, nieuwe albums uitgekomen bij uitgeverij Dupuis.
Een paar hebben we er al in het vorige Stripschrift genoemd: enkele andere zijn later verschenen. We noemen hiervan: Guus Slim en de spoken, tekeningen van Gos en tekst van M. Tillieux. Het is het 14e album van Guus Slim. De verovering van Caljo, door M. Remacle is het 16e album van de avonturen van Ouwe Niek en Zwarthaard. Zoals altijd heeft Zwartbaard zelf het meeste last van zijn sluwe listen. De spaanse burcht Caljo is dan ook niet één twee drie veroverd. Ouwe Niek hoeft haast geen hand uit te steken om het te verhinderen.
De laatste stripfiguren die we willen noemen zijn 'De Blauwbloezen', de karikaturen van de 'dappere' Noordelijke cavaleristen die zich in iedere gevaarlijke situatie liever strategisch terugtrekken dan aanvallen. Van deze prachtig uitgebeelde nephelden zijn inmiddels 2 albums verschenen: 1. Wagen in het Westen en 2. Van Noord naar Zuid. Het 3e album, dat misschien nog dit najaar verschijnt, heet: Voor vijftienhonderd dollar mêêr, een verhaal dat op het ogenblik nog in het jeugdblad Robbedoes loopt. Deze 'Blauwbloezenavonturen', met tekeningen van Louis Salverius en scenario van Raoul Cauvin hebben een geheel eigen stijl en krijgen, naar onze mening, bij lange na niet de waardering die ze werkelijk verdienen. Houdt ze in de gaten! Prijs van alle bovengenoemde albums, ƒ 3,95. Uitg. Dupuis, Zonen & Co., Industriestraat 13, Sittard.

Kappie het zeegat uit

Het 141e verhaal van sleepboot-kapitein Kappie, 'Kappie en de wijde verten' is tevens het laatste Kappie-verhaal geweest. Marten Toonder houdt er mee op. Meer hierover is in het Algemeen Dagblad van 11 juli te lezen. Na koning Hollewijn is Kappie de tweede strip die plotseling van het Toonder-toneel is verdwenen. Jammer? Ach ja, voor velen ongetwijfeld. Laten de bedroefden onder u zich troosten met de gedachte dat de strips nu waarschijnlijk wat regelmatiger in boekvorm zullen verschijnen. Uitgeverij Wolters-Noordhoff heeft pas 2 Kappie-verhalen tegelijk uitgegeven, resp.: verhaal 87 De slaapslaven en verhaal 88, Kappie en het geheim van de oude prentbriefkaarten.
In de 'Panda' serie gaf dezelfde uitgeverij eind juli de volgende 2 deeltjes uit: Panda en de modemeester (verhaal 42) en Panda en het geheimzinnige glas water (verhaal 43). Prijs per deeltje ƒ 3,--. Leuke uitgaven voor niet teveel geld. Eind augustus zal Wolters-Noordhoff ook een deeltje met de avonturen van Koning Hollewijn uitgeven. Hierin staan 2 verhalen: 'De hoedenzaak' en 'Het anderswezen'. Prijs ƒ 6,50.

Fanny Hill's Kookboek

Fanny Hill's Kookboek is de naam van het zeer ondeugende en verleidelijke kookboek dat ongeveer honderd recepten bevat die zijn samengesteld door L. Braun en W. Adams. De recepten dragen bloemrijke namen als 'gespikkelde stengels voor hete lippen', 'heet teefje in een lakentje' en 'venusburgers'. Bij al deze prikkelende recepten is Fanny Hill onze culinaire gids. Eén van de belangrijkste dingen is echter dat het kookboek rijkelijk en subliem geïllustreerd is door de beroemde 'Penthouse' tekenaar Brian Forbes die zich in dit boek helemaal kan uitleven op het hem zo bekende gebied van de uitdagende vrouwentekening. De nederlandse bewerking van het boek is van H. Schoondergang. Prijs van het 144 pagina's tellende, gebonden boek ƒ 16,90.

Eric de Noorman

Het is bij uitgeverij Wolters Noordhoff niet helemaal volgens plan verlopen. Het 10e deeltje van Eric de Noorman dat eind juni/begin juli op de markt zou worden gebracht, heeft een aanzienlijke tijd op zich laten wachten. De nieuw geplande datum voor het 10e en voor het 11e deeltje is augustus geworden. De prijs ƒ 4,50. Deel 10 zal 'De wolven van Scorr' bevatten en deel 11 'Het geheim van de verboden stad' en 'Het verbond der groene dolken'. Dit laatste boekje (misschien) iets duurder.

Submarine

Submarine is de naam van een nieuw Frans strip-fanzine. Op de omslag van het pas verschenen O-nummer staan tekeningen (met opdracht) van Giraud, Greg en Franquin en de tekst: "De groten van de strip wensen ons veel geluk". In dit nummer staat o.a. een interview met Bretécher, die op het ogenblik zeer in de mode schijnt te zijn. Het blad bevat veel werk van jonge veelbelovende kunstenaars. We wensen het een lang leven toe. Prijs 2 Fr. Red. Submarine: 5, rue des Chantiers, Paris 5e.

Calimero

Calimero, het piepkleine zwarte kuiken met een gebroken eierdop op z'n bolletje moddert nu al sinds oktober '71, met steeds groeiende populariteit, rond in een wereld van niet begrijpende grote mensen. Calimero is een geesteskind van de italiaanse broers Toni en Nino Pagot, die het kuikentje in eerste instantie gebruikten als opvrolijker voor italiaanse reklame-spots. De populariteit bracht de Pagot's ertoe het leven van Calimero tot zelfstandige avonturen uit te breiden (thans in 22 landen op de TV). Kort geleden is er bij Amsterdam Boek een groot Calimero-boek verschenen. Prijs ƒ 7,45. Er zijn op het ogenblik ook een groot aantal illegale posters van Calimero op de markt.
Mac Cerni's Produktie Mij. die in het bezit is van de nederlandse rechten, heeft een aantal detectives in dienst genomen om de illegale drukkers te laten opsporen. Calimero krijgt weer de schuld van alles en dat is niet eerlijk, oh nee!

Suske en Wiske

Goed nieuws voor Suske en Wiske liefhebbers. Twee van de wat oudere deeltjes zijn herdrukt. "Op verzoek van velen heruitgegeven met de oorspronkelijke tekeningen van vele jaren geleden". In vierkleurendruk zijn verschenen:
deel 132 De stierentemmer (reeds eerder uitgebracht in de rode reeks-ongekleurd, vlaamse uitgave deel 10, nederlandse uitgave deel 7).
deel 133 De tuf-tuf club (eerder uitgekomen in de rode reeks ongekleurd, vlaams deel 14 en nederlands deel 5). Prijs per deel ƒ 3,50. Deze 2 albums zijn samen met de 2 herdrukken in vierkleuren De groene splinter (deel 112) en De zwarte zwaan (deel 123) gebundeld in het Groot Suske en Wiske Boek, 224 blz., groot formaat Standaard Uitgeverij. Prijs ƒ 14,-. Een vrij willekeurige keuze overigens. Commercie, commercie, pfff!!

NIEUWS EN LEUTERLUSSIES

Asterix op de Bank

Voor spaarders bij de AMRO-BANK zijn gratis mini-Asterix boekjes verkrijgbaar. In totaal zullen er 12 verschijnen. Er zijn er al verscheidene uitgekomen, steeds 3 tegelijk. De boekjes zijn allemaal sterk verkorte en verkleinde uitgaven van reeds bestaande albums.
Al eerder is bij bovengenoemde bank een Asterix-spel verschenen, dat ook gratis voor de spaarders verkrijgbaar was, en misschien nog is ?!

H. Lindeboom jr.

MARTEN TOONDER

de liefdadiger, de loodhervormer, het platmaken

Literaire Reuzenbommel

Het verhaal 'Heer Bommel en de loodhervormer' dat 17 april '72 met aflevering 7442 begon, eindigde 27 juni 1972 in aflevering 7500 met de gedenkwaardige woorden van Heer Bommel: "Maar wij hebben met z'n allen niets uit iets gemaakt. Daar moet een mooie les in zitten, dat voel ik heel fijn aan door mijn groot denkraam". Deze woorden van de heer O.B.B. te R. maakten diepe indruk op uitgeverij de Bezige Bij. De titel voor de nieuwe Bommel die in het najaar moest verschijnen, was geboren: Een groot denkraam. Het boek zal de volgende 3 verhalen bevatten: 1. 'De liefdadiger' (verhaal 106, dagbladaflevering 5141-5236). 2. 'Het platmaken', soms geheten 'De prolzwammen' (verhaal 128, dagbladaflevering 6660-6738) 3. 'De loodhervormer' (het laatste verhaal voor de vakantie). Prijs van deze Literaire Reuzenpocket (nr. 412), ƒ 8,90. Daar moet een mooie les in zitten!!

Stripflitsen

Wie in Londen op zoek is naar een stripantikwariaat, moet gaan naar Derek Stokes, de engelse Kees Kousemaker, 10 Berwick Street, tel: 734-4260.

Van het stripweekblad Robbedoes in onlangs het 121e verzamelalbum verschenen. Het stevig gekartonneerde album, met afwasbare omslag, is 700 pagina's dik en bevat de Robbedoes nummers 1734 t/m 1746 (34e jaargang). Uitgeverij Dupuis. Prijs ƒ 9,40.

De familie Duck

Die Ducks, 'Psychogramm einer Sippe' van Grobian Gans (de satirische schuilnaam voor het schrijverskollektief: Michael M. Czernich, Carl-Ludwig Reichert en Ludwig Moos), eerst alleen verkrijgbaar in een dure gebonden uitgave, is nu ook in een goedkope pocketuitgave te koop bij uitgeverij Rowohlt Taschenbuch GmbH, Reinbek bei Hamburg. Deutschland. Nederlandse importprijs ongeveer ƒ 3,90.

Tripje en Liezebertha

Vorig jaar verscheen het eerste deel van een heruitgave in fascimile van de op 19/20 mei, in het Rotterdams Nieuwsblad, gestarte strip 'De wonderlijke geschiedenis van Tripje'. In dit deel stond een voorwoord van Cor Docter (topografische speurdersromans) die in het kort een beschrijving gaf van het ontstaan van de strip Tripje en Liezebertha. Hierbij prees hij de nu 74 jarige, sympathieke, geestelijke vader Henk Backer. De eerste bundel bleek zo vlug uitverkocht te zijn dat een herdruk nodig was. Deze verscheen eind juni 1972, gelijk met het 2e deel van 'De wonderlijke geschiedenis van Tripje', Oepoetje verschijnt. Het 2e deel heeft een inleiding van Tripje zelf waarin deze enkele woorden van dank richt tot jong en oud voor de hartelijkheid waarmee hij na een halve eeuw weer is ontvangen.
Na enige onzekerheid omtrent het verschijnen van het 3e en laatste deel is nu wel vast komen te staan dat dit album zeker zal verschijnen en wel eind augustus. Uitgeverij Sijthoff Pers, Wagenstraat 37, Postbus 1050, den Haag. Prijs (incl. porto) ƒ 5,95.

Dagbladstrips in boekvorm

De eerste uitgeverij die zich serieus op het uitgeven van dagbladstrips in boekvorm heeft geworpen is Semic Press. Een lofwaardig streven, al blijven we het jammer vinden dat de naamgeving van de stripfiguren en de vertalingen van de buitenlandse strips veelal afwijken van de krantenpublikaties. Door het feit dat de rechten op de strips bij vele verschillende instanties liggen, is hier helaas niet veel aan te veranderen (in ieder geval voorlopig niet). De vertalers hebben wel getracht zo dicht mogelijk bij de originele tekst te blijven, hetgeen de ene keer beter lukt dan de andere keer. In de 'Semic Strip Serie' is aan iedere stripfiguur een apart deel gewijd. Verschenen zijn reeds: 'Linke Loetje' (Andy Capp) door Reg. Smythe, 'Mandrake' door Lee Falk en Fred Fredericks, 'Roodoog' door Gordon Bess, 'de Tovenaar van ID' ('van FOP' volgens het dagblad 'de Tijd') door Parker en Hart. Verder zijn de strips 'Miranda' oftewel 'Modesty Blaise' (uit het Algemeen Dagblad) door Dal Curtis, en 'Jippie' oftewel 'Tumbleweeds' (uit de Volkskrant) door Tom Ryan en vele andere strips in voorbereiding.
Semic Press loopt ook rond met het plan om een 2e deeltje uit te gaan geven van de strip 'Oerm' (uit het Algemeen Dagblad) door Johnny Hart. Dit zal dan waarschijnlijk wel in een andere vorm gebeuren dan deel 1.
Deze uitgeverij heeft nog veel meer interessante projecten op het oog. Vol verwachting klopt ons hart. We houden u vanzelfsprekend op de hoogte. O ja, prijs van een deeltje in de Semic Strip Serie ƒ 2,95.

BANG

Het spaanse tijdschrift BANG is kort geleden met een dubbelnummer, 7/8, uitgekomen. Het 116 pagina's tellende nummer is hoofdzakelijk gewijd aan de science-fiction strip in Spanje. Daarom wordt de stripfiguur 'Diego Valor' o.a. uitgebreid behandeld. We vinden behalve de korte Diego Valor-strip ook haar ontstaansgeschiedenis, een bibliografie, een gesprek met de geestelijke vader en een karakterschets van de hoofdpersonen. Verder vinden we in dit nummer de strip 'El Planeta del Horror' door V. Mora en J. Rumeu, de SF-strip 'Grap' - el pirata subterraneo - (uit 1949) getekend door Emilio Freixas naar een verhaal van Tony Lay, een inleidend Flash Gordon artikel door Antonio Lara en een fragment (15 pag.) van de strip 'Flash Gordon', getiteld 'Flash Gordon en el Continente perdido de Mongo', getekend door Al Williamson. Ook staan er in BANG interviews met enkele grootheden van de spaanse humorstrip: Segura, Escobar, Sanchís, Penarroya, Vazques en de in ons land zeer bekende F. Ibanez ('Paling en Ko', 'Boss en Bolle'). Van Ibanez zijn een aantal gagstrips van 4 plaatjes afgedrukt waarmee hij (ongewild) duidelijk aantoont dat dit genre verreweg zijn sterkste kant is.
BANG bevat tevens nog een groot aantal andere korte artikelen en strips. Voor iedereen die Spaans kan lezen een 'moetje'. Prijs 150 pts. (ong. ƒ 8,-). Te bestellen bij Antonio Martín, Apartado de Correos 9331, Barcelona, Espana.

STRIPAVOND

Zondagavond 24 september zal er in Den Haag, Westeinde 165, een stripavond plaatsvinden. Het is in de eerste plaats een ruilavond, maar handtekeningenjagers kunnen er hun hart op halen want er zullen ook bekende tekenaars aanwezig zijn. Stripschriftlezers zijn van harte welkom.

Quadrinhos

'Quadrinhos' is de naam van het portugese 'Fanzine de banda desenhada' dat in april met nummer 0 startte en waarvan onlangs nr. 2 is verschenen. Het is opgericht door Vasco Granja, die in Portugal al jaren bezig was om een soort kring van striplief-hebbers bij elkaar te krijgen. Zijn pogingen beginnen eindelijk succes te krijgen, getuige het feit dat er dit jaar plotseling meer stripblaadjes zijn ontstaan ('Argon' o.a.). In het fanzine van Vasco Granja staan dit keer 2 interviews: één met Morris, en één van Henri Filippini met Claire Bretécher. Verder nog een artikel over de portugese strip en een artikel over underground-strips. Het blad kent ook een rubriek waarin striptijdschriften uit het buitenland worden besproken. Het is voor Stripschrift zeker prettig om te horen dat zij door Quadrinhos ferm in het portugese zonnetje wordt gezet. Stripschrift nr. 39, het Western-nummer, wordt alleen in woorden in de overtreffende trap besproken. De uitvoering is zéér bijzonder. Men spreekt van een sublieme grafiese kwaliteit.
Over de inhoud spreekt men over een goede en gedegen studie van Kees de Bree over het Wilde Westen, over een lang en vlot artikel van Rob van Eyck over Morris en over de Gir-Morris en Morris-Gir nabootsingen van elkaars werk, uit Pilote. Aanpakken Stripschrift. Het geeft vast een goed gevoel. Wisten jullie overigens dat Stripschrift iedere keer een beschouwingetje krijgt in de portugese krant REPUBLICA.
Adres: Quadrinhos via Vasco Granja, Avenida padre Bartolomeu de Gusmao, u. 2° D. Damaia, Portugal. Prijs 5 $00.

H. L. Maas

SARJIS

Kustannus Oy Williams heeft in Finland het 1e nummer van het nieuwe stripblad 'Sarjis' op de markt gebracht. Het bevat uitsluitend strips van finse tekenaars. In het blad staat o.a. de strip 'Joonas' door Veikko Savolainen (deze strip verscheen in de jaren '50, gedurende enkele jaren, in de 'Helsingin Sanomat', de grootste krant in Finland). Verder vinden we er de strips 'Masto ja Märssy' door Usko Laukkanen (illustrator van vele kinderboeken), 'Romusarja' door Seppo Lindqvist (reeds bekend door zijn boeken Vallan veri ei vapise en Onnellinen maailmanloppu, en door zijn tekeningen in de finse uitgave van 'MAD'), 'Viimeiset vineltäjät' door Tarmo Koivisto (hij publiceerde ook al een strip in Helmiä sioille no. 2), 'Pekko' door Veli-Pekka Alare en 'Rontti' door Hannu Kuukkanen. Het tijdschrift 'Sarjis' zal driemaandelijks verschijnen. Dit uitstekende blad waarvan de detectivestrip 'Joonas' van Veikko Savolainen (enigszins te vergelijken met Rip Kirby; zie illustratie), er duidelijk uitspringt, is te verkrijgen door Smk. 2, 50 (eksklusief porto) te storten op de rekening van Kustannus Oy Williams, Postilokero 10645, SF-00101 Helsinki 10, Finland.

Jeff Hawke

De SF-strip Jeff Hawke door Sydney Jordan, die dagelijks in de engelse krant de Daily Express verschijnt, is nu ook in het julinummer van het franse striptijdschrift Charlie van start gegaan. Men is begonnen met het gedeelte 'Juste un petit conseil' waarvan in het juli-nummer de afleveringen H 3820- H 3846 staan (wel in het Frans). Prijs van Charlie 3, 50 francs.

Britse strips

Denis Gifford is bezig met het vervaardigen van een zo volledig mogelijk beeld van alle engelse strips en hun geschiedenis. Zijn bevindingen komen niet, zoals bij Kees Kousemakers 'Strip voor Strip', in één deel uit, maar in 3 delen waarvan er reeds 2 zijn verschenen. In deel 1 Discovering Comics, schetst Gifford de evolutie van het stripverhaal en zijn helden van 'Alley Sloper' tot 'Dan Dare', van 'Weary Willy and Tiry Tim' tot 'Desperate Dan'. Dit boekje van 64 pagina's telt 12 hoofdstukken en is voorzien van een uitvoerige index. Prijs slechts 30 pence. Deel 2, Stap me 'the British newspaper strip', is groter van formaat, telt 94 pagina's en kost 45 pence. Dit werkje staat barstensvol britse krantenstrips (ingedeeld naar onderwerp b.v. dieren, vrouwen etc.) en is slechts summier van tekst voorzien. Alfred Mazure ('Maz') wordt ook nog tweemaal genoemd vanwege zijn strips 'Jane, Daughter of Jane' in de Daily Mirror ('63) en 'Carmen en Co' in de Daily Sketch ('57). Het boekje is werkelijk uiterst volledig en deel 3 moet nog verschijnen, kan je nagaan. Wanneer dit zal gebeuren is nog niet bekend. De boekjes zijn uitgaven van Shire Publications Ltd., Aylesbury, Bucks. England.

Kuifje bezoekt sex-boetiek

Kent u reeds de 2e illegale herdruk van Kuifje in de Sovjet-Unie? Het album is met z'n 21½ x 27½ cm behoorlijk groter dan de 1e druk. Stonden er eerst 3 à 6 plaatjes op één pagina, nu varieert dit van 4 tot 12 plaatjes, die akelig dicht tegen elkaar aan gedrukt zijn om alles op 74 pagina's te krijgen. De prijs is slechts ƒ 7, 50 en ...hmmmm, printed in spain. De witte Kuifjes liggen in Tilburg zelfs in de etalage van een sex-boetiek. Voor het image van de antieke strip niet erg fijn. Ons aller Kuifje, anno 1930, was de enigste geklede man in de blote etalage. Vreemd dat Casterman het nog niet opmerkte!!

Rob A. Spijkers

Frank Frazetta

In Stripschrift nr. 39/40 vermeldden wij dat 'World Beater Posters' kleurenposters (formaat 48 x 60 cm) uitgeven van meester-tekenaar, Witzend-medewerker Frank Frazetta en dat deze posters met een levertijd van 2 maanden te bestellen zijn in Grenoble. Nederlands meest aktieve importeur op dit gebied, Olaf Stoop, deelde ons mee dat de 'World Beater Posters' een alleenvertegenwoordiging zijn van Real Free Press, Runstraat 31, Amsterdam. Bij RFP zijn de Frazetta posters uit voorraad leverbaar voor een prijs van ƒ 12, 20 per stuk. Voor het bizondere van de posters laten we Olaf zelf aan het woord: "De posters zijn full speed offset color, waardoor de 5 gereproduceerde olieverfdoeken zo duidelijk zijn overgekomen dat zelfs het 'effect-linnen' gereproduceerd is! Dankzij Frankie, zijn ze voordat ze bij een particulier als originelen aan de muur hangen, gereproduceerd voor het gewone volk, voor een gewone prijs". Sterk aan te raden, al zal de 'gewone' prijs voor menigeen toch wat hoog zijn. Sparen maar!

HEER BOMMEL EN ZIJN IKSEL (4de afl.)

Korte inhoud van het voorafgaande:
Heer Bommel heeft last van zijn 'onderbewuste zelf', zijn Iksel. Van Doctor Dipper koopt hij een vreemdsoortige Iksel-machine, waarmee Heer Bommel zijn innerlijk bewustzijn kan projecteren. Op een kwade avond tovert hij uit deze machine zijn Iksel tevoorschijn, een omgekeerde Heer Bommel die allerlei kwade plannetjes bedenkt.
Net wanneer Heer Bommel en zijn Iksel een luilekkerland met de machine te voorschijn hebben gehaald komt heer Grootgrut, de plaatselijke comnestibles-handelaar, hen storen....

„HEER BOMMEL EN ZIJN IKSEL"

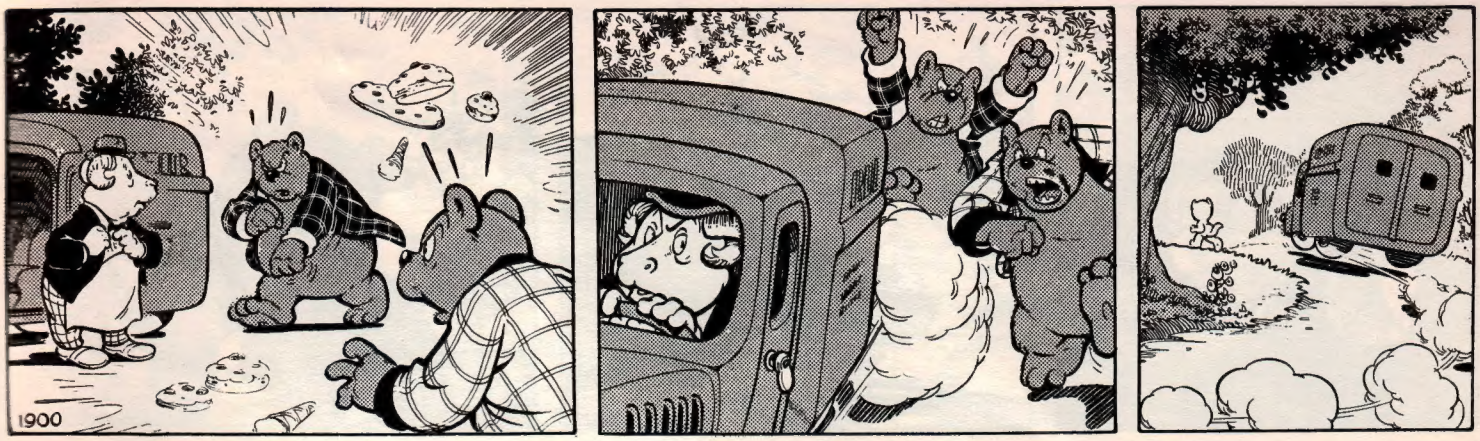

1900. "Goede morgen, meneer Bommel!" wenste de heer Grootgrut vriendelijk. "Ook al vroeg op pad, zie ik?" Hij wierp een vlugge blik op het limonade-meertje, de worsten en koekjes aan de bomen en het taartje in heer Ollie's hand en vervolgde:
"Een mooie picnic! Hebt U misschien interesse in overheerlijke sprits? Of fijne vleeswaren? Ik heb alles bij me en als U even wilt proeven...."
Heer Bommel's Luilekkerland begon snel te vervagen en de zenuwtrek verscheen weer bij zijn ooghoek. Een gesmoorde kreet uitend, kwam hij overeind.
"Wie is dat?" vroeg zijn vreemde metgezel, even-eens opstaande, "Wie praat daar over sprits en fijne vleeswaren? Dat moet een kruidenier zijn!"
De heer Grootgrut keek wat beklemend naar de beide naderende figuren. "Eh..... misschien kunnen we even over dat nota'tje praten?" probeerde hij voór-zichtig. "U weet wel, dat rekeningetje, waarover de heer Joost en ik van mening verschilden..... U weet wel!"
Hij ontving echter nog geen antwoord en een dreigend gegrom scheen hem te waarschuwen, dat hij niet geheel welkom was. Enigszins schielijk nam hij de hoed af.
"Een andere keer dan graag!" sprak hij, gas gevend. Het auto'tje stoof snel voort, de overblijfselen van Luilekkerland in een dichte stofwolk achterlatend.
"Ik weet niet, wat er tegenwoordig met de heer Bommel aan de hand is!" sprak de wakkere kruidenier tot zichzelf. "Er schiet nooit meer een grapje op over en hij heeft in het geheel geen belangstelling meer voor fijne comnestibles, zoals vroeger! Jammer, hij was zo'n uitstekende klant!"
Op dat moment zag hij Tom Poes op de weg vóór zich lopend en hij begon weer te remmen.....

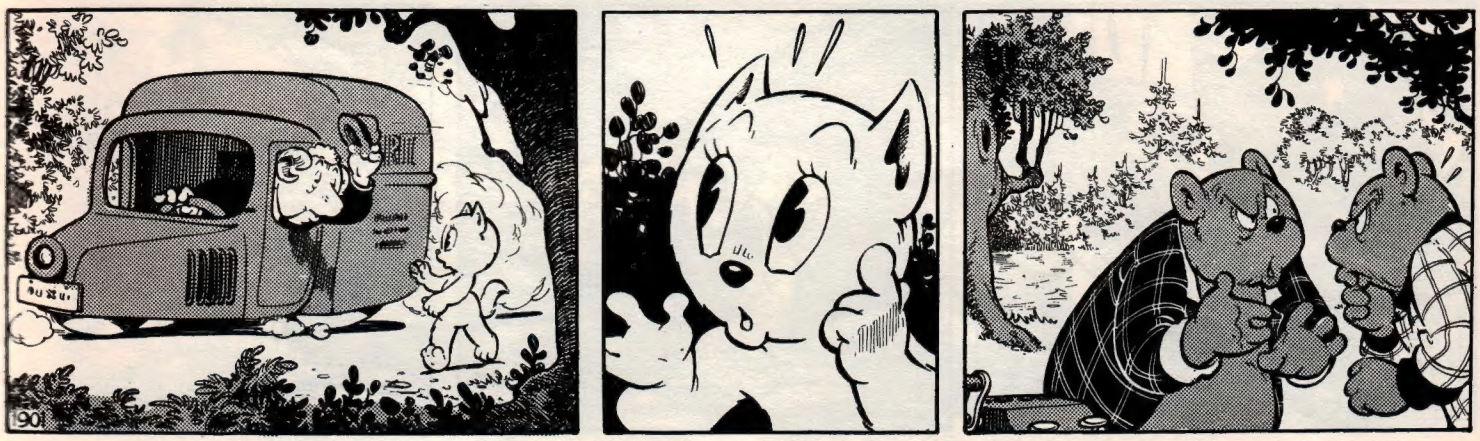

1901. De heer Grootgrut bracht zijn driewiel-auto'tje naast Tom Poes tot staan en boog zich naar buiten.
"Goede morgen, jongeheer!" wenste hij vriendelijk. "Prachtig weer voor een vroegtijdige wandeling, niet waar? Hebt U misschien interesse in fruitpastilles of een chocoladereep voor onderweg? Ik heb toevallig wat bij me en als U even wilt proeven....."
Tom Poes mompelde, dat hij andere dingen aan het hoofd had.
"Jammer, ik bewijs mijn vaste klanten graag een dienst!" hernam de wakkere kruidenier. "Een andere keer dan maar. Maar nu ik U toch toevallig tref, zou ik U eens willen vragen, wat er met Uw vriend, de heer Bommel, aan de hand is. Het komt me voor, dat hij wat sukkelt met de zenuwen, misschien? Ik trof hem net met zijn broer bij dat meertje in het bos en ze waren beide hoogst nerveus, scheen me toe. Kunt U ze niet aanraden om mijn overheerlijke rozen-bottel-siroop eens te proberen? Vitaminerijk en voedzaam!"
"Dat is het niet!" zei Tom Poes. "Heer Ollie heeft last van zijn iksel! En daarom ben ik nu op weg naar Doctor Dipper, want ik ben bang, dat er rare dingen gaan gebeuren!"
Nu, de angst van Tom Poes was niet helemaal onge-grond. Want toen het wagentje van de heer Grootgrut in de verte was verdwenen, wendde heer Bommel's vreemde metgezel zich om en kneep listig één oog dicht.
Die kruidenier, die daar gaat, is de oorzaak van alle ellende op de wereld! sprak hij sluw. "Hij moet weg, dat is duidelijk!"
En heer Ollie, die nog steeds een driftbui had, omdat zijn Luilekkerland zo plotseling verdwenen was, gaf hem meteen gelijk. Een heer in woede kan nu een-maal geen zin van onzin onderscheiden.

„HEER BOMMEL EN ZIJN IKSEL"

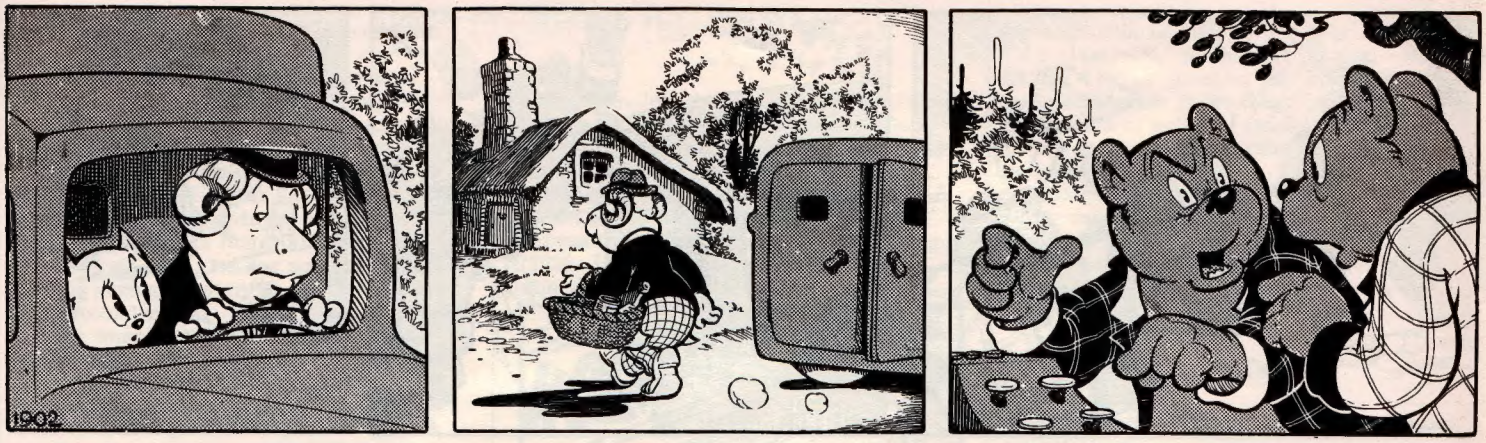

1902. De Heer Grootgrut bood Tom Poes een plaatsje in zijn driewieler aan. Hij moest toch dezelfde kant op, zei hij. En als de jongeheer zijn eenvoudig vervoermiddel voor lief wilde nemen en zo vriendelijk wilde zijn om eventjes te wachten als hij een paar boodschappen bij de weduwe Dapper af ging geven, dan zou het hem een genoegen zijn om de jongeheer naar doctor Diper te rijden.
Tom Poes had daar wel oren naar en reed in de richting van Rommeldam totdat de goede kruidenier bij een alleenstaand huisje, even buiten de stad, stopte.
"Eén momentje dan!" sprak de heer Grootgrut. "Hier woont de weduwe, waarover ik U sprak. Een héél eenvoudige dame, maar van uitstekende kom-af. En altijd goed van betalen en nooit last over een nota'tje. Ik ben zo terug, jongeheer!"
Hij steeg uit en begaf zich, voorzien van een mandje fijne kruidenierswaren, naar de deur van de keurige weduwe.
Op dat zelfde moment zat heer Bommel in het diepst van het woud over zijn toestel gebogen en keer naar de knoppen, die hem door zijn vreemde metgezel gewezen werden.
"Dit gaat heel diep!" sprak deze. "Maar dat geeft nu toch niet meer, sinds ik er bij ben. Kijk, als je hier op drukt, kan je je diepste wensen in vervulling laten gaan. En je diepste wens is, om af te rekenen met die kruidenier, nietwaar?
"Eh...hm...ja. Nu je het zegt", zei heer Ollie. "Hij heeft me een hele tijd dwars gezeten en hij rijdt steeds maar door mijn iksels heen. Het wordt tijd, dat hij een gevoelig lesje krijgt."

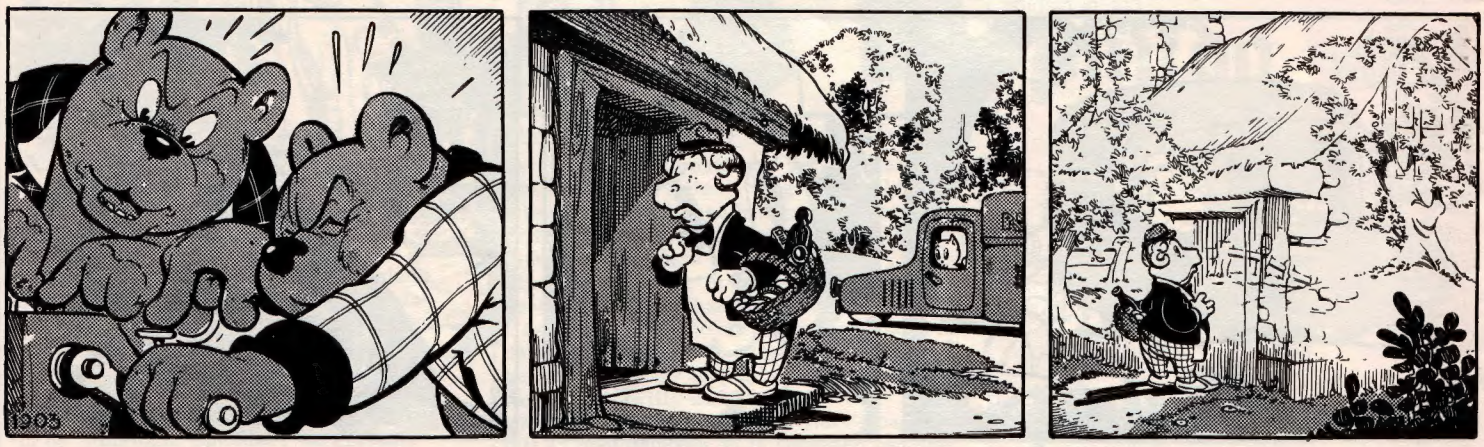

1903. "Het is eigenlijk heel eenvoudig!" zei heer Bommel's vreemde metgezel. "Je bent ergens boos over, maar omdat je denkt, dat je een heer bent, laat je dat niet merken. En daarom slaat die boosheid naar binnen en gaat in je iksel zitten. Maar als je je iksel niet naar buiten laat komen, dan zal het je van binnen uit opeten!
"Een soort lintwurm dus!" zei heer Bommel peinzend.
"Heel goed!" riep de ander uit. "Kijk, nu druk ik deze knoppen in en als jij aan de zwengel draait, wordt het stuk aarde, waarop die kruidenier op het ogenblik rondloopt, hierheen gehaald. En als je die Grootgrut dan bij de hand hebt kan je met hem afrekenen. Dan ben je je boosheid kwijt en dan zal je eens zien, hoe prettig je je voelt!"
"Een goed idee!" zei heer Ollie en hij begon te draaien.
Nu stond de heer Grootgrut op dat moment voor de deur van een van zijn klanten om enige boodschappen af te geven (zoals de oplettende lezer zich zal herinneren).
Hij had juist aangeklopt en luisterde naar de naderende voetstappen van de weduwe Dapper toen, plotseling, de muren van het huisje begonnen te vervagen. En voordat hij tot tien had kunnen tellen, was het gehele gebouwtje verdwenen.
De brave kruidenier keek een ogenblik wat bevreemd naar de kale plek en haalde toen de schouders op.
"Vreemd!" mompelde hij. "Zeker plotseling verhuisd! Een andere keer dan maar."
Hij wendde zich om en keerde terug naar zijn driewiel-auto'tje.
Hierdoor wordt het duidelijk, dat heer Ollie's iksel-machine geen invloed had op deze rechtschapen middenstander - hoe krachtig het apparaat verder ook mag zijn.....

„HEER BOMMEL EN ZIJN IKSEL"

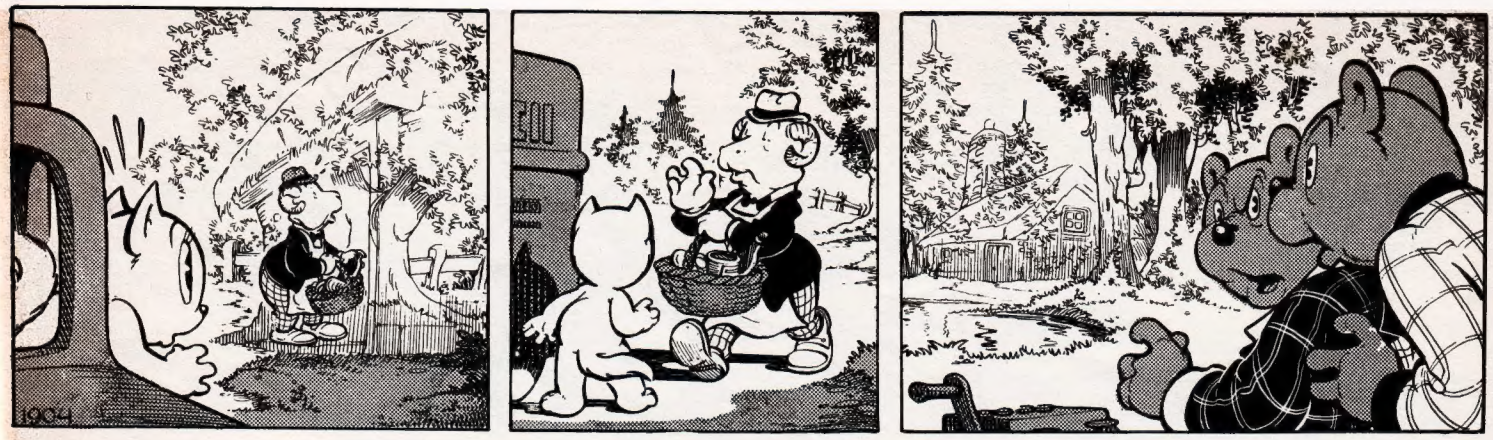

1904. Tom Poes keek vanuit het auto'tje de heer Grootgrut na. Hij zag, dat de brave kruidenier op de deur van de weduwe Dapper klopte en wachtte zonder veel belangstelling op het afgeven van de boodschappen.
Maar, zoals we hebben gezien, verliep dat anders dan men had mogen verwachten. Het huisje loste zich op in nevels en de heer Grootgrut stond plotseling met zijn mand vol delicatessen op een open plek in het woud.
Schouderophalend wendde hij zich om en liep terug naar zijn voertuigje.
"Het spijt me, dat ik U voor niets heb laten wachten, jongeheer!" sprak hij. "Mevrouw Dapper is onverwachts verhuisd, zie ik. Maar dat doet er niet toe, ik zal wel een adreswijzigingskaart krijgen. Komaan, we gaan verder!"
"Hm", zei Tom Poes, "die mevrouw is wel érg onverwachts verhuisd, lijkt me. Ik hoop maar, dat er niets vreemds achter zit - al zou ik dan ook niet weten, wat! Maar sinds heer Bommel met die machine bezig is, vertrouw ik dit soort dingen niet!"
Nu, Tom Poes had gelijk. Want niet ver van daar zaten heer Bommel en zijn vreemde metgezel in spanning op de uitwerking van hun gepruts met het toestel te wachten.
"Een huisje!" mompelde heer Bommel opgewonden. "Daar naast het meertje verschijnt een huisje, zie je wel?"
"Juist, ja!" sprak de ander opgewekt. "Dat betekent, dat die Grootgrut daar moet zijn! Eventjes wachten, tot die hut helemaal vast is - dan kunnen we gaan afrekenen met die kruidenier! Rol je mouwen vast op!"

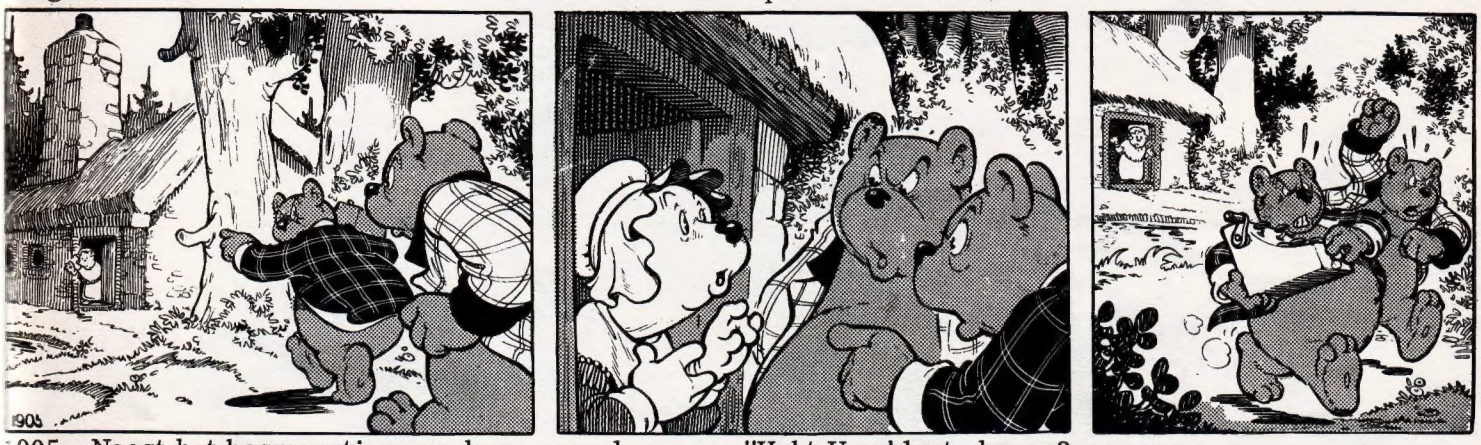

1905. Naast het bosmeertje verscheen vaag de omtrekken van het huisje. Al heel gauw werden de vormen echter duidelijker en binnen drie minuten en twee seconden stond de woning van de weduwe Dapper klaar en duidelijk voor heer Bommel en zijn vreemde metgezel.
"Er op af!" sprak de laatste. "We gaan afrekenen met die kruidenier van je! Roei hem uit, jonge vriend!"
"Uitroeien?" herhaalde heer Ollie, een weinig ontmutst. "Dat...eh...dat gaat wel erg ver! Hij moet op zijn plaats gezet worden, omdat hij steeds door mijn iksel rijdt, maar uitroeien?"
"Onzin" hernam de ander. "Onzuivere en storende gedachten knagen aan je geest", zeg ik altijd tegen mijn vader. Roei ze uit, al begrijp je ook niet, wat ik bedoel! En die Grootgrut is een storende gedachte, niet? Nu dan, doe je plicht!
Zo sprekende, waren ze het huisje genaderd en stonden nu tegenover een bejaard vrouwtje, dat vragend rondkeek.
"Hebt U geklopt, heren? vroeg ze.
"Nee, dat niet, goede vrouw!" zei heer Ollie. "Maar ik...eh, wij willen graag de kruidenier Grootgrut even spreken. Hij moet hier zijn!"
"Nee, die is hier niet" zei de weduwe. "Hij zou wel komen, maar ik heb hem nog niet gezien!"
Ze zweeg en wreef zich de ogen uit. "Vreemd!" mompelde ze, "het is net, of de omgeving veranderd is! Dat meertje was er gisteren niet en die bomen zijn anders! Wat is er met mijn huisje gebeurd?"
"Het gaat niet om je huisje! zei heer Bommel gemelijk. "Het gaat om die Grootgrut! Ik heb de plaats waar hij was met mijn iksel-machine hier naartoe gehaald. Maar nu is hij er niet! Hoe kan dat?"
"Kom mee!" siste zijn metgezel achter hem. "Het is misgelopen! Die kruidenier schijnt niet gevoelig te zijn voor dit werk! Misselijk!
De beide heren verwijderden zich en lieten de weduwe Dapper sprakeloos achter.....

„HEER BOMMEL EN ZIJN IKSEL"

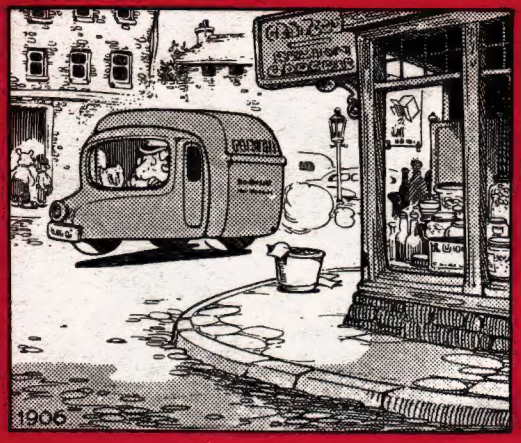

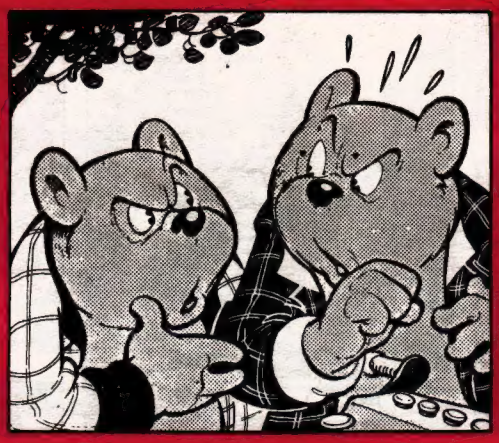

1906. "Als ik thuis kom, zal ik mevrouw Dapper wel even opbellen!" sprak de heer Grootgrut, toen hij met Tom Poes in zijn auto'tje verder reed. "Ze zal op haar boodschappen wachten. En een goede, prompte bediening behoort tot mijn zaken-politiek. Daarmee kweekt men vertrouwen, ziet U? Men moet nooit klanten laten wachten. Vooral wanneer ze onverwacht verhuizen moet men tonen, dat men paraat is en dat men ze ook op hun nieuwe adres weet te vinden."
"Ja, ja!" zei Tom Poes. Hij luisterde eigenlijk maar half naar deze nuttige wenken omdat hij zich zorgen maakte over Heer Bommel en de plotselinge verdwijning van het huisje van de weduwe.
"Ik ga met U mee naar de stad!" zei hij. "Want ik wil er wel graag bij zijn, al U die klant opbelt. Tenslotte is het een vreemd geval en ik hoop maar, dat er niets ergs gebeurd is!"
Nu, iets ergs was er niet gebeurd, zoals we weten. Heer Bommel en zijn vreemde metgezel waren weggelopen zonder schade aan te richten, toen bleek, dat de wakkere kruidenier niet bij het huisje te vinden was. Maar daarna was deze zaak nog niet uit de wereld.
"Wat nu?" vroeg heer Ollie besluiteloos. "Zullen we dat Luilekkerland nog een keer maken? Dat was leuk!"
"Onzin'." sprak de ander grof. "Om die kruidenier weer door de taartjes te laten rijden, zeker? Nee, eerst moeten we met hem afrekenen. Als je ongestoord van je iksel wilt genieten, moet Grootgrut vernietigd worden! En aangezien je hem hier niet hebt kunnen krijgen, gaan we hem in zijn hol opzoeken'.
Deze woorden sterkten heer Bommel.
"Goed dan!" zei hij. "Kom mee, jonge vriend, dan gaan we naar de stad!

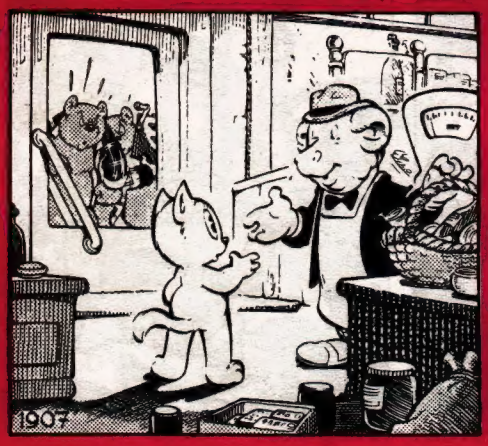

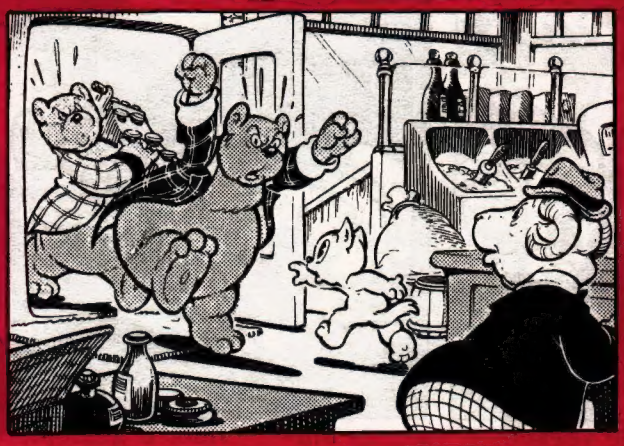

1907. Toen de heer Grootgrut thuis kwam, belde hij meteen de weduwe Dapper op. En na een lang gesprek, dat hoofdzakelijk over de woningnood ging, wendde hij zich opgelucht tot Tom Poes.
"Er is niets ergs gebeurd, jonge heer!" sprak hij. "Het schijnt, dat enige onverlaten haar huis vannacht verplaatst hebben! Een kwestie van concurrentie tussen de gemeentes waarschijnlijk. In ieder geval moet ze haar boodschappen zo gauw mogelijk hebben, ze zit erg op haar ham te wachten!"
"Mooi, zei Tom Poes, die het zijne dacht van dit verhaal. "Dan zal ik U niet langer ophouden. Bedankt voor de lift!" Hij stapte naar de deur en schrok toen terug. Want buiten naderden heer Bommel en zijn duistere metgezel met dreigende gelaten de keurige winkel.
Op ruwe wijze traden ze binnen en stapten op de heer Grootgrut af. Tom Poes voelde, dat ze niet veel goeds van plan waren. Doch voordat hij iets kon doen om zijn vriend tegen te houden, stond deze reeds oog in oog met de wakkere kruidenier.
"Goede middag, meneer Bommel!" sprak die, de hoed lichtend. "Wat aardig van U, dat U even persoonlijk langs komt!"
"Niks nota-verschil!" zei heer Ollie duister. Het was duidelijk merkbaar, dat hij weer last van zijn iksel had. Zijn oog trok hevig en zijn gelaatskleur was veel te donker.
"Je hebt door mijn taartjes gereden! riep hij. "Je hebt door mijn orkest heengeblazen! Je hebt me gestoord, toen ik vloog!"
"Dat spijt me!" zei de heer Grootgrut meewaarig. "Ik heb dat niet gemerkt. Maar toevallig heb ik hier een blik overheerlijke sprits. Wilt U die eens proberen in plaats van die taartjes?"

wordt vervolgd